

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Утн Гр

837

PREMIÈRES
LECTURES
FRANÇAISES-ARMÉNIENNES.

Ս Կ Զ Բ Ն Ը Կ Ը Ն
Ը Ն Թ Ե Ր Յ Ո Ւ Ը Ն Ք
ԳԱԶԳՆԵՐԷՆ ԵՒ ՀՏՏԵՐԷՆ

3203

2011

Անդր

837

8

ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ

ԸՆԹԵՐՅՈՒԱԾՔ

ԳԱՂՂԻԵՐԻՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԻՆ

ԲԱՌԱԿԱՆ ՄԵԿՆՈՒԹԵԱՐԲ

ԱՇԽԱՏԱԾԻՆ

Գ. ԵՂԻՃԷ Վ. ԳԱՖԹՆՃԵԱՆ

ՄԻԹ. ՈՒԻԵՆ

ՎԻԻՆԱ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1872

1240

2002

1402t

Յ Ե Ռ Ե Ջ Ե Ր Ե Ն

Դրքիս գաղղիերէն սկզբնագիրը, որ Գաղղիացի հրատարակական կրթութեան խորհրդոյն հաւանութեամբը տէրութեան ամէն սկզբնական դպրոցաց մէջ իբրև դասատետր կը պորձածուի, շատ տարիներէ վեր մեր ազգային դպրոցներուն մէջ ալ մուտք գտած է, եւ կրնանք ըսել թէ Գաղղիական ընթերցանութեան ամէնէն սովորական գիրքն է: Արժանի ալ է սոյն ընդհանուր ընդունելութեան, որովհետեւ բովանդակած նիւթերը՝ տղայական մտաց զիրքմբռնելի եւ փափուկ սրտերու մէջ կրօնական ու բարոյական ընտիր սկզբունքներ տնկելու յարմար ըլլալէն զատ, լեզուն ալ մանկական հասակին համեմատ՝ պարզ ու զիւրին է:

Ըս պատճառներով գրեթէ քսան տարի է՝ մենք ալ ամէն տեղ նոյնը մեր աշակերտաց ձեռքը կու տայինք: Եւ որպէս զի օգուտն աւելի ընդար-

(53-54)

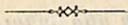
(4383)
411

834-2011

h. 831

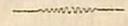
ճակի, եւ չէ թէ միայն պարզապէս ընթերցման, այլ նաեւ հասկընալու եւ թարգմանելու կրթութեան առաջին գործիք ըլլայ, թէ բառական մեկնութիւնն ու թէ ճիշդ թարգմանութիւնը վրան աւելցընելով կը գործածէինք:

Բազմամեայ փորձիւ տեսնելով թէ սրշափ դիւրաւ կը կրթուին աշակերտք այս միջոցով գաղ-գիներէն վարժ ընթեռնուլ, հասկընալ ու թարգմանել, ուղեցինք մեր այս դոյզն աշխատութիւնն օգտակար ընել նաեւ ազգային ուրիշ դպրոցներու: Կը յուսանք որ ուսուցիչք եւ ուսանողք հաւասար հաճութեամբ կ'ընդունին, որով եւ լեզուազիտութեան ու կրթութեան թեթեւ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլանք:

T A B L E.

I. Les Enfants	2
II. Dieu protège l'Enfant	6
III. Le Matin	10
IV. Suite du Matin	14
V. Prière de l'Enfant	18
VI. Dieu nous voit	22
VII. Le Berceau de l'Enfant	24
VIII. La Mère	28
IX. Le petit Oiseau dans les champs	32
X. Le Père	36
XI. La Neige	40
XII. Paul et Jean	46
XIII. L'Abeille, l'Oiseau, l'Écureuil	48
XIV. Le Travail	54
XV. L'Abeille et les Frelons	60
XVI. L'Enfant malade	64
XVII. Les Frères	70
XVIII. Le Pauvre	74
XIX. Jules et Eugène	80
XX. Le bon Arbre	86
XXI. Le beau Spectacle	88
XXII. Regardons autour de nous	94
XXIII. L'École	98
XXIV. Suite de l'École	104
XXV. Les Histoires du livre. — Le bon Frère	108
XXVI. Le Conducteur de l'Aveugle	112
XXVII. Marie	116
XXVIII. Les Fables du livre. — La Cigale et la Fourmi	122
XXIX. La Colombe et la Fourmi	126
XXX. La petite Glaneuse	130
XXXI. Les Enfants et le Chien	132
XXXII. L'Horloge	138
XXXIII. Il y a toujours du bien à faire	142
XXXIV. Le bien pour le mal	148
XXXV. J'ai trouvé	150
XXXVI. Pierre et Jean	152
XXXVII. Être bon pour être heureux	156
XXXVIII. La Promenade de l'Enfant	158

PREMIÈRES

LECTURES.

I. Les enfants.

1. Jésus | a dit: | Laissez | les petits
enfants | venir | à moi. |

2. Et | les enfants | étant venus, | il |
les | embrassa; | puis | il étendit | les mains |
et | les | bénit. |

3. Et | il dit: — Le royaume | des
cieux — est | pour ceux | qui | leur |
ressemblent. |

4. C'est-à-dire: | Le royaume des
cieux | est | pour ceux | qui — sont |
bons, — pour ceux | qui — sont | purs | et
vertueux. —

5. Le royaume des cieus | est pour
ceux | qui | ont — l'innocence | du
cœur. —

6. Enfants, | allez | à Dieu, | puisque |
Dieu | vous | appelle. |

7. Allez | au bien | et à la vertu. |

8. Allez — dans la voie | de l'inno-
cence | et de la pureté. —

ՍԿՁՐՆԵԿԸՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ

Ա. Տղաք.

1. Յիսուս ըսաւ. թող տուէք որ պզտիկ
տղաքն ինձի գան:

2. Եւ երբ որ տղաքն եկան, զանոնք գրկեց.
յետոյ ձեռուընկերը տարածեց եւ զանոնք օր-
հնեց:

3. Եւ ըսաւ. Երկնից թագաւորութիւնն ա-
սոնց նմաններուն համար է:

4. Այսինքն. Երկնից թագաւորութիւնն ա-
սոնց համար է՝ որ բարի են, անոնց համար՝ որ
մաքուր եւ առաքինի են:

5. Երկնից թագաւորութիւնը՝ սրտի անմե-
ղութիւն ունեցողներուն համար է:

6. Տղաք, Աստուծոյ գացէք, վասնզի Աս-
տուած զձեզ կը կանչէ:

7. Գացէք բարւոյն եւ առաքինութեան:

8. Անմեղութեան եւ մաքրութեան ճամբան
գացէք:

9. Et quand | vous sentez | au dedans de vous — la joie | d'avoir fait | le bien; —

10. Quand — vous êtes | heureux — parce que — vous avez été | bons; —

11. Alors | pensez | que | Dieu | vous | a bénis. |

12. Pensez | à ces paroles | que | Dieu | a prononcées | sur vous: | Laissez | venir à moi | les petits enfants. |

13. Ayez | confiance | dans sa bonté, | qui | est grande. |

14. Élevez | vos yeux | vers le ciel, | et contemplez | la terre. |

15. Car | le ciel | et la terre — sont | l'œuvre | de Dieu. —

16. Et songez | toujours | que | Dieu | vous | voit | et qu'il | veille | sur vous. |

I. Les enfants. Ա. Տղար:

1. Jésus Յիսուս
a dit: ըսաւ.

Laissez թող տուէք
les petits enfants պզտիկ
ողարբը
venir գալ, որ գան
à moi. ինծի:

2. Et եւ
les enfants օղարբ
étant venus, եկած ըլլալով,
գալով, երբ որ եկան,
il անիկայ
les գանձեր
embrassa; գրկեց.
puis ետքը
il étendit անիկայ տարածեց

les mains ձեռու ընկերը
et եւ
les գանձեր
bénit. օրհնեց:
3. Et եւ
il dit: անիկայ ըսաւ.
Le royaume թագաւորու-
թիւնը
des cieus երկնից
(Le royaume des cieus եր-
կնից թագաւորութիւնը)
est է
pour ceux անոնց համար
qui որոնք
leur իրենց, անոնց
ressemblent. կը նմանին:
4. C'est-à-dire: Այսինքն.

9. Եւ երբ որ ձեր սրտին մէջ բարիք ըրած
ըլլալուդ ուրախութիւնը կը զգար.

10. Երբ որ բարի ըլլալուդ համար երջա-
նիկ կ'ըլլար.

11. Ան ատեն մտածեցէք որ Աստուած զձեզ
օրհնած է:

12. Մտածեցէք ան խօսքերն որ Աստուած
ձեզի համար զըուցեց. թող տուէք որ պզտիկ
տղարն ինծի գան:

13. Վստահութիւն ունեցէք իր բարու-
թեան վրայ, որ մեծ է:

14. Աչու ընիդ երկինք վերցուցէք եւ երկիրը
նկատեցէք:

15. Որովհետեւ երկինք եւ երկիր Աստու-
ծոյ գործքն են:

16. Եւ խորհեցէք միշտ որ Աստուած զձեզ
կը տեսնէ եւ վրանիդ կը հսկէ:

Le royaume des cieus եր-
կնից թագաւորութիւնը
est է
pour ceux անոնց համար
qui որոնք
sont են
(sont bons, բարի են.)
pour ceux անոնց համար
qui որոնք
sont են
purs մաքուր
et vertueux. եւ առաքինի:
(sont purs et vertueux. մա-
քուր եւ առաքինի են.)
5. Le royaume des cieus
երկնից թագաւորութիւնը

est pour ceux անոնց համար
qui որոնք (է
ont ունին
l'innocence անմեղութիւնը
du coeur. սրտին,
(l'innocence du coeur. սր-
տին անմեղութիւնը.)
6. Enfants, Տղար,
allez գացէք
à Dieu, Աստուծոյ,
puisque որովհետեւ
Dieu Աստուած
vous զձեզ
appelle. կը կանչէ:
7. Allez Գացէք
au bien բարւոյն

et à la vertu. եւ առաքինութեան:

8. Allez Գացէք dans la voie ճամբուն մէջ de l'innocence անմեղութեան

et de la pureté. եւ մաքրութեան:

(dans la voie de l'innocence et de la pureté. անմեղութեան ու մաքրութեան ճամբուն մէջ:)

9. Et quand եւ երբ որ vous sentez դուք կը զգարք au dedans de vous ձեր ներքոյ la joie ուրախութիւնք d'avoir fait բրած ըլլարու le bien; բարիքը. (la joie d'avoir fait le bien;

բարիք բրած ըլլարու ուրախութիւնք.)

10. Quand երբ որ vous êtes դուք կը ըլլաք heureux երջանիկ

(vous êtes heureux երջանիկ կը ըլլաք)

parce que վասն զի vous avez été դուք եղաք bons; բարի.

(vous avez été bons; բարի եղաք.)

11. Alors Ան ատեն pensez մտածեցէք

que որ

Dieu Աստուած

vous զձեզ vous a bénis. օրհնած է:

II. Dieu | protégé | l'Enfant. |

1. Ne croyez pas, | enfants, | que | Dieu | ne pense pas | à vous, | parce que — vous êtes | faibles | et petits. —

2. Dieu pense | au petit oiseau | qui | vole | sur les buissons. |

3. Dieu visite — la ruche | de l'abeille — qui fait | son miel — dans le creux | d'un arbre. —

4. Dieu protégé | le petit insecte | caché — sous un brin | d'herbe. —

5. Dieu est grand, | immense, | infini, | il remplit | le monde. |

6. Dieu | est partout, | et il aime —

12. Pensez Մտածեցէք à ces paroles ան խօսքերը que զբռնէք

Dieu Աստուած a prononcées զրուցեց sur vous: ձեր վրայ.

Laissez թող տուէք venir à moi ինծի գալ, որ ինծի գան les petits enfants. պզտիկ տղաքը:

13. Ayez Ունեցէք confiance վստահութիւն dans sa bonté իւր բարութեան qui որն որ (թեան վրայ) est grande. մեծ է:

14. Elevez վերցուցէք vos yeux աչուրնիդ vers le ciel, դէպ ի երկինք,

et contemplez եւ նկատեցէք la terre. երկիրը:

15. Car ինչու որ le ciel երկինքը et la terre եւ երկիրը sont են

l'œuvre գործքը de Dieu. Աստուծոյ: (sont l'œuvre de Dieu. Աստուծոյ գործքն են:)

16. Et songez եւ խորհէք toujours միշտ que որ, թէ

Dieu Աստուած vous զձեզ voit կը տեսնէ et qu'il եւ թէ անիկայ veille կը հսկէ sur vous. ձեր վրայ:

Բ. Աստուած գտղան կը պաշտպանէ:

1. Մի կարծէք, տղաք, որ Աստուած զձեզ չի մտածեր, ձեր տկար ու պզտիկ ըլլալուն համար:

2. Աստուած կը մտածէ թիւերուն վրայ թռչող թռչնիկը:

3. Աստուած պոյ կ'ելլէ ծառի խոռոչին մէջ իւր մեղրը շինող մեղուին փեթակը:

4. Աստուած կը պաշտպանէ խոտի շղի մը տակ պահուրտած պզտի ճճին:

5. Աստուած մեծ է, անչափ եւ անսահման, ինք զաշխարհք կը լեցընէ:

6. Աստուած ամէն տեղ է, եւ թէ աղ-

la chaumière | du pauvre — comme —
le palais | du riche. —

7. — Il est | près de vous, — enfants, |
près de votre berceau | quand | vous
dormez. |

8. Il veille | sur vous | comme | sur
la plante | à laquelle | il donne — la cha-
leur | de son soleil — et l'humidité | de
ses pluies. —

9. — Et il n'est | aucun | moment | du
jour | ou | de la nuit — où | Dieu | n'é-
tende | sur vous | sa main, | où | il ne
vous protège | et ne vous soutienne. |

10. Ayez | donc | confiance, | car |
il est | avec vous. |

11. Et vous êtes forts, | car | toute |
force | est en lui. |

II. Dieu Բ. Աստուած
protège կը պաշտպանէ
l'enfant. գաղան:

1. Ne croyez pas, Մի կար-
enfants, տղաք, (ծէք.
que որ
Dieu Աստուած
ne pense pas չմտածէ
à vous, ձեր վրայ,
parce que վասն զի
vous êtes դուք էք
faibles տկար
et petits. Եւ պղտիկ:
(Vous êtes faibles et petits.
տկար ու պղտիկ էք:)

2. Dieu pense Աստուած
կը մտածէ

au petit oiseau պղտիկ թռու-
qui որն որ (չնոյն վրայ
vole կը թռչի
sur les buissons. Թփերուն
վրայ:

3. Dieu visite Աստուած
պոյ կ'ելլէ
la ruche փեթակը
de l'abeille մեղուին
(la ruche de l'abeille մե-
ղուին փեթակը)
qui fait որն որ կը շինէ
son miel իւր մեղրը
dans le creux խոռոչին մէջ
d'un arbre. ծառի մը:
(dans le creux d'un arbre.
ծառի մը խոռոչին մէջ:)

քատին խրճիթն ու թէ հարստին պալատը կը
սիրէ:

7. Անիկա ձեր քովն է, տղաք. ձեր որրոցին
քովն է՝ քնացած ատեննիդ:

8. Անիկա ձեր վրայ կը հսկէ, ինչպէս որ
կը հսկէ սնկին վրայ, որուն իւր արեւուն ջեր-
մութիւնը եւ իւր անձրեւներուն խոնաւու-
թիւնը կու տայ:

9. Եւ ցորեկուան ու գիշերուան եւ ոչ մէկ
վայրկեանը կայ, որուն մէջ Աստուած չտարածէ
իւր ձեռքը ձեր վրայ, եւ զձեզ չպաշտպանէ ու
չպահպանէ:

10. Աստահ եղէք ուրեմն, վասն զի ինք ձեր
հետն է.

11. Եւ դուք զօրաւոր էք, վասն զի իւր վրայ
է ամէն զօրութիւն:

4. Dieu protège Աս-
տուած կը պաշտպանէ
le petit insecte, պղտի ճճին
caché պահուրտած, որն որ
պահուրտած է
sous un brin շղի մը տակ
d'herbe. խոտի:
(sous un brin շղի մը տակ)
զղի մը տակ:)

5. Dieu est grand, Աս-
տուած մեծ է,
immense, անչափ,
infini, անսահման,
il remplit անիկա կը լեցընէ
le monde. գալխարհը՝

6. Dieu Աստուած
est partout, ամէն տեղ է,

et il aime եւ անիկա կը սիրէ
la chaumière խրճիթը
du pauvre տղքատին
caché (la chaumière du pauvre
տղքատին խրճիթը)
comme ինչպէս
le palais պալատը
du riche. հարստին:
(le palais du riche. հարստին
պալատը:)

7. Il est անիկայ է
près de vous, ձեր քովը.
(Il est près de vous, Անիկա
ձեր քովն է.)
enfants, տղաք,
près de votre berceau ձեր
որրոցին քովը

quand երբ որ
vous dormez. գուր կը քնա-
նար:

8. Il veille Անիկա կը հսկէ:
sur vous ձեր վրայ
comme ինչպէս
sur la plante անկին վրայ
à laquelle որուն
il donne կու տայ
la chaleur տարու թիւնը
de son soleil իւր արեւուն
(la chaleur de son soleil իւր
արեւուն տարու թիւնը)

et l'humidité եւ խոնաւու-
թիւնը [ներուն
de ses pluies. իւր անձրեւ-
(l'humidité de ses pluies.
իւր անձրեւներուն խոնաւ-
ու թիւնը:)

9. Et il n'est էւ չկայ
aucun եւ ոչ մէկ
moment վայրկեան
du jour (որուն) ցորեկուն
ou կամ
de la nuit գիշերուն
(il n'est aucun moment du

III. Le Matin.

1. Le matin | se lève, | et le jour |
est brillant. |

2. Le soleil | est à l'horizon, — en-
touré | de nuages | d'or. —

3. La rosée | brille | sur l'herbe | et
sur les fleurs. |

4. Voici que | la nature | se réveille;
— on entend | les premiers chants | des
oiseaux. —

5. Le laboureur | quitte | sa demeure |
et va | à ses travaux. |

6. La mère active | s'agite — autour |
du berceau | de ses enfants. —

7. Les bestiaux | sortent | de l'étable |
et vont | au pâturage. |

8. Le forgeron | est à son enclume; |
le feu | rougit | le fer, | les marteaux |
résonnent. |

jour ou de la nuit եւ ցո-
րեկուն ու գիշերուն եւ
ոչ մէկ վայրկեանը կայ)
où որուն մէջ
Dieu n'étende Աստուած
չտարածէ
sur vous ձեր վրայ
sa main, իւր ձեռքը,
où որուն մէջ
il ne vous protège ինք զձեզ
չպաշտպանէ
et ne vous soutienne, եւ
զձեզ չպահպանէ:

10. Ayez Ունեցէք
donc ուրեմն
confiance, վստահութիւն,
car վասն զի
il est avec vous. անիկա ձե-
զի հետ է:

11. Et vous êtes forts, եւ
գուր զորաւոր էք,
car վասն զի
toute ամենայն
force ցորութիւն
est en lui. իւր վրան է:

Գ. Առաւօտ.

1. Առաւօտը կը ծագի եւ օրը պայծառ է:

2. Արեւը հորիզոնն է՝ ոսկի ամպերով պա-
տած:

3. Յօղը կը շողայ խոտին ու ծաղիկներուն
վրայ:

4. Ահաւասիկ բնութիւնը կ'արթննայ,
թռչնոց առաջին երգերը կը լսուին:

5. Երկրագործն իւր բնակարանը կը թողու,
եւ կ'երթայ իւր աշխատութեանը:

6. Գործունեայ մայրն իւր տղոց որոցին
բոլորտիբը կ'երթայ կու գայ:

7. Արջառները գոմքէն դուրս կ'ելլեն ու
արածուելու կ'երթան:

8. Գարբինն իւր սալին բռնէ եւ կրակը զեր-
կաթը կը կարմրցընէ, մուրձերը կը հնչեն:

9. — Il n'y a | qu' | un instant, —
tout | était | dans le silence | et le repos; —
maintenant | tout | prend | de la vie. |

10. Le faucheur | bat | sa faux | et
l'aiguise | avec la pierre. |

11. Le moissonneur | s'arme | de sa
faucille, | et les blés mûrs | tombent |
dans le sillon. |

12. Pendant la nuit, — un grand ri-
deau | d'obscurité — cachait | la terre. |

13. Mais | le rideau | s'est levé; |
l'obscurité | se dissipe, | et la terre | ap-
paraît | avec ses merveilles. |

III. Le matin. 9. Առաւօրը :

1. Le matin առաւօրը
se lève կ'երկէ, կը ծագի,
et le jour եւ օրը
est brillant. պայծառ է :

2. Le soleil Արեւը
est à l'horizon, հորիզոնն է,
entouré պատած
de nuages ամպերով
d'or. ոսկիէ :

(entouré de nuages d'or. ոս-
կիէ ամպերով պատած :)

3. La rosée Յօղը
brille կը շողայ
sur l'herbe խոտին վրայ
et sur les fleurs. եւ ծաղիկ-
ներուն վրայ :

4. Voici que Ահա առիկ
la nature բնութիւնը
se réveille; կ'արթննայ.
on entend կը լսուի, մարդ
կը լսէ

les premiers chants առա-
ջին երգերը
des oiseaux. թռչնոց :

(on entend les premiers
chants des oiseaux. թռչ-
նոց առաջին երգերը կը
լսուին :)

5. Le labourer Երկրա-
գործը
quitte կը թողու
sa demeure իւր բնակարանը
et va եւ կ'երթայ
à ses travaux. իւր աշխա-
տութեանցը :

6. La mère active գործու-
նեայ մայրը
s'agite կը յածի, կ'երթայ
l'ու գայ
autour չորս դին, բոլորտի-
քը

du berceau որրոցին
de ses enfants. իւր որդւոցը,
(autour du berceau de ses

9. Վայրկեան մը յառաջ՝ ամենայն ինչ
լուութեան ու հանգստեան մէջ էր. հիմակ ա-
մենայն ինչ կենդանութիւն կ'առնու :

10. Հնձողն իւր դերանդին կը ծեծէ եւ
քարով կը սրէ :

11. Արտհունձն իւր մանգաղովը կը ղինուի,
եւ հասուն ցորեններն ահօսը կը թափին :

12. Գիշերը՝ մութի մեծ վարագոյր մը ղեր-
կիրը կը ծածկէր :

13. Բայց վարագոյրը վերցաւ, մութը կը
փարատի, եւ երկիրն իւր սքանչելիքներովը կ'ե-
րեւայ :

enfants, իւր որդւոց որրո-
ցին չորս կողմը :)

7. Les bestiaux Արջաու-
նեքը
sortent դուրս կ'երկն
de l'étable գոմքէն
et vont ու կ'երթան
aupâturage. ճարակատեղին :

8. Le forgeron Գարբինը
est à son enclume; իւր
սային քոֆն է.
le feu կրակը
rougit կը կարմրցնէ
le fer, գերկաթը,
les marteaux մուրձերը
résonnent. կը հնչեն :

9. Il n'y a Չկայ
qu' rայց էթէ
un instant վայրկեան մը
(Il n'y a qu'un instant հա-
ղեւ վայրկեան մը կայ)
tout ամենայն ինչ

était էր
dans le silence լուութեան
մէջ
et le repos; եւ հանգստեան
(մէջ).

(tout était dans le silence
et le repos; ամենայն ինչ
լուութեան եւ հանգստեան
մէջ էր :)

maintenant հիմա
tout ամենայն ինչ
prend կ'առնու
de la vie. կենդանութիւն :

10. Le faucheur Հնձողը
bat կը ծեծէ
sa faux իւր մանգաղը
et l'aiguise եւ ղանիկա կը
սրէ

avec la pierre. քարով :

11. Le moissonneur արտ-
հունձը
s'arme կը ղինուի
de sa faucille, մանգաղովը,

et les blés mûrs եւ հասուն | un grand rideau մեծ վարդա-
 ցորենները գոյր մը
 tombent կ'իջնան | d'obscurité մթու-թեան
 dans le sillon. աղօսին մէջ : (un grand rideau d'obscuri-
 12. Pendant la nuit գիշե- | té մութի մեծ վարագոյր
 րուան ատեն, գիշերը մը)

IV. — Suite | du matin. —

1. La terre | apparaît | avec ses plan-
 tes | qui croissent, — avec ses arbres |
 couverts | de fruits; —

2. Avec ses coteaux, | avec ses plaines, |
 avec ses montagnes, | avec ses vallées; |

3. — Avec ses maisons | entourées |
 d'arbres. —

4. Et dans le lointain, | on voit | les
 villes | et les villages, — et les clochers |
 des églises — au-dessus des maisons.

5. O Dieu, | que | vous êtes grand, —
 et que | toutes les choses | que vous
 avez faites | sont grandes! —

6. Oh! | que | ce monde | est admi-
 rable, | et combien | sont admirables |
 toutes les œuvres | dont | vous avez
 rempli | le monde! |

7. Si | j'ouvre | les yeux, | ô mon
 Dieu! | vous êtes devant moi — dans
 la magnificence | de vos ouvrages. —

8. Si | je ferme | les yeux, | je vous
 trouve | en moi. |

cachait կը ծածկէր
 la terre. երկիրը:

13. Mais Բայց
 le rideau վարագոյրը
 s'est levé; վերցաւ.

| l'obscurité մութը, խաւարը
 se dissipe կը փարատի
 et la terre եւ երկիրը
 apparaît կ'երեւայ
 avec ses merveilles. իւր
 սքանչելիքներովը:

Դ. Առտուան շարունակութիւնը:

1. Երկիրը կ'երեւայ իւր աճեցող տնկերովը,
 պտղալից ծառերովը:

2. Իւր բլուրներովը, իւր դաշտերովը, իւր
 լեռներովը, իւր ձորերովը.

3. Իւր տներովը՝ զորոնք ծառեր պա-
 տեր են:

4. Եւ հեռուն կը տեսնուին քաղաքներն
 ու գեղերը, եւ եկեղեցիներուն զանգակատուն-
 ները տներէն վեր:

5. Ո՛վ Աստուած, որչափ մեծ ես դուն, եւ
 որչափ մեծ են քու ըրած ամէն բաներդ:

6. Ո՛հ, ի՞նչ զարմանալի է աշխարհքս, եւ
 որչափ զարմանալի են ամէն գործուածները, ո-
 ռոնցմով զաշխարհ լեցուցած ես:

7. Եթէ աչուրներս կը բանամ, ո՛վ Աս-
 տուած իմ, դուն իմ առջեւս ես քու գործքե-
 րուդ մեծ վայելու թեամբը:

8. Եթէ աչուրներս կը գոցեմ, զքեզ յիս
 կը գտնեմ:

9. Si j'écoute . . . , | tous ces sons lointains, — tous ces bruits | de la vie — me parlent | de Dieu. |

10. O Dieu, — vous êtes grand | et immense. — Je suis | faible | et petit. —

11. Mais, | quoique | je sois faible, | j'élève | ma voix | vers vous | et je vous bénis. |

IV. Suite Դ. Շարունակութիւն
[Թիւն
du matin. առտունն:
(Suite du matin. Առտունն
շարունակութիւնը:)

1. La terre երկիրը
apparaît կ'երեւայ
avec ses plantes իւր տնկե-
րովը
qui croissent, որոնք կ'աճին,
avec ses arbres իւր ծառե-
րովը
couverts ծածկուած, որ
ծածկուած են
de fruits; պտուղներով.
(avec ses arbres couverts
de fruits; իւր ծառերովը
որ պտղով ծածկուած են.)

2. Avec ses coteaux, իւր
բլուրներովը,
avec ses plaines, իւր դաշ-
տերովը,
avec ses montagnes, իւր
լեռներովը
avec ses vallées; իւր ձորե-
րովը.

3. Avec ses maisons իւր
աներովը
entourées պատած, որոնք
պատած են

d'arbres. ծառերով:
(avec ses maisons entou-
rées d'arbres. իւր տներ-
ովը՝ որոնք ծառերով պա-
տած են:)

4. Et dans le lointain եւ
հեռուն, հեռու տեղերը
on voit մտարդս կը տեսնէ, կը
տեսնուին
les villes քաղաքները
et les villages, եւ գեղերը,
et les clochers եւ զանգա-
կատունները
des églises եկեղեցիներուն
(les clochers des églises
եկեղեցիներուն զանգակա-
տունները)
au-dessus des maisons. տը-
ներուն վրայ, տներէն վեր:

5. O Dieu, Ով Աստուած,
que որչափ
vous êtes grand, մեծ ես,
et que եւ որչափ
toutes les choses ամէն բա-
ները
que vous avez faites, զո-
րոնք դուն բրած ես
sont grandes! մեծ են:
(que toutes les choses que
vous avez faites sont gran-

9. Եթէ մտիկ կ'ընեմ, այն ամենայն հեռաւոր
հնչիւնները, այն ամենայն կենդանութեան աղ-
մուկներն՝ ինծի Աստուծոյ վրայ կը խօսին:

10. Ո՛վ Աստուած, դուն մեծ ես եւ ան-
չափ. իսկ ես տկար եմ եւ պղտիկ:

11. Բայց թէպէտ եւ տկար ըլլամ, այսու
ամենայնիւ ձայնս քեզի կը բարձրացնեմ եւ
զքեզ կ'օրհնեմ:

des. եւ որչափ մեծ են քու
բրած ամէն բաներդ:)

6. Oh! Ո՛հ.
que որչափ
ce monde աս աշխարհքս
est admirable, զարմանալի է,
et combien եւ քանի [էն
sont admirables զարմանալի
toutes les œuvres ամէն
գործքերը
dont որոնցմով [էս
vous avez rempli լեցուցած
le monde. աշխարհքը:

7. Si եթէ
j'ouvre կը բանամ
les yeux, աչուրներս,
ô mon Dieu, Աստուած իմ,
vous êtes devant moi դուն
իմ առջեւս ես
dans la magnificence մեծ-
վայելչութեան մէջ
de vos ouvrages. քու գործ-
քերդ:
(dans la magnificence de vos
ouvrages. քու գործքերդ
մեծվայելչութեան մէջ:)

8. Si եթէ
je ferme կը գոցեմ
les yeux, աչուրներս,
je vous trouve զքեզ կը
գտնեմ

en moi. ի յիս:

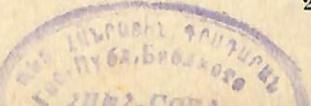
9. Si j'écoute, եթէ մտիկ
կ'ընեմ,
tous ces sons lointains, այն
ամէն հեռաւոր հնչիւնները,
tous ces bruits այն ամե-
նայն աղմուկները
de la vie կենաց (կենդանու-
թեան)
(tous ces bruits de la vie
կենաց այն ամենայն աղ-
մուկները)
me parlent ինծի կը խօսին
de Dieu. Աստուծոյ վրայ:

10. O Dieu, Ով Աստուած,
vous êtes grand դուն մեծ
եւ
et immense. եւ անչափ:
Je suis ես եմ
faible տկար
et petit. եւ պղտիկ:
(je suis faible et petit. ես
տկար ու պղտիկ եմ:)

11. Mais, Բայց,
quoique թէպէտ
je sois faible, տկար ըլլամ,
j'élève կը բարձրացնեմ
ma voix իմ ձայնս
vers vous դէպ ի քեզ
et je vous bénis. եւ զքեզ
կ'օրհնեմ:

1102-428
0 240
1
14
1384

153-54

V. — Prière | de l'Enfant. —

1. Mon Dieu, | je veux | vous prier; |
je veux vous prier | pour obtenir | l'in-
nocence | et la sagesse. |

2. Car — je vois | bien, — ô Dieu, |
qu'il n'y a | de bonheur | que | pour ce-
lui | qui est sage | et qui est bon. |

3. Quand | j'ai fait | une bonne ac-
tion, | j'accours | la gaieté | dans le
cœur; |

4. Je saute | et je bondis, | et toutes
choses — m'apportent | la joie. —

5. Quand | j'ai fait | le mal, | je suis
triste | et dans la honte; | je baisse | la
tête | et je n'ose | lever | les yeux. |

6. O Dieu! | faites | que j'aie | tou-
jours — la joie | du bien, — et éloignez |
de moi — la honte | du mal. —

7. Si je fais | le bien, | je serai | la
joie de mon père; |

8. Car | mon père | est bon | et juste, |
et il serait | dans la douleur | si je n'é-
tais pas | bon et juste | comme lui. |

9. Si je fais le bien, | ma mère —
sera | heureuse; —

10. Car | elle — m' | a dit | tant | de
fois, | ma mère: — Mon enfant, | prie
Dieu | et sois sage. |

Ե. Տղուն աղօթքը:

1. Աստուած իմ, կ'ուզեմ . քեզի աղօթք ը-
նել, կ'ուզեմ աղօթք ընել որ անմեղութիւն ու
խելջբութիւն ընդունիմ:

2. Որովհետեւ աղէկ կը տեսնեմ, ո՛վ Աս-
տուած, որ խելջբ ու բարի եղողն է միայն եր-
ջանիկ:

3. Երբոր բարի գործք մ'ըրած կ'ըլլամ, ու-
րախ սրտով կը վազվզեմ:

4. Կը ցատքեմ եւ կը կայտուամ, եւ ամէն
բան ինծի ուրախութիւն կը պատճառէ:

5. Երբոր չարիք գործած եմ, տրտում եւ
ամօթոյ մէջ կ'ըլլամ, գլուխս վար կ'իջեցընեմ եւ
չեմ համարձակիր աչուըներս վեր վերցընել:

6. Ո՛վ Աստուած, տուր որ բարութեան ու-
րախութիւնը միշտ ունենամ, եւ հեռացուր
ինձմէ չարեաց ամօթը:

7. Եթէ բարիք կը գործեմ, հօրս ուրախու-
թիւն կ'ըլլամ:

8. Որովհետեւ հայրս բարի եւ արդար է,
եւ արամութեան մէջ կ'ըլլայ՝ եթէ ես ալ իրեն
պէս բարի եւ արդար չեմ ըլլար:

9. Եթէ բարիք կը գործեմ, մայրս երջանիկ
կ'ըլլայ:

10. Որովհետեւ ինք մայրս ինծի շատ
անգամ ըսած է. Որդեակ, աղօթք ըրէ, եւ
խելջբ եղիր:

11. — Elle | me | l' | a | dit — dès mon
berceau, | quand | j'étais si petit | qu'à
peine | je pouvais | la | comprendre. |

V. Prière Ե. Աղօթք
de l'Enfant. աղուհի:
(Prière de l'Enfant. աղուհի
աղօթքը:)

1. Mon Dieu, Աստուած իմ,
je veux Ես կուզեմ
vous prier; քեզի աղօթքը ը-
նել:

je veux vous prier կ'ուզեմ
քեզի աղօթքը ընել
pour obtenir ընդունելու
Համար
l'innocence անմեղութիւնը
et la sagesse. Եւ խելօքու-
թիւնը:

2. Car Որովհետեւ
je vois կը տեսնեմ
bien, աղէկ,
(je vois bien, աղէկ կը տես-
նեմ:)

ô Dieu, ով Աստուած,
qu'il n'y a որ չկայ
de bonheur երջանկութիւն
que բայց էթէ
pour celui անոր՝ ան մար-
դուն Համար
qui est sage որն որ խելօք է
et qui est bon. Եւ որն որ
բարի է:

3. Quand Երբ որ
j'ai fait բրած եմ

une bonne action, բարի
գործք մը,
j'accours կը վազվզեմ
la gaieté ուրախութիւնը
dans le cœur; սրտիս մէջ.

4. Je saute կը ցատքեմ
et je bondis, Եւ կը խայտամ,
et toutes choses Եւ ամէն
բաները
m'apportent ինծի կը բերեն
la joie. ուրախութիւնը:
(m'apportent la joie. ինծի
ուրախութիւն կը պատ-
ճառեն:)

5. Quand Երբ որ
j'ai fait բրած եմ, գործած
եմ

le mal, չարիքը,
je suis triste տրտու՛մ կ'ըլ-
լամ
et dans la honte; Եւ ամօ-
թոյ մէջ.

je baisse վար կ'իջեցնեմ
la tête գլուխս
et je n'ose Եւ չեմ Համար-
ձակիր
lever վեր վերցնել
les yeux. աչուրներս:

6. O Dieu! Ով Աստուած,
faites բրէ
que j'aie որ ունենամ
toujours միշտ

11. Ինք այս բանս ինծի ըսած է որրոցէս
սկսեալ, երբ ես այնչափ պղտիկ էի՝ որ Հազիւ
կրնայի ըսածը Հասկընալ:

la joie ուրախութիւնը
du bien, բարւոյն,
(la joie du bien, բարւոյն
ուրախութիւնը.)

et éloignez Եւ հեռացուր
de moi ինծմ;
la honte ամօթը
du mal. չարեաց:
(la honte du mal. չարեաց ա-
մօթը:)

7. Si je fais Եթէ կը գոր-
ծեմ
le bien, բարին,
je serai պիտ'որ ըլլամ, կ'ըլ-
լամ

la joie de mon père; Հօրս
ուրախութիւնը.

8. Car Որովհետեւ
mon père Հայրս
est bon բարի է
et juste, Եւ արդար,
et il serait Եւ կ'ըլլար
dans la douleur տրտմու-
թեան մէջ
si je n'étais pas Եթէ ես չըլ-
լայի
bon et juste բարի Եւ արդար
comme lui. իրեն պէս:

9. Si je fais le bien, Եթէ
բարին կը գործեմ,
ma mère մայրս
sera պիտ'որ ըլլայ, կ'ըլլայ

heureuse; Երջանիկ.
(sera heureuse; Երջանիկ
կ'ըլլայ.)

10. Car Որովհետեւ
elle անիկայ, ինք
m' ինծի
a dit, ըսած է
tant այնչափ
de fois, անգամ,
ma mère: մայրս.

(m'a dit tant de fois, ma
mère: այնչափ անգամ ին-
ծի ըսած է մայրս.)
Mon enfant, Տղաս,
prie Dieu Աստուած աղա-
չէ: աղօթքը բրէ:
et sois sage. Եւ խելօք եղիր:

11. Elle անիկա
me ինծի
l' աս բանս
a dit ըսաւ

(Elle me l'a dit աս բանս
ինծի ըսած է)
dès mon berceau, որրոցէս
սկսեալ,
quand երբ որ
j'étais si petit այնչափ պղտ-
տիկ էի

qu'à peine որ Հազիւ
je pouvais կրնայի
la զեմքը
comprendre. Հասկընալ:

VI. Dieu | nous | voit.

1. Nous ne voyons pas | Dieu, | mais | Dieu nous voit. |

2. Quand le soleil | se cache | derrière un nuage, | nous ne le voyons pas; | cependant | il nous éclaire. |

3. Ainsi | Dieu est caché |, mais il est présent. |

4. Dieu est partout, | il est dans le ciel, | il est sur la terre; |

5. Il est dans la fleur | qui pousse, | dans le fruit | qui mûrit; |

6. Il est dans le tonnerre | qui gronde | et dans l'éclair | qui brille. |

7. Il est avec nous, | autour de nous, | à côté de nous. |

8. Comment | Dieu | ne nous verrait-il pas, | lui | qui nous a donné | des yeux | pour voir? |

9. Comment | ne nous entendrait-il pas, | lui | qui a fait | nos oreilles | pour entendre? |

10. Quand nous faisons le mal, | Dieu nous voit; | il nous voit | quand nous faisons le bien. |

11. Il n'est pas | de nuit | qui nous dérobe | à ses yeux; | pas d'obscurité | qui nous cache | à lui. |

2. Աստուած զմեզ կը տեսնէ:

1. Երեք չենք տեսներ զԱստուած, բայց Աստուած զմեզ կը տեսնէ:

2. Երբոր արեգակն ամպի մ'ետեւ կը ծածկուի, մենք զինքը չենք տեսներ, սակայն ինք զմեզ կը լուսաւորէ:

3. Այսպէս ալ Աստուած ծածկուած է, բայց ներկայ է:

4. Աստուած ամէն տեղ է, երկինքն է, երկրիս վրայ է:

5. Ծլող ծաղկին, հասունացող պտղոյն մէջն է:

6. Գունացող որոտման ու շողացող փայլակին մէջն է:

7. Ինք մեզի հետ, մեր բոլորտիքը, մեր քովն է:

8. Ինչպէս Աստուած զմեզ չտեսնէ, ինք որ մեզի տեսնելու աչք տուած է:

9. Ինչպէս զմեզ չտես, ինք որ լսելու համար մեր ականջն ստեղծած է:

10. Երբ որ չար կը գործենք, Աստուած զմեզ կը տեսնէ. զմեզ կը տեսնէ, երբ բարի կը գործենք:

11. Չկայ գիշեր՝ որ զմեզ իւր աչուրներէն թաքուցանէ, ոչ խաւար՝ որ զմեզ իրմէ ծածկէ:

12. Le méchant | fuit; | mais | où | ira-t-il | où | Dieu ne soit pas? |

13. Le méchant | fait silence; | mais | Dieu l'entend. |

VI. Dieu Զ. Աստուած
nous զմեզ
voit. կը տեսնէ:

1. Nous ne voyons pas
մենք չենք տեսներ
Dieu, զԱստուած,
mais բայց

Dieu nous voit. Աստուած
զմեզ կը տեսնէ:

2. Quand le soleil երբոր
արեգակը
se cache կը ծածկուի
derrière un nuage, ամպի մը
էտեւ,

nous ne le voyons pas; մենք
զինքը չենք տեսներ.
cependant սակայն
il nous éclaire. անիկա զմեզ
կը լուսաւորէ:

3. Ainsi Այսպէս
Dieu est caché Աստուած
ծածկուած է
mais il est présent. բայց ա-
նիկա ներկայ է:

4. Dieu est partout, Աս-
տուած ամէն տեղ է,
il est dans le ciel, անիկա
երկինքն է,

il est sur la terre; անիկա
երկրիս վրայ է.

5. Il est dans la fleur
Ծաղկին մէջն է
qui pousse, որն որ կը ծլի,
dans le fruit պտղոյն մէջ
qui mûrit; որն որ կը հա-
սունայ.

6. Il est dans le tonnerre,
Որոտման մէջն է,
qui gronde որն որ կը գոռայ
et dans l'éclair եւ փայլա-
կին մէջ
qui brille. որն որ կը շողայ:

7. Il est avec nous, Ինք
մեզի հետ է,
autour de nous, մեր բոլոր-
տեղը,
à côté de nous. մեր քովը:

VII. — Le Berceau | de l'Enfant. —

1. La mère | a enveloppé | son en-
fant | de ses langes; |

2. Elle l'a endormi | tendrement |
dans ses bras, | puis | elle l' a posé |
doucement | dans son berceau. |

12. Անդգամը կը փախչի, բայց ո՞ւր պիտ'որ
երթայ, որ Աստուած չըլլայ:

13. Անդգամը լռութիւն կ'ընէ, բայց Աս-
տուած զինք կը լսէ:

8. Comment Ի՞նչպէս
Dieu Աստուած
ne nous verrait-il pas, զմեզ
նախ տեսնէր,
lui ինք
qui nous a donné որն որ
մեզի տուած է
des yeux աչք, աչուրներ
pour voir? տեսնելու համար:

9. Comment Ի՞նչպէս
ne nous entendrait-il pas,
զմեզ չլսէր,
lui ինք
qui a fait որ բրած է, ստեղ-
ծած է
nos oreilles մեր ականջները
pour entendre? լսելու հա-
մար:

10. Quand nous faisons le
mal երբոր չար կը գործենք
Dieu nous voit; Աստուած
զմեզ կը տեսնէ.
il nous voit անիկա զմեզ կը
տեսնէ

quand nous faisons le bien.
երբ որ բարիք կը գործենք:

11. Il n'est pas Զկայ
de nuit գիշեր
qui nous dérobe որ զմեզ
թաքուցանէ
à ses yeux; իր աչուրներուն,
իր աչուրներէն.

pas d'obscurité ոչ խաւար
qui nous cache որ զմեզ
ծածկէ
à lui. իրեն, իրմէ:

12. Le méchant Անդգամը
fuit; կը փախչի.
mais բայց
où ո՞ւր
ira-t-il պիտ'որ երթայ
où ուր

Dieu ne soit pas? Աստուած
չըլլայ:

13. Le méchant Անդգամը
fait silence լռութիւն կ'ընէ
mais բայց
Dieu l'entend. Աստուած
զինք կը լսէ:

Է. Տղուն որրոցը :

1. Մայրը փաթթեց իւր տղան իւր խանձաբ-
ոօքը:

2. Զինք գթով քնացուց իւր բազկացը
մէջ, ետքը կամացուկ մը որրոցը գրաւ:

3. Elle est assise | auprès de lui, | craignant | qu'il ne s'éveille | à quelque bruit, | à quelque mouvement. |

4. Dors, | petit enfant, | ta mère | est près de toi. |

5. Quand | l'enfant s'éveille, | il crie, | et la mère | approche | son sein; | elle lui donne | son lait. |

6. Le lait | coule, | l'enfant | s'abreuve, | caressant | de sa main | le sein | qui le nourrit. |

7. Que | deviendrait | l'enfant | sans sa mère? |

8. Voyez, | il ne peut | marcher, | il ne peut | ramper, | il ne peut | rien | saisir | de ses faibles mains. — Il ne sait | que | crier | et pleurer. —

9. Il a besoin | de tout le monde; | si | vous l'abandonnez, | il périra. |

10. La petite plante | croît | toute seule | sur la terre | où — elle a pris | racine; — mais | l'enfant | ne peut | croître | tout seul. |

11. Il faut que | sa mère | le porte | dans ses bras, | qu'elle le soigne | et l'endorme | dans son berceau. |

12. Pauvre enfant, | ta mère | est ton seul appui, | ton seul espoir. |

3. Անոր քովը նստած է, վախնալով որ աղմուկ մը, շարժմամբ մը չարթըննայ:

4. Քնացիր, մանկիկ, մայրդ քովդ է:

5. Երբ տղան կ'արթըննայ, կը պռայ. մայրն ալ իւր կուրծքը կը մօտեցընէ, եւ իւր կաթն աւոր կու տայ:

6. Կաթը կը վազէ, տղան կը գիէ՝ զինք սընուցանող կուրծքն իւր ձեռքովը շոյելով:

7. Ի՞նչ կ'ըլլար տղան առանց իւր մօրը:

8. Տեսէք, ոչ կրնայ քայլել, ոչ կրնայ սողալ, իւր տկար թաթիկներովը բան մ'ալ չի կրընար բռնել: Պոռալէն ու լալէն զատ բան չի գիտեր:

9. Ամէնուն կարօտութիւն ունի. եթէ զինք թողուս՝ կը կորսուի:

10. Պզտի տունկն ինք իրմէ կ'աճի երկրին վըայ, ուր որ արմատ ձգած է. բայց տղան ինք իրմէ չի կրնար աճիլ:

11. Պէտք է որ իւր մայրը զինք գիրկը կրէ, հոգայ եւ որոցին մէջ քնացընէ:

12. Խեղճ տղայ, քու միակ նեցուկդ, միակ ակնկալութիւնդ քու մայրդ է:

VII. Le Berceau Է. Որոշը
de l'Enfant. տղուն.
(Le Berceau de l'Enfant.
տղուն որոշը):

1. La mère մայրը
a enveloppé փաթթեց
son enfant Իւր տղան
de ses langes; Իւր խան-
ձարբբը:

2. Elle l'a endormi Անիկա
զինք քնացուց
tendrement գթով, գորովով
dans ses bras, Իւր բազկացը
ձէջ,

puis ետքը
elle l'a posé անիկա զինքը
դրաւ
doucement կամացուկ մը
dans son berceau. Իւր որո-
ցին ձէջ:

3. Elle est assise Անիկա
նստած է
auprès de lui, անոր քովը,
craignant վախնալով
qu'il ne s'éveille որ անիկա
չարթըննայ
à quelque bruit, աղմկով մը,
à quelque mouvement. շարժ-
մամբ մը:

4. Dors, քնացիր,
petit enfant, պզտի տղայ,
մանկիկ.
ta mère մայրդ
est près de toi. քու քովդ է:

5. Quand Էրբ որ
l'enfant s'éveille, տղան
կ'արթըննայ,
il crie, կը պոռայ,
et la mère եւ մայրը
approche կը մոտեցընէ
son sein; Իւր կուրծքը.
elle lui donne անիկա իրեն
կու տայ
son lait. Իւր կաթը:

6. Le lait կաթը
coule, կը վազէ,
l'enfant տղան
s'abreuve, կը դիէ,
caressant շոյելով
de sa main Իւր ձեռքովը
le sein զկուրծքը,
qui le nourrit. որ զինքը կը
անուցանէ:

7. Que Խնչ
deviendrait կըլլար
l'enfant տղան
sans sa mère? առանց Իւր
մորը:

VIII. La Mère.

1. Pendant que | l'enfant sommeille, |
j'entends | la mère | qui chante | douce-
ment | pour le bercer. |

2. La mère chante, | elle dit: |

3. "Mon enfant, | je ne crains pas |
la peine; | car c'est pour toi que | je
travaille; |

8. Voyez, Տեսէք,
il ne peut անիկա չի կրնար
marcher, քայլել,
il ne peut անիկա չի կրնար
ramper, սողալ,
il ne peut անիկա չի կրնար
rien բան մը
saisir բռնել
de ses faibles mains. Իւր
տկար ձեռուրներովը:

Il ne sait Անիկա չի գիտեր
que բայց եթէ
crier պոռայ
et pleurer. եւ լալ:
(il ne sait que crier et pleu-
rer. պոռալէն ու լալէն
զատ բան չի գիտեր):

9. Il a besoin Անիկա կա-
րօտութիւն ունի
de tout le monde; ամէն
մարդուն, ամէնուն.
si եթէ
vous l'abandonnez, զինքը
թող տար
il périra. կը կորսուի:

10. La petite plante պզտի
տունկը
croît կ'աճի
toute seule միս մինակ

sur la terre երկրին վրայ
où ուր որ
elle a pris անիկա առած է
racine; արմատ.
(elle a pris racine; արմատ
ձգած է.)
mais բայց
l'enfant տղան
ne peut չի կրնար
croître աճիլ
tout seul. մինաւորիկ:

11. Il faut que պէտք է որ
sa mère Իւր մայրը
le porte զինքը տանի
dans ses bras, Իւր գիրկը,
qu'elle le soigne որ անիկա
զինքը հոգայ
et l'endorme եւ զինքը քնա-
ցընէ
dans son berceau. Իւր որ-
ոցին ձէջ:

12. Pauvre enfant, խեղճ
տղայ,
ta mère քու մայրդ
est ton seul appui, քու
միակ նեցուկդ է.
ton seul espoir. քու միակ
ակնկալութիւնդ:

Ը. Մայրը:

1. Տղան քուն եղած ատեն, կը լսեմ որ
մայրը կամաց կամաց կ'երգէ զինքն որրելու
համար:

2. Մայրը կ'երգէ, ըսելով.

3. "Որդեակ, ես աշխատանքէ չեմ վախնար,
վասն զի քեզի համար է աշխատածս .

4. "Pour toi, | je travaillerai | le jour; | pour toi, | je travaillerai | la nuit." |

5. La mère chante | encore: |

6. "Un jour | tu seras grand, | mon fils; | alors | tu seras beau et fort; | alors ta mère sera vieille; | et toi, | tu soutiendras | ta mère. |

7. "Dors, | mon enfant, | dors, | pauvre petit." |

8. Oh! | qu'il est méchant | l'enfant | qui n'aime pas | sa mère! |

9. Sa mère | qui l'a soigné | dans son berceau, | sa mère | qui l'a nourri; |

10. Sa mère | qui, pour lui, | se fatigue | et travaille! |

11. La récompense de la mère, | c'est le sourire de son enfant; |

12. C'est la tendresse de son enfant | qui lui fait oublier | toutes ses peines. |

13. Oh! | j'aimerai | toujours | ma mère! |

VIII. La Mère. Ը. Մայրը

1. Pendant que Մինչդեռ,
կըրոր
l'enfant sommeille, աղան
կը ներհէ, կը քնանայ,
j'entends կը լսեմ
la mère մայրը
qui chante որն որ կ'երգէ
doucement կամաց կամաց
pour le bercer. զինքն որբե-
լու համար:

2. La mère chante, Մայրը
կ'երգէ,
elle dit: անկա կ'ըսէ.

3. Mon enfant, Ի՞մ աղան,
որդեակ իմ,
je ne crains pas չեմ վախնար
la peine; նեղութիւնը, նե-
ղութեանն.
car c'est pour toi que վասն
զի քեզի համար է՝ որ,
քեզի համար

4. "Քեզի համար պիտ'որ աշխատիմ ցորեկը,
քեզի համար պիտ'որ աշխատիմ գիշերը":

5. Մայրը կ'երգէ դարձեալ.

6. "Օր մը դուն մեծ պիտի ըլլաս, որդեակ,
ան ատեն գեղեցիկ ու զօրաւոր պիտ'որ ըլլաս.
Իսկ մայրդ պիտի պառաւի, եւ դուն մայրդ պի-
տի պահպանես:

7. "Քնացիր, զաւակս, քնացիր, խեղճ տղայ":

8. Ո՛հ, ի՛նչ անդգամ է ան տղան, որ
իւր մայրը չի սիրեր.

9. Իւր մայրը՝ որ զինքը հոգաց իւր որրո-
ցին մէջ. իւր մայրը՝ որ զինք սնոց:

10. Իւր մայրը՝ որ իրեն համար կը յոգնի
ու կ'աշխատի:

11. Մօր վարձքը՝ իւր տղուն ժպիտն է:

12. Իւր տղուն փաղաքշանքն է՝ որ իւր ամէն
աշխատանքն իրեն մոռնալ կու տայ:

13. Ո՛հ, սիրեմ՝ միշտ մայրս:

je travaille; կ'աշխատիմ.

4. Pour toi, քեզի հա-
մար,

je travaillerai պիտի աշխա-
տիմ

le jour; ցորեկը.

pour toi, քեզի համար,

je travaillerai պիտի աշխա-
տիմ

la nuit. գիշերը:

5. La mère chante Մայրը
կ'երգէ
encore: դարձեալ.

6. Un jour Օր մը
tu seras grand, դուն մեծ
պիտի ըլլաս,
mon fils; որդեակս.
alors ան ատեն
tu seras beau et fort; դուն
գեղեցիկ եւ զօրաւոր պիտի
ըլլաս.

alors ta mère sera vieille;
ան ատեն մայրդ պառաւ
պիտ'որ ըլլայ.
et toi, եւ դուն,
tu soutiendras պիտի պահ-
պանես
ta mère. քու մայրդ:
7. Dors, քնացիր,
mon enfant, իմ աղաս,
dors, քնացիր,
pauvre petit. խեղճ պզտիկ,
խեղճ աղայ:

8. Oh! ո՛հ,
qu'il est méchant ինչ չար,
անզգամ է
l'enfant աղան
qui n'aime pas որն որ չի
սիրեր
sa mère! իւր մայրը.
9. Sa mère իւր մայրը
qui l'a soigné որն որ զնկրը
հոգաց, ենամեց
dans son berceau, իւր որ-
բոցին մէջ.

IX. Le petit Oiseau | dans les champs. |

1. Où vas-tu, | petit oiseau | qui voles |
dans les champs? |
2. Tu vas, | tu viens, — tu ramasses |
des graines; —
3. Tu fais ta récolte — sur les buis-
sons | du chemin; —
4. Tu vas | butiner — dans la grange |
du laboureur. —
5. Mais pourquoi, | petit oiseau, |
te donnes-tu | tant de peine? |
6. Tu es bien petit: | pour te nour-
rir, — il te faut | peu de chose. —
7. Un petit insecte — ou une graine |
ramassée | sur la fleur | du chardon — sont
un repas | pour toi. |
8. Ne te fatigue donc pas, | repose-
toi | et chante, | perché | sur cette branche
d'arbre | où | pendent | de belles fleurs. |

sa mère իւր մայրը
qui l'a nourri: որն որ զնկրը
անոյց.
10. Sa mère իւր մայրը
qui, pour lui, որն որ իրեն
համար
se fatigue կը յոգնի
et travaille! եւ կաշխատի:
11. La récompense de la
mère մօր վարձքը
c'est le sourire de son en-
fant; իւր տղուն ժպիտն է.

12. C'est la tendresse de
son enfant իւր տղուն փա-
ղաբշտն է
qui lui fait oublier որ իրեն
կը մոռցնէ
toutes ses peines. իւր բոլոր
նեղու թիւները:
13. Oh! ո՛հ,
j'aimerai պիտի սիրեմ
toujours միշտ
ma mère! իմ մայրս:

Թ. Պզտի Թռչունը արտերու մէջ:

1. Ո՛ւր կ'երթաս, թռչնիկ դու, որ կը թռչը-
տիս արտերու մէջ:
2. Կ'երթաս կու գաս, հատիկներ կը ժող-
վես:
3. Ճամբու թփերուն վրայէն դուն քու
հունձքդ կը քաղես:
4. Կ'երթաս մշակին շտեմարանը կը կողոպ-
տես:
5. Բայց ինչո՞ւ, թռչնիկ դու, այդչափ աշ-
խատանք կը կրես.
6. Դուն պզտրտիկ ես, քեզի ուսելիք քիչ
քան պետք է:
7. Պզտի ճճի մը, կամ եկքանի ծաղկին
վրայէն քաղուած հատիկ մը քեզի համար խըն-
ջոյք մըն է:
8. Մի յոգնիր ուրեմն, հանգչէ եւ երգէ
սա ծառի ճիւղին վրայ թառած, ուստի գեղեցիկ
ծաղիկներ կախուած են:

9. Mais | l'oiseau | allait | toujours, | volant, | chassant | les insectes, | ramassant | les graines. |

10. Puis, fatigué, | il courut | à son nid. |

11. Et comme | il arrivait, | voici que | ses petits, | l'entendant, | levèrent | le bec — en poussant | des cris. —

12. Leurs cris | disaient: | J'ai faim. |

13. Et le père, | allant | à chacun d'eux, | leur donna | pour les nourrir | la provision | qu'il apportait. |

14. En un instant | les petits affamés | eurent mangé | ce | qui | lui | avait coûté | tant de peine | à recueillir. |

15. Puis, | après les avoir rassasiés, — le père reprit | son vol, — recommençant | sa tâche, | allant, | venant, | faisant | une provision nouvelle | et l'apportant | sans relâche | à ses petits. |

IX. Le petit oiseau Թ. Պրզ-տիկ Թռչունը
dans les champs. դարձե-րուն՝ արտերուն մէջ:

1. Où vas-tu, Ո՞ւր կ'երթաս.

petit oiseau, պզտիկ Թռչուն, Թռչնիկ,

qui voles որ կը Թռչիս
dans les champs? արտերուն մէջ:

2. Tu vas, դուն կ'երթաս,
tu viens, դուն կու գաս,
tu ramasses, դուն կը Ժողվես

des graines; հատիկներ.
(tu ramasses des graines;
հատիկներ կը Ժողվես.)

3. Tu fais ta récolte Գունեճքը կ'ընես
sur les buissons Թփերուն
վրայ, վրայէն

du chemin; ճամբուն.
(sur les buissons du chemin;
ճամբուն Թփերուն վրայ.)

4. Tu vas Կ'երթաս
butiner աւարելու, կողոպտելու

dans la grange շտեմարանին
[մէջ]

9. Բայց Թռչունը գեռ կ'երթար՝ Թռչելով,
ճճիներ որսալով, հատիկներ Ժողվելով:

10. Ետքը յողնած իւր բոյնը վազեց եկաւ:

11. Երբ հասնելու վրայ էր, ահա ձագերն՝
անոր ձայնը լսելնուն՝ կտուցնին վերուցին ձայներ
արձակելով:

12. Իրենց ձայները կ'ըսէին՝ Անօթի եմ:

13. Իսկ հայրն անոնցմէ ամէն մէկուն քով
երթալով, զանոնք կերակրելու համար՝ իւր բե-
րած պաշարը տուաւ անոնց:

14. Մէկ վայրկեանի մէջ անօթի ձագերը
կերան լափեցին անոր այնչափ աշխատանքով
Ժողվածը:

15. Յետոյ՝ զիրենք կշտացրնելէն ետեւ,
հայրը նորէն Թռաւ, իր գործքը դարձեալ սկսե-
լով, երթալով գալով, նոր պաշար պատրաս-
տելով, եւ անդուլ իւր ձագերուն բերելով:

du labourer. երկրագործին:
(dans la grange du labou-
reur. երկրագործին շտե-
մարանին մէջ.)

5. Mais pourquoi, Բայց
ինչու,

petit oiseau, Թռչնիկ,

te donnes-tu դուն քեզի
կու տաս, յանձն կ'աննուս
tant de peine? այնչափ աշ-
խատանք:

6. Tu es bien petit: դուն
չատ պզտիկ ես.

pour te nourrir քեզի սնու-
ցանելու համար, սնանելու
համար

il te faut քեզի պէտք է
peu de chose. քիչ բան:
(il te faut peu de chose.
քեզի քիչ բան պէտք է.)

7. Un petit insecte Պզտի
ճճի մը

ou une graine կամ կուս
մը

ramassée Ժողվուած
sur la fleur ձագիկն վրայ
du chardon եկքանին

(ou une graine ramassée sur la fleur du chardon կամ եկքանի ծաղկին վրայ-էն քաղուած հատիկ մը) sont un repas խնդոյք մըն են pour toi. քեզի համար:
8. Ne te fatigue donc pas, Ուրեմն մի յոգնիր, repose-toi հանգչէ et chante եւ երգէ perché թաւած sur cette branche d'arbre սա ճառի ճիւղին վրայ où ուր, ուսկից, pendent կը կախուին de belles fleurs. գեղեցիկ ծաղիկներ:
9. Mais Բայց l'oiseau թռչունը allait կ'երթար toujours, միշտ, volant, թռչելով, chassant որսալով

les insectes, ճճիները, ramassant ժողվելով les graines. հատիկները:

10. Puis, fatigué, Ետքը յոգնած, յոգնելով, il courut վազեց à son nid. Իւր բոյնը: 11. Et comme Եւ էր որ il arrivait, կը հասնէր, voici que ահաւասիկ, մէյ մ'ալ,

ses petits Իւր ձագերը l'entendant, ղենքը լսելով, levèrent վեր վերցուցին le bec կառուցնին en poussant արձակելով des cris. ձայներ:

(en poussant des cris ձայներ արձակելով):
12. Leurs cris Իրենց ձայները disaient: կ'ըսէին. J'ai faim. Ընօթի եմ:

X. Le Père.

1. Comme | l'oiseau | nourrit | ses petits, | le père nourrit | ses enfants. |

2. Il pourrait | se reposer | à l'ombre — sous le poirier | de son jardin; —

3. Ou bien | travailler | doucement | et sans peine, — pour abréger | les ennuis | de la journée. —

4. Mais | il travaille | pour vous, | enfants. |

5. Car | il faut | qu'il vous nourrisse | comme | l'oiseau nourrit | ses petits. |

13. Et le père, Եւ հայրը, allant երթալով à chacun d'eux, անոնցմէ ամէն մէկուն, leur donna Իրենց տուաւ pour les nourrir ղերենք որ- նուցանելու համար la provision պաշարը qu'il apportait, զորն որ կը բերէր:

14. En un instant Մէկ վայր- կենի մէջ les petits affamés պղտիկ անօթիները (անօթի ձագերը) eurent mangé, կերան. ce ան բանը qui որն որ lui անոր avait coûté արժած էր, պատճառած էր tant de peine այնչափ աշխատութիւն

à recueillir. քաղելու, ժող- վելու:

15. Puis, Ետքը, après les avoir rassasiés, ղերենք կշտացրնելէն ետեւ,

le père reprit հայրը նորէն ստաւ.

son vol, Իր թռիչքը. (le père reprit son vol, դարձեալ սկսաւ թռչիլ հայրը.) recommençant նորէն սկսե- լով

sa tâche, Իւր գործքը, allant, երթալով:

venant, գալով:

faisant շինելով une provision nouvelle նոր պաշար մը et l'apportant եւ ղանիկա բերելով sans relâche առանց դադարման դարման à ses petits. Իւր ձագերուն:

Ժ. Հայրը:

1. Ինչպէս որ թռչունն իւր ձագերը կը սընուցանէ, այսպէս ալ հայրն իւր տղաքը կը կերակրէ:

2. Ինք կրնար իւր պարտիղին տանձենեղն տակ շքի մէջ հանգչիլ:

3. Եւ կամ կամաց կամաց եւ առանց նշուած թեւն գործել՝ օրերն առանց ձանձրութեան անցընելու համար:

4. Բայց ձեզի համար կ'աշխատի, տղաք:

5. Վասն ղի պէտք է որ ղձեզ սնուցանէ, ինչպէս որ թռչունն իւր ձագերը կը սնուցանէ:

6. Et quand | il revient | des champs |
et que vous avez faim, — il faut | qu'il
vous donne | du pain. —

7. Et comme | vous n'êtes pas vêtus |
ainsi que | les oiseaux, | il faut qu'il vous
donne | des vêtements | et un abri. |

8. Enfants, | c'est pour vous | que
coulent | les sueurs de votre père. |

9. Que | la reconnaissance | soit |
donc | en votre cœur. |

10. Vivez | pour lui | dans le
respect. |

11. Et quand il sera vieux, | votre
tour | viendra | de travailler | pour lui. |

12. Alors | vous serez grands, | vous
serez forts; | vous serez ses appuis |
quand il sera faible; |

13. Vous soulagerez | sa vieillesse |
et vous viendrez | en aide | à ses in-
firmités. |

14. Oh! | que | la piété filiale | est
un devoir | doux | à remplir! |

15. Qu'il est juste | que le fils | s'a-
baisse | devant la volonté de son père; |

16. Et qu'il ne murmure pas | contre
son père; |

17. Se souvenant que, | sur la terre, |
un père | est l'image de Dieu! |

6. Եւ երբ որ արտերէն կը դառնայ եւ
դուք անօթի կը ըլլաք, պէտք է որ ձեզի հաց տայ:

7. Եւ որովհետեւ դուք թռչնոց պէս հա-
գուստ չունիք, պէտք է որ ձեզի հագուստ եւ
պատսպարան տայ:

8. Տղաք, ձեզի համար է՝ որ ձեր հօրը
քրտինքը կը թափի:

9. Թող ուրեմն երախտագիտութիւնը ձեր
սրտին մէջ ըլլայ:

10. Հետը միշտ յարգութեամբ ապրեցէք:

11. Եւ երբ ինք ծերանայ, ան ատեն ձեր
կարգը կու գայ իրեն համար աշխատելու:

12. Ան ատեն դուք մեծ կը ըլլաք, զօրաւոր
կը ըլլաք. դուք անոր նեցուկը կը ըլլաք, երբ ինք
տկարացած կը ըլլայ:

13. Գուք անոր ծերութիւնը պիտի սիրուիք,
եւ անոր անկարողութեանցն օգնութեան պիտ'որ
հասնիք:

14. Ո՛հ, ի՛նչ քաղցր պարտք է ծնողասի-
րութիւնը:

15. Ո՛րչափ իրաւացի բան է որ որդին իւր
հօրը կամացն առջեւը խոնարհի:

16. Եւ երբեք իւր հօրը դէմ չբրթնի:

17. Յիշելով որ հայր մը երկրիս վրայ Աս-
տուծոյ պատկերն է:

X. Le Père. Թ. Հայրը:

1. Comme *խնչպէս որ* Poiseau *թռչունը* nourrit *կը սնուցանէ* ses petits, *իւր ձագերը*, le père nourrit (*նոյնպէս այլ*) Հայրը *կը սնուցանէ* ses enfants. *իւր զաւկընէրը:*

2. Il pourrait *ինք կրնար* se reposer *Հանգչիլ* à l'ombre *շքին մէջ* sous le poirier *տանձի ծառին տակ* de son jardin: *իւր պարտիզին.*

(sous le poirier de son jardin: *իւր պարտիզին տանձենուղին տակ.*)

3. Ou bien *իւր կամ* travailler *աշխատիլ, գործել* doucement *կամայ կամայ* et sans peine, *եւ առանց նեղութեան,*

pour abrégé *կարճեցրնելու* Համար *les ennuis* *ձանձրոյթները* de la journée. *օրուան:*

(pour abrégé les ennuis de la journée. *օրերն առանց ձանձրութեան անցրնելու* Համար.)

4. Mais *Բայց* il travaille *կ'աշխատի*

pour vous, *ձեզի համար,* enfants. *տղաք:*

5. Car *Որովհետեւ* il faut *պէտք է* qu'il vous nourrisse, *որ զձեզ սնուցանէ,* comme *խնչպէս որ* l'oiseau nourrit *թռչունը* կը սնուցանէ ses petits. *իւր ձագերը:*

6. Et quand *Իւր երբոր* il revient *եւ կը դառնայ* des champs *արտերէն* et que vous avez faim, *եւ դուք անօթի կ'ըլլաք,* il faut *պէտք է* qu'il vous donne *որ ձեզի տայ*

du pain. *Հաց:* (il faut qu'il vous donne du pain. *պէտք է որ ձեզի Հաց տայ:*)

7. Et comme *Իւր որովհետեւ* vous n'êtes pas vêtus *դուք Հագուած չէք* ainsi *պէտք է ինչպէս որ (են, Հագուած են)* les oiseaux, *թռչունները,* il faut qu'il vous donne *պէտք է որ ձեզի տայ* des vêtements *զգեստ*

et un abri. *եւ պատուարան մը:*

8. Enfants, *Տղաք,* c'est pour vous *ձեզի համար է* que coulent *որ կը վազեն* les sueurs de votre père. *ձեր հօր քրտինքները:*

9. Que *Թող* la reconnaissance *երախտագիտութիւնը* soit *ըլլայ* dans *դուք* votre cœur. *ձեր սրտին*

10. Vivez *Ապրեցէք* pour lui *իրեն համար* dans le respect. *յարգութեան մէջ:*

11. Et quand il sera vieux, *Իւր երբ որ ծեր կ'ըլլայ, կը ծերանայ,* votre tour *ձեր կարգը* viendra *կու գայ* de travailler *աշխատելու* pour lui. *իրեն համար:*

12. Alors *Այն ատեն* vous serez grands, *դուք մեծ կ'ըլլաք.* vous serez forts; *զորաւոր* vous serez *ses appuis* *իւր նեցուկները կ'ըլլաք* quand il sera faible; *երբ որ ինք տկարացած կ'ըլլայ.*

13. Vous soulagerez *Գուրք կը սփոփէք* sa vieillesse *իւր ծերութեանը* et vous viendrez *եւ կու գաք, կը հասնիք* en aide *օգնութեան* à ses infirmités. *իւր անկարողութեանը:*

14. Oh! *Ոհ!* la piété filiale *որդիական գութը, ծնողասիրութիւնը* est un devoir *պարտք մըն է* doux *քաղցր* à remplir. *կատարելու:*

15. Qu'il est juste *Որչափ արդար է* que le fils *որ որդին* s'abaisse *խոնարհի* devant la volonté de son père: *իւր հօրը կամայն առջեւ.*

16. Et qu'il ne murmure pas *Իւր չօրը* contre son père; *իւր հօրը դէմ.*

17. Se souvenant que *Յիշելով որ* sur la terre, *երկրի վրայ* un père *Հայր մը* est l'image de Dieu. *Աստուծոյ պատկերն է:*

XI. La Neige.

1. La neige tombe, | et la terre | en | est couverte. |

2. — Les sommets | et les branches | des arbres—dans la forêt | sont tout blancs.

ԹԱ. Չիւնը:

1. Չիւն կու գայ, եւ երկիրը կը ծածկուի:

2. Անտառին մէջի ծառերուն ծայրերն ու ճիւղերը ճեփ ճերմակ եղած են:

3. — Et le toit | des maisons — a dispa-
ru | sous la couche épaisse | qui le couvre. |

4. Il fait froid, | le vent | souffle. |

5. Le laboureur | ne peut | sortir |
de sa maison, | et les bestiaux | restent |
à l'étable. |

6. Loin, | bien loin, — on ne voit |
que | la neige — enveloppant | la terre |
comme d'un grand manteau. |

7. Tout se tait, | les animaux | se
cachent. |

8. Hélas! combien de malheureux |
qui souffrent! |

9. Le pauvre, | en sa chaumière, | a-
t-il du feu | pour se chauffer? |

10. Il ne peut | travailler, | la terre |
est durcie | par la gelée. |

11. Lui reste-t-il | quelque chose | du
salaire | gagné | dans les beaux jours? |

12. Ses enfants | se blottissent | au-
tour du foyer | ... Ont-ils des vête-
ments | pour se couvrir? |

13. Quand | de si bonne heure | vient |
la nuit, | la mère | a-t-elle | une faible
lumière | pour travailler | pendant que |
ses enfants | dorment? |

14. Allons, | allons au secours | des
malheureux. |

15. Ils ont faim, | donnons-leur du
pain; |

3. Եւ տներուն յարկն աներեւոյթ է եղեր
ձեան թանձր շարքերուն տակ՝ որով ծած-
կուած է:

4. Օգը ցուրտ է, հովը կը փչէ:

5. Երկրագործն իւր տնէն դուրս չի կրնար
ելլել, եւ արջառները գոմքին մէջ կը մնան:

6. Հեռուն, շատ հեռուն, ձիւն միայն կը
տեսնուի, որն որ զերկիրն իբրեւ մեծ վերարկուա-
ւը պատած է:

7. Ամենայն ինչ լուռ է, անասունները կը
պահուրտին:

8. Բա՛ւրէ, որչափ դժբախտներ կան՝ որ նե-
ղութիւն կը կրեն:

9. Աղքատն իւր խրճիթին մէջ կրակ ունի՞
տաքնալու:

10. Գործել չի կրնար, վասն զի երկիրը
սառուցով կարծրացած է:

11. Բաց օրերը վաստրկած աւուրչէքէն
ձեռքը բան մը մնացած է արդեօք:

12. Իւր տղաքը կրակարանին բոլորտիքը կը
կծկին...: Արդեօք զգեստ ունի՞ն որ ծածկուին:

13. Երբ որ գիշերն այնչափ կանուխ կը
հասնի, մայրն ունի՞ տկար լոյս մը, որ գործէ
զաւկրներուն քնացած ատենը:

14. Երթանք, երթանք օգնենք դժբախտ-
ներուն:

15. Անօթի են, հաց տանք իրենց.

16. Ils sont nus, | donnons-leur | des vêtements; |

17. Ils ont froid, | donnons-leur du feu. |

18. Car | les hommes — étant | tous | frères, — doivent | se tendre la main | et s'aider | mutuellement. |

XI. La Neige. ԺԱ. Չիւնը:

1. La neige tombe, Չիւնը կ'իջնայ, ձիւն կու գայ, et la terre եւ երկիրն

en անոյլ est couverte. Ծածկուած է:

2. Les sommets Գագաթները

et les branches ու ճիւղերը

des arbres ծառերուն

(les sommets et les branches des arbres ծառերուն

գագաթներն ու ճիւղերը)

dans la forêt անտառին մէջ

sont tout blancs. Ճեփ ճերմակ են:

3. Et le toit եւ յարկը

des maisons աներուն

(le toit des maisons աներուն յարկը)

է a disparu աներեւոյթ եղած

sous la couche épaisse թանձր շաքիխ տակ,

qui le couvre. որ զանիկա կը ծածկէ:

4. Il fait froid, Պաղ կ'ընէ, le vent հոյր

souffle. կը փչէ:

5. Le labourateur Էրկրա-

de sa maison, իւր անէն,

et les bestiaux եւ արջաուք restent կը մնան

à l'étable. գոմքին մէջ:

6. Loin, Հեռու, bien loin, շատ հեռու,

on ne voit մարդս չի տեսներ

que բայց եթէ

la neige ձիւնը

(on ne voit que la neige ձիւնն ուրիշ բան չի տես-

նուիր) enveloppant պատած, որ կը

պատէ la terre զերկիրը

comme d'un grand manteau. իբրեւ մեծ վերարկուաւ մը:

7. Tout se tait Ամենայնինչ կը լռէ

les animaux անասունները

se cachent. կը պահուրտին:

8. Hélas! Բարեւ. combien de malheureux որ-

շափ դժբախտներ (կան) qui souffrent. որոնք նեղու-

թիւն կը կրեն:

9. Le pauvre, Աղքատը,

en sa chaumière, իւր խրճըթիւն մէջ,

a-t-il du feu կրակ ունի՞

pour se chauffer? տաքնալու համար:

16. Մերկ են, հագուստ տանք.

17. Կը մինն, կրակ տանք իրենց:

18. Վասն զի մարդիկ մէկմէկու եղբարք ըլլալով, պէտք են իրարու ձեռք երկընցընել եւ փոփոխակի օգնել:

10. Il ne peut Չի կրնար travailler, աշխատել, գործել,

la terre երկիրը, հողը

est durcie կարծրացած է

par la gelée. սառուցով:

11. Lui reste-t-il իրեն կը մնայ

quelque chose բան մը

du salaire աւուրչեքէն

gagné վաստակած է, զորն որ վաստակած է

dans les beaux jours? դէ-ղեցիկ օրերը:

12. Ses enfants իւր տղարք

se blottissent կը կծկին

autour du foyer. կրակարանին բոլորակերը:

Ont - ils des vêtements Չգետա ունին

pour se couvrir? Ծածկուելու համար:

13. Quand էրբ որ

de si bonne heure այնչափ կանուխ

vient կու գայ, կը հասնի

la nuit, գիշերը,

la mère մայրը

a-t-elle ունի

une faible lumière տկար լոյս մը

pour travailler աշխատելու համար

pendant que մինչ դեռ

ses enfants իւր տղարք

dorment? կը քնանան:

14. Allons, Էրթանք,

allons au secours օգնու-

թեան երթանք

des malheureux. դժբախտներուն:

15. Ils ont faim, Քաղց ունին, անօթի են

donnons-leur du pain; իրենց հաց տանք.

16. Ils sont nus, Մերկ են,

donnons-leur des vêtements; իրենց զգեստ տանք.

17. Ils ont froid, Կը մինն,

donnons-leur du feu. իրենց կրակ տանք:

18. Car Որովհետեւ

les hommes մարդիկ

étant ըլլալով

tous ամէնքը

frères եղբարք, (étant tous frères, ամէնքն եղբարք ըլլալով.)

doivent կը պարտաւորին

se tendre la main իրարու ձեռք երկընցընել

et s'aider եւ իրարու օգնել

mutuellement. փոփոխակի:

XII. Paul et Jean.

1. Paul travaillait | dans les champs; |
c'était l'été, | il faisait chaud. |

2. La sueur | coulait | sur son visage, |
il avait soif. |

3. Jean le vit, | il s'approcha | et
partagea avec lui | la boisson fraîche |
qu'il avait | dans sa cruche. |

4. Puis | il lui dit: | "Tu es las, | ta
tâche | est rude, | repose-toi | quelques
instants | à l'ombre de cet arbre. |

5. "Pour moi, | je prendrai | ta bêche, |
et pendant ce temps | j'avancerai | ton
ouvrage." |

6. Paul accepta, | il but | et se ra-
fraîchit. |

7. Puis — il goûta | quelques mo-
ments | de repos, — et reprit | son tra-
vail . . . |

8. L'hiver vint; | il faisait froid, | il y
avait de la glace, | le vent | soufflait. |

9. Paul se souvint | de la bonté de
Jean. |

10. "Tu as froid, | lui dit-il, | tu n'as
pas de feu; |

11. "Viens | dans ma maison, | la
flamme | brille | à mon foyer, | tu te ré-
chaufferas. |

ԺԲ. Պօղոս և Յովհաննէս:

1. Պօղոս արտերու մէջ կ'աշխատէր, ամառ
ժամանակ էր, օդը տաք էր:

2. Քրտիկքն անոր երեսն ի վար կը վազէր.
Ծարաւի էր:

3. Յովհաննէս զինք տեսաւ, քովը մօտե-
ցաւ, եւ անոր մաս հանեց իր կուժին մէջ ու-
նեցած զովարար խմելքէն:

4. Յետոյ անոր ըսաւ. "Դուն յոգնած ես,
քու գործքդ խիտ է, սա ծառին շքին տակ
քանի մը վայրկեան հանգչէ:

5. "Իսկ ես՝ առնեմ քու բրիչդ, եւ աս մի-
ջոցիս քու գործքդ յառաջ տանիմ":

6. Պօղոս յանձն առաւ, խմեց եւ զովացաւ:

7. Յետոյ քանի մը վայրկեան հանգիստ ը-
րաւ, եւ նորէն սկսաւ իւր գործքը . . . :

8. Չմեռն եկաւ. օդը ցուրտ էր, սառոյց
կար, հովը կը փչէր:

9. Պօղոս Յովհաննու երախտիքը յիշեց:

10. "Դուն կը միտ, ըսաւ իրեն, կրակ
չունիս:

11. "Եկուր իմ տունս, կրակարանիս մէջ
կրակին բոցը կը շողայ. կը տաքնաս:

12. "Et pendant que | le froid | glace | la terre | et qu'on ne peut | travailler, | tu mangeras | à notre table. |

13. "J'ai peu, | mais ce peu | nous le partagerons.," |

XII. Paul et Jean. ԺԲ. Պօ-

ղոս ու Յովհաննէս: 1. Paul travaillait Պօղոս կ'աշխատէր dans les champs; արտերու մէջ. c'etait l'ete, ամառ էր. il faisait chaud. տաք կ'ընէր, տաք էր: 2. La sueur քրտինքը coulait կը վազէր sur son visage, իւր երեսին վրայէն il avait soif. ծարաւի էր: 3. Jean le vit, Յովհաննէս զանհկա տեսաւ, il s'approcha մօտեցաւ et partagea avec lui եւ բաժնեց անոր հետ, անոր մաս հանեց la boisson fraiche զովա-ցուցիչ խմելքը qu'il avait զորն որ ունէր dans sa cruche. իւր կուժին մէջ:

4. Puis Յետոյ il lui dit: անոր ըսաւ. Tu es las, Յողմած ես, ta tache քու գործքդ est rude, խիստ է, repose-toi. հանգչէ quelques instants քանի մը վայրկեան à l'ombre de cet arbre. սա ծառին շքին տակ: 5. Pour moi իսկ էս je prendrai (պիտի) առնեմ ta bêche, քու բրնձի, et pendant ce temps եւ սա միջոցիս մէջ j'avancerai (պիտի) յառաջացնեմ ton ouvrage. քու գործքդ: 6. Paul accepta, Պօղոս ընդունեցաւ, յանձն առաւ, il but խմեց [ցաւ: et se rafraichit. եւ զովա- 7. Puis Յետոյ il goûta վայելեց

XIII. L'Abeille, | l'Oiseau, | l'Écureuil. |

1. L'Enfant. | Où vas-tu, | petite abeille? |
2. Tu voles, | tu cours, | en bourdonnant, | sur les fleurs; |

12. "Եւ ցորչափ ցուրտը գետինը կը սառեցընէ, եւ չի կրնար գործուիլ, մեր սեղանէն կ'ուտես,":

13. "Ես քիչ բան ունիմ, բայց ան քիչը մէջերնիս կը բաժնենք,":

quelques moments քանի մը վայրկեան de repos, հանգիստ, (il goûta quelques moments de repos, քանի մը վայրկեան հանգիստ ըրաւ, et reprit եւ նորէն սկսաւ son travail. իւր գործքը: 8. L'hiver vint; Չմեռն էկաւ. il faisait froid, ցուրտ էր, il y avait de la glace, սաւուցյց կար, le vent հողմը soufflait. կը փչէր: 9. Paul se souvint Պօղոս յիշեց de la bonté de Jean. Յովհաննիսին բարութիւնը: 10. Tu as froid, Գուս կը մնիս, lui dit-il, ըսաւ իրեն, tu n'as pas de feu; գուսն կրակ չունիս. 11. Viens Եկուր

dans ma maison, իմ տանս մէջ, իմ տունս, la flamme բոցը brille կը շողայ à mon foyer, իմ կրակարանիս մէջ, tu te réchaufferas. կը տաքնաս: 12. Et pendant que Եւ քանի որ le froid ցուրտը glace կը սառեցընէ la terre զգետինը et qu'on ne peut եւ մարդ չի կրնար travailler, աշխատիլ, tu mangeras կ'ուտես à notre table. մեր սեղանը, մեր սեղանէն: 13. J'ai peu, Ես քիչ բան ունիմ, mais ce peu բայց ան քիչը nous le partagerons. մէջերնիս կը բաժնենք:

ԺԳ. Մեղուն, Թռչունը, Սկիւռը:

1. Տղան. Ո՞ւր կ'երթաս, մեղուիկ դու:
2. Բզզելով ծաղիկներու վրայ կը թռչիս, կը վազես:

3. Tu t'amuses | à voltiger | dans les champs, | dans la prairie. |

4. *L'Abeille.* | Je ne m'amuse pas, | je travaille. |

5. Je cueille | le miel des fleurs; |

6. Puis | je porte | ce miel | à ma ruche | en provision | pour l'hiver. |

7. Je vais chercher | la cire | pour bâtir | ma maison; |

8. Et je ramasse — la poussière | du calice | des fleurs, — pour en nourrir | mes petits. |

9. *L'Enfant.* Où vas-tu, | petit oiseau? |

10. Tu voles | partout | en chantant; |

11. Tu cours | à l'ombre des buissons | ou dans les bois épais; |

12. Tu t'amuses: | la vie | pour toi | est un plaisir. |

13. *L'Oiseau.* | Je ne m'amuse pas, | je travaille. |

14. Je vais chercher | la laine du mouton, | accrochée | aux épines de la haie, | pour bâtir | un nid | à ma couvée; |

15. Je vais chercher | les brins d'herbe molle | pour que | mes petits reposent | doucement; |

16. Je vais chercher | pour les nourrir | les vermisseaux | et les petites graines. |

17. *L'Enfant.* | Où vas-tu, | petit écureuil? |

3. Թրթռալով կը զբօսնուս արտերու մէջ մարգագետնի վրայ:

4. Մեղրուհի. Ես չեմ զբօսնուր, կ'աշխատիմ:

5. Ծաղկանց մեղրը կը քաղեմ.

6. Յետոյ ան մեղրը փեթակս կը տանիմ ձմեռուան պաշար պատրաստելու համար:

7. Կ'երթամ մոմ կը բերեմ տունս շինելու համար.

8. Եւ ծաղկանց բաժակին փոշին կը ժողվեմ, որպէս զի անով ձագերս կերակրեմ:

9. Տղան. Ո՞ւր կ'երթաս, թռչնիկ դու:

10. Դուն երգելով ամէն դի կը թռչիս.

11. Թփերուն շքին տակ կամ թաւ անտառներու մէջ կը վազես:

12. Դուն կը զբօսնուս. կեանքը քեզի հասար զբօսանք մըն է:

13. Թռչնուհի. Ես չեմ զբօսնուր, կ'աշխատիմ:

14. Կ'երթամ ոչխարին բուրդը կը բերեմ, որ ցանդին փշերուն վրայ կառչած է, ձագերուս բոյն շինելու համար.

15. Կ'երթամ կակուղ խոտի շղեր կը բերեմ, որպէս զի ձագերս մեղմիկ հանգչին.

16. Կ'երթամ մանր որդեր ու պղտիկ հատիկներ կը փնտռեմ կը բերեմ զանոնք կերակրելու համար:

17. Տղան. Ո՞ւր կ'երթաս, պղտիկ սկիւռ.

18. Tu sautes gaiement | debranche | en branche; |

19. Tu te suspends | aux rameaux | des grands arbres | étalant | le panache | de ta queue. |

20. Certes | tu joues | et tu t'amuses. |

21. *L'Ecureuil.* | Je ne m'amuse pas, | je travaille. |

22. Je vais chercher | les noisettes | dans les taillis, | et les noix | sur les hauts | noyers; |

23. Puis | je les porte | à ma maison, | dans le creux d'un vieux chêne, |

24. Afin de me nourrir | l'hiver, | quand il n'y aura plus | de feuilles | aux arbres, | ni de fruits | sur la terre. |

XIII. L'abeille, ԺԳ. ՄԷ-
րու մէջ,
l'Oiseau, Թուչունը,
l'Ecureuil. Սկիւռը:

1. *L'enfant. Տղան.*
Où vas-tu, Ուր կ'երթաս,
petite abeille? պզտիկ մե-
ղու, մեղուիկ:

2. Tu voles, Դուն կը
թռչիս,
tu cours, կը վազես,
en bourdonnant, բզզելով,
sur les fleurs; ծաղկանց վրայ.

3. Tu t'amuses կը զբոս-
նուս
à voltiger թրթռալով

dans les champs, արտե-
րու մէջ,
dans la prairie. մարգագե-
անի վրայ:

4. *L'abeille. Մեղուն.*
Je ne m'amuse pas, Ես չեմ
զբօսնուր,
je travaille. կ'աշխատիմ:

5. Je cueille կը քաղեմ
le miel des fleurs; ծաղիկ-
ներու մեղրը.

6. Puis Ես քըր
je porte կը տանիմ
ce miel ան մեղրը
à ma ruche, փեթակս
en provision Ի պաշար, Ի-
բրեւ պաշար

18. Դուն ուրախ զուարթ ճիւղէ ճիւղ կը
ցատքես.

19. Դուն մեծ ծառերուն ճիւղերէն կը կա-
խուիս, պոչիդ գարգմանակը տարածելով:

20. Ստուգիւ դուն կը խաղաս եւ կը զբօս-
նուս:

21. Մկիտողը. Ես չեմ զբօսնուր, կ'աշխա-
տիմ.

22. Կ'երթամ կտրուելու անտառներուն
մէջի կաղնիները եւ բարձր ընկուզենիներու
վրայի ընկոյղները կը քաղեմ.

23. Յետոյ զանոնք չի՛ն կաղնոյ մը խոռոչին
մէջի տունս կը բերեմ:

24. Որպէս զի անով կերակրիմ ձմեռը,
երբ որ ա՛լ ոչ ծառերուն վրայ տերեւ եւ ոչ
գետինը պտուղ կ'ըլլայ:

pour l'hiver. ձմեռուան հա-
մար:

7. Je vais chercher կ'եր-
թամ փնտռելու, բերելու,
la cire մամը
pour bâtir շինելու համար
ma maison; Իմ տունս.

8. Et je ramasse Եւ կը
ժողվեմ
la poussière փոշին
du calice բաժակին
des fleurs, ծաղիկներուն,
(la poussière du calice des
fleurs, ծաղիկներուն բա-
ժակին փոշին.)
pour en nourrir անով սը-
նուցանելու համար

mes petits. Իմ ձագերս:

9. *L'enfant. Տղան.*
Où vas-tu, Ուր կ'երթաս,
petit oiseau? պզտիկ թռչ-
ուն:

10. Tu voles կը թռչիս
partout ամէն դի
en chantant; երգելով.

11. Tu cours կը վազես
à l'ombre des buissons թը-
փերուն շքին տակ
ou dans les bois épais կամ
թաւ անտառներուն մէջ.

12. Tu t'amuses: Դուն կը
զբօսնուս.
la vie կեանքը
pour toi. քեզի համար

est un plaisir. *զբօսանք մըն է:*

13. *L'oiseau. Թռչունը.*
Je ne m'amuse pas, *Ես չեմ զբօսուեր,*
je travaille. *կ'աշխատիմ:*

14. Je vais chercher *կ'երթամ* կը բերեմ
la laine du mouton, *ոչխարին բուրդը,*
accrochée, *կառչտած,* որ
կառչտած է,
aux épines de la haie, *ցանկին փշերուն վրայ,*
pour bâtir *շինելու* համար
un nid *բոյն մը*
à ma couvée; *իմ ձագերունս.*

15. Je vais chercher *կ'երթամ* կը բերեմ

les brins d'herbe molle, *կակուղ խոտի շղերը.*
pour que *որպէս* զի
mes petits reposent *իմ ձագերս հանգչին*
doucement; *մեղմով.*

16. Je vais chercher *կ'երթամ* կը բերեմ
pour les nourrir *զիբերնք սնուցանելու* համար
les vermisseaux *պզտիկ որդերն*
et les petites graines. *եւ պզտիկ հատիկները:*

17. *L'enfant. Տղան.*
Où vas-tu, *Ո՞ւր կ'երթաս,*
petit écureuil? *պզտիկ բուհուս:*

18. Tu sautes *կը ցատքես*
gaiement *զուարթութեամբ*
de branche *ճիւղէ*

en branche; *ի ճիւղ.*
19. Tu te suspends *Դուն կը կախուիս*
aux rameaux *des grands arbres,* *մեծ ծառերուն ճիւղերէն,*
étalant *բանալով,* *պարզելով*
le panache *de ta queue.* *քունիմ*
պոկիզ գարգամնակը:

20. Certes *Ստուգիւ*
tu joues *դուն կը խաղաս*
et tu t'amuses. *եւ կը զբօսուես:*

21. *L'écureuil. Սկիւռը.*
Je ne m'amuse pas, *Ես չեմ զբօսուեր,*
je travaille. *կ'աշխատիմ.*

22. Je vais chercher *կ'երթամ* կը փնտռեմ,
կը Ժողովեմ
les noisettes *կաղինները*

dans les taillis, *կտրուելու անտառներուն մէջ.*
et les noix *եւ ընկոյզները*
sur les hauts *noyers;* *բարձր ընկուղիներու վրայ.*

23. Puis *Յետոյ*
je les porte *զանոնք կը տանիմ*
à ma maison *իմ տունս*
dans le creux *d'un vieux*
chêne, *հին կաղնույ մը*
pour bâtir *սնուցանելու* համար
un nid *բոյն մէջ.*

24. Afin de me nourrir *Որպէս զի կերակրիմ,* *ուտելիք գտնեմ*
l'hiver, *ձմեռը,*
quand il n'y aura plus *երբ որ ալ չըլլար,* *չի գտնուիք*
de feuilles *տերեւ*
aux arbres, *ծառերուն վրայ,*
ni de fruits *եւ ոչ պտուղ*
sur la terre. *գետնի վրայ:*

XIV. Le Travail.

1. Il faut | donc | travailler, | petit enfant; |

2. Car | tout | travaille | autour de toi, | et aucun être | au monde | n'est inactif. |

3. L'abeille travaille — pour ramasser | le miel et la cire. —

4. L'oiseau travaille | pour récolter | du grain, | ou pour ramasser | l'herbe | dont il fait | son nid. |

5. L'écureuil travaille — pour faire sa provision | de noisettes | et de noix — pour l'hiver. |

ԺԴ. Աշխատութիւնը:

1. Պէտք է ուրեմն աշխատիլ, մանուկ դու.

2. Վասն զի ամենայն ինչ կը գործէ քու բոլորտիքդ, եւ աշխարհքիս վրայ եւ ոչ էակ մը անգործ է:

3. Մեղուն կ'աշխատի մեղը ու մոմ կը Ժողովէ:

4. Թռչունը կ'աշխատի ցորենահատ քաղելու, եւ կամ խոտ Ժողվելու, որով իւր բոյնը կը շինէ:

5. Սկիւռը կ'աշխատի ձմեռուան համար կաղնույ եւ ընկուղի պաշար ձարելու:

6. La fourmi | aussi | travaille. |
 7. Vois, | elle ramasse | de petits débris | et les cadavres de petits insectes; |
 8. Elle amoncelle | des matériaux | pour ses magasins. |
 9. Et la grande ville des fourmis | s'élève | comme une montagne | dans les bois, | à l'abri | sous les arbres. |
 10. Le cheval travaille | et partage | les fatigues de l'homme. |
 11. Le bœuf | tire | la charrue, | et trace | sur la terre | le sillon | où | poussera | le blé. |
 12. Il y a | de petits insectes | qui se bâtissent | des maisons de pierre. |
 13. L'hirondelle active — va | ramasser — la terre détremée — sur les bords | des étangs | ou des ruisseaux. —
 14. Puis elle maçonne | de son bec | un nid | pour sa famille. |
 15. La taupe | creuse | des souterrains, | et se fait | de longues galeries | pour habiter | sous la terre, | et pour aller chercher des vivres. |
 16. L'araignée | fabrique | une toile: | c'est un grand filet | pour sa chasse. |
 17. Elle | y | prend | des moucheron | pour sa nourriture. |
 18. L'araignée | est une filandière; |

6. Մրջիւնն ալ կը գործէ:
 7. Տես, անիկա մանր նշխարներ եւ պղտիկ ճճիներու գիակներ կը ժողվէ:
 8. Իւր համբարանոցներուն համար նիւթ կը դիզէ:
 9. Եւ մրջիւններու մեծ քաղաքը կը բարձրանայ լեռան մը պէս՝ անտառներու մէջ ծառերու տակ ամրացած:
 10. Չին կ'աշխատի, եւ մարդուն աշխատութեանց մասնակից կ'ըլլայ:
 11. Եղն արօր կը քաշէ, եւ հողին վրայ աղօս կը բանայ, ուր ցորենը պիտի բուսնի:
 12. Պղտի ճճիներ ալ կան, որոնք իրենց քարէ տներ կը շինեն:
 13. Թիւր ծիծառը կ'երթայ լճակներու կամ գետակներու եզերքներուն վրայէն թաց հող կը ժողվէ:
 14. Յետոյ կտցովիւ իւր ընտանիքին համար բոյն կը շինէ:
 15. Խլուրդը նկուղներ կը փորէ, եւ իրեն երկայն սրահներ կը շինէ, որ հողին տակ բնակի եւ երթայ պարեն ձարէ:
 16. Սարդը կտաւ կը գործէ, որ իւր որսին համար մեծ ցանց մըն է:
 17. Անով իր սննդեան համար ճանձեր կը բռնէ:
 18. Սարդը գերձան մանող մըն է. եւ երբ որ

et quand | les fils de sa toile | sont brisés, | elle les répare | et recommence | sa tâche. |

19. Le travail | est la loi de tous; | il faut donc | que l'homme travaille;

20. Il faut que l'homme travaille | pour bâtir sa maison, | comme l'oiseau | pour bâtir son nid;

21. Il faut que l'homme travaille | pour se nourrir, | comme l'abeille | pour faire sa provision de miel;

22. Il faut que l'homme travaille | pour se vêtir, | comme le ver à soie | qui s'enveloppe | dans ses fils, | et comme la chenille du papillon | qui fabrique | sa coque. |

XIV. Le travail. ԺԳ. Աշխատութիւնը:

1. Il faut Գէտք է donc ուրեմն travailler, գործել, աշխատիլ, petit enfant; պզտիկ տղայ.

2. Car Վասն զի tout ամենայն ինչ travaille կը գործէ autour de toi, քու բոլոր-տիքդ, et aucun être եւ ոչ մէկ էակ մը au monde աշխարհքիս վրայ n'est inactif. անգործ չէ:

3. L'abeille travaille Մե-ղուն կ'աշխատի

pour ramasser ժողվելու համար le miel et la cire. մեղրն ու մոմը:

(pour ramasser le miel et la cire. մեղր եւ մոմ ժող-վելու համար:)

4. L'oiseau travaille Թռչունը կ'աշխատի pour récolter քաղելու համար

du grain, ցորեն, ou pour ramasser կամ ժող-վելու համար l'herbe խոտը dont il fait որով կը շինէ son nid. իւր բոյնը:

5. L'écureuil travaille Ըս-կիւսը կ'աշխատի

իւր կտուին թելերը կը փրթին, զանոնք կը նորոգէ եւ նորէն կը սկսի իւր աշխատանքը:

19. Աշխատութիւնն ամէնուն օրէնքն է. ուրեմն պէտք է որ մարդս աշխատի.

20. Գէտք է որ մարդ աշխատի իւր տունը շինելու համար, ինչպէս որ թռչունը կ'աշխատի իւր բոյնը շինելու:

21. Գէտք է որ մարդս գործէ կերակրուելու համար, ինչպէս որ մեղուն ալ կը գործէ իւր մեղրի պաշարը ձարելու համար:

22. Գէտք է որ մարդ աշխատի հագուելու համար, ինչպէս որ շերասը կը փաթթուի իւր թելերուն մէջ, եւ թիթուան թրթուրն իւր պատեանքը կը շինէ:

pour faire sa provision իւր պաշարն ընելու համար de noisettes կաղինի et de noix եւ ընկուզի

(pour faire sa provision de noisettes et de noix իւր կաղինի եւ ընկուզի պաշարը շինելու համար)

6. La fourmi Մրջիւնն aussi ալ travaille. կը գործէ:

7. Vois, Տես, elle ramasse անիկա կը ժող-վէ de petits débris պզտիկ նրբ-խառնէր, փշրանքներ et les cadavres de petits

insectes; եւ պզտիկ ճճի-նեղու գիակները.

8. Elle amoncelle կը դիզէ des matériaux նիւթեր pour ses magasins. իւր համբարանոցներուն համար:

9. Et la grande ville des fourmis Եւ մրջիւններու մեծ քաղաքը

s'élève կը բարձրանայ comme une montagne լեռան մը պէս dans les bois, անտառներուն մէջ:

à l'abri ամրացած, պատրս-պարուած sous les arbres. ծառերուն տակը:

10. Le cheval travaille Չին կը գործէ, et partage կը բաժնէ (մասնակց կ'ըլլայ) les fatigues de l'homme. մարդուն աշխատութիւնները:

11. Le bœuf էղը tire կը բաշէ la charrue, արորը, et trace եւ կը գծէ sur la terre հողին վրայ le sillon ահօսը où ուր poussera պիտի բուսնի le blé. ցորենը:

12. Il y a կան de petits insectes, պզտիկ ճճիներ qui se bâtissent որոնք իրենց (համար) կը շինեն des maisons de pierre. քարէ տներ:

13. L'hirondelle active գործունեայ ծիծառը va կ'երթայ ramasser ժողվելու (va ramasser կ'երթայ կը ժողվէ) la terre détrempee թրջած հողը sur les bords եզերքներուն վրայ

des étangs լճակներու ou des ruisseaux. կամ գետակներու: (sur les bords des étangs ou des ruisseaux. լճակներու կամ գետակներու եզերաց վրայէն:)

14. Puis elle maçonne Յետոյ կը շինէ de son bec իւր կտուցովը un nid բոյն մը pour sa famille. իւր ընտանեաց համար:

15. La taupe խլուրդը creuse կը փորէ des souterrains, նկուղներ, et se fait եւ իրեն կը շինէ de longues galeries երկայն սրահներ pour habiter բնակելու համար

sous la terre, հողին տակը, et pour aller chercher des vivres. երթալու ուտելիք բերելու համար:

16. L'araignée Սարգը fabrique կը շինէ une toile: կտաւ մը. c'est un grand filet ասիկայ մեծ ցանց մըն է pour sa chasse. իւր որսին համար:

17. Elle ինք y անոր մէջ, անով prend կը բռնէ des mouches ճանճեր pour sa nourriture. իւր սննդեան համար:

18. L'araignée Սարգը est une filandière; դերձան մանող մըն է.

et quand եւ երբ որ les fils de sa toile իւր կըտաւին թելերը sont brisés փրթած կ'ըլլան, կը փրթին elle les répare զանոնք կը նորոգէ

et recommence եւ նորէն կը սկսի sa tâche. իւր գործըը:

19. Le travail Աշխատութիւնը est la loi de tous; ամենուն օրէնքն է. il faut donc, պէտք է ուրեմն

que l'homme travaille; որ մարդ աշխատի.

20. Il faut que l'homme travaille Պէտք է որ մարդ աշխատի

pour bâtir sa maison, իւր տունը շինելու համար, comme l'oiseau ինչպէս որ թռչունը (կ'աշխատի) pour bâtir son nid. իւր բոյնը շինելու համար:

21. Il faut que l'homme travaille Պէտք է որ մարդ աշխատի pour se nourrir, ինք զինք սնուցանելու համար, comme l'abeille ինչպէս մեղուն (կ'աշխատի) pour faire sa provision de miel: իւր մեղրի պաշարը շինելու համար.

22. Il faut que l'homme travaille Պէտք է որ մարդ աշխատի

pour se vêtir, հագուելու համար, comme le ver à soie շերտսին մետաքսի որդին պէս qui s'enveloppe որն որ կը փաթթուի dans ses fils, իր թելերուն մէջ,

et comme la chenille du papillon եւ թիթուան թրթուրին պէս qui fabrique որն որ կը շինէ sa coque. իւր բժժը:

XV. L'Abeille | et les Frelons.

- 1. Les abeilles | bourdonnent | autour de la ruche. |
- 2. Dès qu' | un rayon de soleil | les réchauffe, | elles partent, | elles s'envolent. |

ժԵ. Մեղուն եւ իշամեղունները :

- 1. Մեղունները փեթակին բոլորտիքը կը բզզան:
- 2. Արեգական մէկ շօղը զերեկը ջերմացած վայրկենէն կը թռչին կ'երթան:

3. Elles vont | au loin, | dans la prairie | et dans les bois, | sur les coteaux | et dans la plaine; |

4. Elles volent | de fleur en fleur, | et récoltent | le miel des plantes. |

5. Voyez, | elles reviennent | toutes pesantes; | elles sont toutes couvertes | de la poussière des fleurs. |

6. Ainsi | elles font provision de miel | dans leurs ruches; | et quand | l'hiver est venu, | elles se nourrissent | de miel. |

7. Les frelons sont des paresseux; |

8. Ils vont faire leur butin | sur les fleurs, | mais ils ne récoltent pas | pour l'hiver; |

9. Ils ne font pas leurs provisions | dans leurs greniers; | ils n'amassent pas | avec prudence; |

10. Ils ne songent pas | aux mauvais jours, | aux jours de froid et de neige. |

11. Et quand vient l'hiver, | ils ont faim, | et leurs cellules | sont vides. |

12. Les frelons sont des paresseux. | Ils meurent | de faim | dans l'hiver. |

13. On aime les abeilles; | on chasse les frelons. |

3. Կ'երթան հեռուն մարգագետինն ու անտառները, բլրակներու եւ դաշտերու վրայ:

4. Ծաղկէ ծաղիկ կը թռչին, տնկերու մեղրը կը քաղեն:

5. Նայեցէք, ինչպէս ծանրացած կը դաննան, ինչպէս ծաղկանց փոշուով բոլորովին ծածկուած են:

6. Այսպէս մեղրի պաշար կը պատրաստեն իրենց փեթակին մէջ. եւ երբ որ ձմեռը կու գայ, մեղրով կը կերակրին:

7. Իշամեղուները ծոյլ են:

8. Ասոնք կ'երթան ծաղիկներու վրայ աւար կ'ընեն. բայց ձմեռուան համար չեն ժողվեր:

9. Ասոնք պաշար չեն պատրաստեր իրենց շտեմարաններուն մէջ. խոհեմութեամբ չեն հաւքեր:

10. Գէշ օրերը, ցուրտի եւ ձեան օրերն ամենեւին չեն մտածեր:

11. Եւ երբ որ ձմեռը կու գայ, անթուփենէ կը նեղուին, եւ իրենց բջիջները պարապ կ'ըլան:

12. Իշամեղուները ծոյլ են: Չմեռն անօթութենէ կը մեռնին:

13. Մարդ մեղուները կը սիրէ, իշամեղուները կը վռնտէ:

XV. L'abeille ժե. Մեղուն
et les Frelons. եւ Իշամե-
ղուները .

1. Les abeilles Մեղու-
ները
bourdonnent կը բզզան
autour de la ruche. փեթա-
կին բոլորակերը :

2. Dès que Այն վայրկե-
նէն որ
un rayon de soleil արեգա-
կան շող մը
les réchauffe, զանոնք կը
ջերմացընէ,
elles partent, անոնք ճաճ-
բայ կ'ելլեն :
elles s'envolent. կը թռչին
կ'երթան .

3. Elles vont անոնք կ'եր-
au loin, հեռու տեղ,
dans la prairie մարգագե-
անին մէջ
et dans les bois, եւ անտառ-
ներուն մէջ,
sur les coteaux բլրակներուն
վրայ

et dans la plaine; եւ դաշ-
տերու մէջ .

4. Elles volent կը թռչին
de fleur en fleur, ծաղիկէ
ծաղիկ,
et récoltent եւ կը ժողկն
le miel des plantes. անկե-
րուն մեղրը :

5. Voyez, Տեսէք,
elles reviennent անոնք ետ
կը դառնան
toutes pesantes; բոլորովին
ծանրացած,
elles sont toutes couvertes
անոնք բոլորովին ծած-
կուած են
de la poussière des fleurs,
ծաղկանց փոշուովը :

6. Ainsi Այսպէս
elles font provision de
miel անոնք մեղրի պաշար
կ'ընեն, կը պատրաստեն
dans leurs ruches; իրենց
փեթակներուն մէջ .
et quand, եւ երբ որ
l'hiver est venu, ձմեռը կու-
գայ .

XVI. L'Enfant malade. |

1. Il y avait un pauvre enfant ma-
lade; |

2. Il était couché | dans son ber-
ceau, | et il souffrait | beaucoup. |

3. Sa mère était auprès de lui, | bien
triste | et avec des larmes | dans les
yeux. |

4. De temps en temps | elle se levait, |

elles se nourrissent անոնք
կը սնանին
de miel. մեղրով :

7. Les frelons Իշամեղու-
ները
sont des paresseux; ծոլեր
են .

8. Ils vont faire leur bu-
tin, անոնք կ'երթան իրենց
աւարն ընելու
sur les fleurs, ծաղկանց
վրայ,
mais ils ne récoltent pas
բայց չեն ժողկեր
pour l'hiver; ձմեռուան չա-
մար .

9. Ils ne font pas leurs
provisions անոնք իրենց
պաշարը չեն ըներ
dans leurs greniers; իրենց
շտեմարաններուն մէջ .
ils n'amasent pas անոնք
չեն գիտեր
avec prudence; խոհեմու-
թեամբ .

10. Ils ne songent pas Ա-
նոնք չեն մտածեր
aux mauvais jours գէշ օ-
րերուն վրայ, գէշ օրերը,
aux jours de froid et de
neige. պաղի եւ ձեան օրե-
րուն վրայ :

11. Et quand vient l'hiver,
Եւ երբոր ձմեռը կու գայ,
ils ont faim կ'անօթենան,
անօթու թիւն կը զգան,
et leurs cellules եւ իրենց
խղիկները
sont vides. դատարկ են :

12. Les frelons sont des
paresseux; Իշամեղուները
ծոլլ են :

ils meurent անոնք կը մեռ-
նին
de faim անօթու թենէ
dans l'hiver. ձմեռուան մէջ :

13. On aime les abeilles;
մարդ մեղունները կը սիրէ .
on chasse les frelons. մարդ
իշամեղունները կը վաճակէ :

ԺԶ. Հիւանդ տղան :

1. Իսեղճ տղայ մը կար հիւանդ .

2. Իւր որրոցին մէջ պառկած էր, եւ շատ
կը նեղուէր :

3. Իւր մայրը քովն էր, շատ տրտուժ եւ
արցունքն աչուրները :

4. Ատեն ատեն ոտք կ'ելլէր, իւր որդւոյն

s'approchait | de son enfant, | puis elle
soulevait | sa petite tête | et lui donnait |
à boire.

5. Le père était abattu; | il ne pou-
vait travailler, | son courage | l'abandon-
nait. |

6. Dans la chambre, | les frères et les
sœurs | se taisaient, | craignant, | par
une parole | ou par un bruit, | de trou-
bler | le sommeil de leur frère. |

7. Repose, | pauvre petit, | ta mère est
près de toi, | ton père te veille, | tes frè-
res et tes sœurs | prient Dieu | pour toi. |

8. Dieu protège | les bonnes familles, |
les familles qui s'aiment | et qui sont
unies. |

9. Bientôt | le petit enfant | se porta
mieux. |

10. Il leva sa petite tête — par-dessus
les bords | de son berceau. —

11. Il vit sa mère | qui souriait.

12. Il vit ses frères et ses sœurs | qui
étaient joyeux. |

13. Le bonheur | était rentré | dans
la maison. |

14. Et le père reprenait | son travail, |
en remerciant Dieu | qui lui rendait |
son fils. |

15. Oh! | que c'est une douce chose |
d'avoir une bonne famille! |

կը մտենար, յետոյ անոր պղտի գլուխը վեր կը
վերցընէր, եւ անոր խմելու բան կու տար:

5. Հայրը վճատած էր. գործ չէր կրնար
գործել. սիրտը լքած էր:

6. Իցին մէջ եղբարքն ու քոյրերը լուռ կը
կենային, վախնալով որ չըլայ թէ խօսքով կամ
աղմկով մը իրենց եղբօրը քունը վեղովն:

7. Հանդչէ, խեղճ տղայ, մայրդ քովդ է,
հայրդ վրայ կը հսկէ, եղբարքդ ու քոյրերդ
քեզի համար աղօթք կ'ընեն:

8. Աստուած բարի ընտանիքները կը պաշտ-
պանէ, այն ընտանիքներն որ իրար կը սիրեն եւ
միացեալ են:

9. Քիչ մը ետքը պղտի տղան սկսաւ աղէկ-
նալ:

10. Իւր գլխին որրոցին եզրներէն վեր
վերցուց:

11. Տեսաւ որ մայրը կը ժպտէր:

12. Տեսաւ որ եղբայրներն ու քոյրերը
ղուարթ էին:

13. Երջանկութիւնը նորէն տուն դար-
ձած էր:

14. Իսկ հայրը գործքը նորէն ձեռք կ'առ-
նուր՝ շնորհակալ ըլլալով Աստուծոյ, որ իւր որ-
դին վերստին իրեն կը շնորհէ:

15. Ո՛հ, կնչ քաղցր բան է բարի ընտա-
նիք ունենալը:

16. J'aimerai mon père et ma mère | qui pleurent | quand j'ai du chagrin, | et qui sont heureux | quand j'ai de la joie. |

17. J'aimerai mon frère et ma sœur | qui sont des amis | que le ciel m'a don- nés | dès l'enfance, | et jusqu'aux jours de la vieillesse. |

18. Et nous croîtrons ensemble | comme les arbres de la forêt | qui s'en- trelacent | et qui se servent mutuellement d'appui | contre le vent et la tempête. |

XVI. L'enfant malade. Ժ.Չ. Հիւանդ տղան:

1. Il y avait կար un pauvre enfant | սեղճ տղայ մը malade; Հիւանդ.

2. Il était couché Պառկած էր dans son berceau, | Իւր որ- րոցին մէջ, et il souffrait եւ կը նե- ղուէր beaucoup. շատ:

3. Sa mère était auprès de lui, | Իւր մայրը քովն էր, bien triste | սիստ տրտում et avec des larmes եւ ար- ցունքով et dans les yeux. աչուքներուն մէջ:

4. De temps en temps | Երբեմն երբեմն

elle se levait, | անկա ոտք կ'ելէր, s'approchait կը մօտենար de son enfant, | Իւր տղուն, puis elle soulevait ետքը անիկա վեր կը վերցընէր sa petite tête, | անոր պզտի գլուխը et lui donnait եւ անոր կու- տար à boire. | սմելէր:

5. Le père était abattu; Հայրը վճատած էր. il ne pouvait travailler, | անիկա չէր կրնար գործել, son courage | Իւր քաջասրը- տու թիւնը l'abandonnait. | զինք թող կու տար:

6. Dans la chambre, | Խցին մէջ, les frères et les sœurs եղբարքն ու քոյրերը

16. Սիրեմ հայրս ու մայրս, որ կու լան՝ երբ որ ես վեշտ մը կ'ունենամ, եւ երջանիկ կ'ըլան՝ երբ որ ես ուրախ եմ:

17. Սիրեմ եղբայրս ու քոյրս, որ բարեկամներ են, զորոնք երկինք ինծի շնորհած է մանկութենէս մինչեւ ծերութեան օրերը:

18. Եւ մեկտեղ մեծնանք, ինչպէս որ անտառին ծառերը կ'աճին մեկըմէկ գրկելով, եւ իրարու նեցուկ ըլլալով հովին ու մրրկին դէմ:

se taisaient, | Լուռ կը կենայ- րն, craignant, | վախնալով, (որ շքույ թէ) par une parole | Խօսքով մը ou par un bruit | կամ աղ- մկով մը de troubler | վրդովելու, վըր- դովեն le sommeil | Եւր քոյրը քունը: de leur frère. | Իրենց եղբորը քունը:

7. Repose, Հանգչէր- 7. Repose, Հանգչէր- pauvre petit, | Խեղճ պզտի, ta mère est près de toi, | մայրդ քու քովդ է, ton père te veille, | հայրդ վրագ կը հսկէ, et tes frères et tes sœurs, | եղբարքդ ու քոյրերդ prient Dieu | աղօթք կ'ընեն pour toi. | քեզի համար:

8. Dieu protège | Աստուած կը պաշտպանէ les bonnes familles, | բարի ընտանիքները,

les familles qui s'aiment | Ըն- սանիքներն որ իրար կը սիրեն et qui sont unies. | Եւ որոնք միացեալ են: 9. Bientôt | Բիւտ մը ետքը le petit enfant | պզտի տղան se porta mieux. | աղէկցաւ:

10. Il leva sa petite tête | անիկա Իւր պզտի գլուխը վեր վերցուց par-dessus les bords | Եզը- ներէն վեր de son berceau. | Իւր որրո- ցին:

(par-dessus les bords de son berceau. | Իւր որրոցին եզըներէն վեր.) 11. Il vit sa mère | Անիկա Իւր մայրը տեսաւ qui souriait. | որ կը ժպտէր:

12. Il vit ses frères et ses sœurs | անիկա տեսաւ Իւր եղբարքն ու քոյրերը

qui étaient joyeux. որոնք
ուրախ էին:
13. Le bonheur երջան-
կութիւնը
était rentré նորէն մտած
էր
dans la maison. սան մէջ:
14. Et le père reprenait Եւ-
հայրը նորէն կը սկսէր
son travail, Եւր աշխատու-
թիւնը, գործքը,
en remerciant Dieu շնոր-
հակալ ըրալով Աստուծոյ
qui lui rendait որ իրեն կը
գարձնէր

son fils. Եւր որդին:
15. Oh! Ո՛հ,
que c'est une douce chose
որչափ քաղցր բան է
d'avoir une bonne famille!
բարի ընտանիք մ'ունե-
նալ:
16. J'aimerai mon père et
ma mère Ես իմ հայրս ու
մայրս պիտի սիրեմ
quand j'ai du chagrin, Երբ
որ ես վիշտ կ'ունենամ,
et qui sont heureux եւ ու-
րոնք երջանիկ են, կ'ըլլան

XVII. Les Frères.

1. Ce fardeau | est bien lourd | pour
toi, | mon frère; | donne, | je le porterai. |
2. Tu es faible et fatigué, | je veux |
venir à ton aide. |
3. Mon frère, | tu as du chagrin, |
je voudrais | te consoler. |
4. Je serais heureux, | mon frère, |
si je pouvais | adoucir ton mal. |
5. Je voudrais | pouvoir souffrir |
à ta place | et prendre seul | ta peine. |
6. Mon frère, | voici les fruits de
mon jardin; | partageons. — Ils me sem-
bleraient | moins bons — si je les man-
geais seul. |
7. J'ai fait une bonne récolte, | la
tienne est mauvaise; | soyons de moitié. |
8. Si les méchants veulent | te faire

quand j'ai de la joie. Երբոր
ես ուրախութիւն ունիմ,
կ'ունենամ:
17. J'aimerai mon frère et
ma sœur, Պիտի սիրեմ
եղբայրս ու քոյրս,
qui sont des amis, որոնք
(այնպիսի) բարեկամներ են
que le ciel m'a donnés որ
Երկինք ինձի տուած է
dès l'enfance աղայութենէս
et jusqu'aux jours de la
vieillesse. Եւ մինչեւ ծե-
րութեան օրերը:

18. Et nous croîtrons en-
semble Եւ մենք մէկտեղ
պիտի աճինք
comme les arbres de la fo-
rêt ինչպէս որ անտառին
ծառերը (կ'աճին)
qui s'entrelacent որ զերար
կը գրկեն
et qui . . . mutuellement եւ
(որ) . . . փոփոխակի
se servent . . . d'appui իրա-
րու . . . նեցուկ կ'ըլլան
contre le vent et la tem-
pête. հողին ու մրկին
դէմ:

ժԵ. Եղբարք:

1. Այս բեռը շատ ծանր է քեզին, եղբայր.
տուր, ես սանիմ:
2. Դու՛ն տկար ու յոգնած ես, ես քեզին
օգնութեան գամ:
3. Ե՛ղբայր, դու՛ն վշտաց մէջ ես, կ'ուզէի
զքեզ մխիթարել:
4. Երանի՛ թէ կարենայի ցաւդ մեղմել, եղ-
բայր:
5. Կ'ուզէի քու տեղդ ես չարչարուիլ, եւ
քու նեղութիւնդ ես առանձին վրաս առնուիլ:
6. Ե՛ղբայր, ահաւասիկ պարտիզիս պտուղ-
ները, բաժնենք մէջերնիս: Ինձի այնչափ աղէկ
չէին ի գար, եթէ առանձին ուտէի:
7. Իմ հունձքս աղէկ եղաւ, քուկինդ գեշ
է. կէսուակէս բաժնենք մէջերնիս:
8. Եթէ անղբամները կ'ուզեն քեզին չարիք

du mal | mon frere, | appelle-moi | à ton secours. | Je viendrai à ton aide, | et nous serons forts | à nous deux. |

9. Mon frere, | notre mere nous tenait | tous les deux ensemble | sur ses genoux; |

10. Et notre pere nous portait | tous les deux à la fois | dans ses bras. |

11. Mon frere, | si Dieu le permet, | nous habiterons | près l'un de l'autre. |

12. Ta maison | ne sera pas loin | de la mienne. |

13. Mon frere, | viens nous promener ensemble; | nous parlerons | de nos parents | et de nos amis; |

14. Nous parlerons de Dieu, | de l'univers, | des merveilles de ce monde. |

15. Et le soir nous ferons ensemble | notre priere | à Dieu. |

16. Oh mon frere! | j'ai de la joie | à te voir près de moi | et à te serrer la main. |

XVII. Les freres. ԺԻ. Եղբարքը:

1. Ce fardeau Աս բեռը est bien lourd շատ ծանր է pour toi, բեզի համար, mon frere; Իմ եղբայրս. donne, տուր, je le porterai. Ես զանիկա տանիմ:

2. Tu es faible et fatigué,

Դու նտկար ու յոգնած ես. je veux Ես կ'ուզեմ venir à ton aide. քու օգնութեանդ գալ:

3. Mon frere, Իմ եղբայրս, tu as du chagrin, դու ն վիշտ ունիս,

je voudrais Ես կ'ուզեի te consoler. գբեզ միտթաբել:

մ'ընել, եղբայր, զիս քեզի օգնութեան կանչէ: Ես քեզի օգնութեան կը հասնիմ, եւ երկուքնիս մէկտեղ զօրաւոր կ'ըլանք:

9. Եղբայր, մեր մայրը երկուքնիս մէկտեղ իր ծնկուքներուն վրայ կ'առնէր:

10. Իսկ մեր հայրն զմեզ երկուքնիս մէկտեղ իւր գիրկը կը կրէր:

11. Եղբայր, եթէ Աստուած կը շնորհէ, իրարու մօտ բնակինք:

12. Քու տունդ իմինէս հետու չըլայ:

13. Եղբայր, եկուր մէկտեղ պտըտինք, մեր ծնողաց եւ մեր բարեկամաց վրայ խօսինք:

14. Խօսինք Աստուծոյ, տիեզերաց, աս աշխարհքիս հրաշալեաց վրայ:

15. Եւ իրիկունն աղօթքնիս միատեղ ընենք:

16. Ո՛հ, եղբայր, ուրախ եմ զքեզ քովս տեսնելու եւ ձեռքդ սեղմելուս:

4. Je serais heureux, Եր- à ta place քու տեղդ ջանիկ կ'ըլայի, et prendre seul եւ (վրաս) mon frere, եղբայրս, առնուլ առանձին si je pouvais եթէ կարե- ta peine. քու նեղութիւնդ: նայի

adoucir ton mal. քաղցրացը- 6. Mon frere, Եղբայր, նել, մեղմել քու ցաւդ: voici les fruits de mon jar- din; ահաւասիկ պարտիզին պտուղները:

5. Je voudrais կ'ուզեի pouvoir souffrir կարող ըլ- partageons. մէջերնիս բաժ- լալ նեղութիւն կրել նենք:

Ils me sembleraient **ինծի** |
կ'երեւային
moins bons, նուազ բարի,
(Ils me sembleraient moins
bons, **ինծի** այնչափ աղէկ
չէին երեւար.)
si je les mangeais seul. **ե-**
թէ զանոնք մինակ ուտէի:

7. J'ai fait une bonne ré-
colte, **ես** աղէկ հուսնք
մ'ըրի,
la tienne est mauvaise;
քու կինդ գէշ է.
soyons de moitié. **կէսու-**
կէս, հաւասար մէջերնիս
բաժնենք:

8. Si les méchants veulent
եթէ չարերը կուզեն
te faire du mal, քեզի չա-
րիք ընել,
mon frère, եղբայր,
appelle-moi **կանչէ** զիս

à ton secours. **քու** օգնու-
թեանդ:

Je viendrai à ton aide,
ես քեզի օգնութեան կու
գամ, կը հասնիմ,
et nous serons forts **ե-**
մնք զօրաւոր կ'ըլանք
à nous deux. **երկուքնիս**
մէկտեղ:

9. Mon frère, **եղբայր**,
notre mère nous tenait
մեր մայրը զմեզ կը բռնէր,
կը կրէր

tous les deux ensemble **եր-**
կուքնիս մէկտեղ
sur ses genoux; **իր** ծնկուը-
ներուն վրայ.

10. Et notre père nous por-
tait **եւ** մեր հայրը զմեզ
կը կրէր
tous les deux à la fois **եր-**
կուքնիս ալ մէկտեղ

XVIII. Le pauvre.

1. J'ai vu un pauvre | dans la rue; |
il paraissait | bien souffrant | et bien mal-
heureux. |

2. J'ai vu un malheureux aveugle; |
il ne pouvait marcher seul. |

3. Il était dirigé | par son chien -- dans
les détours | du chemin. --

4. Il était conduit | par son petit gar-
çon | qui lui donnait la main, | et qui
lui disait: | "Mon père, | appuyez-vous
sur moi." |

dans ses bras. **իւր** բաղկաց
մէջ:

11. Mon frère, **եղբայր**,
si Dieu le permet, **եթէ**
Աստուած թող կու տայ,
nous habiterons (**պիտի**) ընա-
կինք
près l'un de l'autre. **իրարու-**
մօտ:

12. Ta maison **քու տունդ**
ne sera pas loin **հեռու**
(**պիտ'որ**) չըլլայ
de la mienne. **իմինէս**:

13. Mon frère, **եղբայր**,
viens nous promener en-
semble; **եկուր** մէկտեղ
պտըտինք.

nous parlerons **խօսինք**
de nos parents **մեր** ծնողա-
ցը վրայ
et de nos amis **եւ** մեր բա-
րեկամացը վրայ:

14. Nous parlerons de

Dieu, **խօսինք** **Աստուծոյ**
վրայ,
de l'univers, **տիեզերաց** վը-
րայ,

des merveilles de ce monde.
աս աշխարհքիս սքանչե-
լեաց վրայ:

15. Et le soir **եւ** **իրիկու-**
նը
nous ferons ensemble **մէ-**
տեղ ընենք
notre prière **աղօթքնիս**
à Dieu. **Աստուծոյ**:

16. Oh mon frère! **Ո՛վ** **եղ-**
բայր,

j'ai de la joie **ուրախութիւն**
ունիմ, **կ'ուրախանամ**
à te voir près de moi
զքեզ **իմ** **քովս** **տեսնե-**
լուս, **տեսնելով**
et à te serrer la main. **եւ**
քու ձեռքդ սեղմելուս:

ԺԸ. Աղբատը:

1. Ճամբան աղբատ մը տեսայ, որ շատ
վշտագին եւ շատ դժբախտ կ'երեւար:

2. Խեղճ կոյր մը տեսայ, որ չէր կրնար
մինակ քայլել:

3. Ճամբուն պտոյաներուն մէջ իւր շունն
իրեն կ'առաջնորդէր:

4. Իրեն առաջնորդ էր իւր պզտի տղան,
որ ձեռքէն բռնած իրեն կ'ըսէր. «Ղրսս կու թընէ,
հայր»:

5. J'ai rencontré ce pauvre vieillard | tout courbé, | qui a vécu | de longues années, | et qui a bien souffert | dans sa vie. |

6. Il a eu des maladies; | il a été atteint | par les infirmités, | il marche avec peine, | en s'appuyant | sur son bâton. |

7. J'ai vu la pauvre femme veuve | qui a trois enfants, | et qui ne peut travailler | pour les nourrir. |

8. Ayez pitié | de ceux qui souffrent | et qui sont dans la peine. |

9. Je voudrais partager | avec eux | mon pain, | et les soulager. |

10. Si nous voulions travailler | une heure seulement | par jour | pour les pauvres, | nous leur ferions beaucoup de bien. |

11. Et si nous voulions | chaque jour | retrancher quelque chose | de ce que nous avons de trop, | nous pourrions satisfaire | une partie de leurs besoins. |

12. Quel bonheur, | s'il n'y avait plus | de malheureux! |

13. Dieu a donné toutes choses | aux hommes. | Celui qui donne aux autres | imite Dieu. |

14. Pauvre aveugle, | je ne suis qu'un

5. Աս խեղճ ծերուն պատահեցայ, որ բոլորովին կքեր է, երկայն տարիներ ապրած եւ իր կենացը մէջ շատ բան քաշած:

6. Հիւանդութիւններ կրած, ցաւագար եղած է. դժուարաւ կը քայլէ իւր գաւաղանին կռթընած:

7. Տեսայ խեղճ որբեւարին, որ երեք զաւակ ունի, եւ չի կրնար գործել՝ որ զերենք կերակրէ:

8. Խղճացէք նեղութիւն կրողներուն եւ տառապանաց մէջ եղողներուն:

9. Կ'ուզէի հացս անոնց հետ բաժնել եւ զերենք սփոփել:

10. Եթէ աղքատաց համար օրը ժամ մը միայն գործել ուզէինք, անոնց մեծ բարիք կ'ընէինք:

11. Եւ եթէ ամէն օր մեր աւելորդներէն մէյմէկ բան կտրել ուզենայինք, կրնայինք անոնց կարօտութեանց մէկ մասը լեցընել:

12. Ի՞նչ երջանկութիւն կ'ըլլար, եթէ ալ ամենեւին դժբախտ չգտնուէր:

13. Ամէն բան՝ Աստուած տուած է մարդիկներուն: Ով որ ուրիշներուն բան մը կու տայ, նմանող կ'ըլլայ Աստուծոյ:

14. Խեղճ կոյր, ես տղայ եմ, բայց ե-

enfant, | mais, si tu veux, | je puis te conduire | et t'éviter | les embarras du chemin. |

15. Pauvre vieillard, | appuie-toi sur moi; | je suis assez fort | pour te soutenir. |

16. Pauvre femme veuve, | tiens, | voici, | pour tes enfants, | les fruits et le pain de mon déjeuner. |

XVIII. Le pauvre. ԺԸ. Աղքատը:

1. J'ai vu un pauvre Աղքատ մը տեսայ

dans la rue; ճամբուն մէջ. il paraissait անիկա կ'երեւար

bien souffrant շատ նեղութիւն կրող, վշտաղին

et bien malheureux. եւ շատ դժբախտ:

(il paraissait bien souffrant et bien malheureux. կ'երեւար որ շատ նեղութիւն կը կրէ եւ շատ դժբախտ է):

2. J'ai vu un malheureux aveugle; Դժբախտ կոյր մը տեսայ.

il ne pouvait marcher seul. անիկա չէր կրնար առանձին քայլել:

3. Il était dirigé Անիկա կ'ուղղուէր

par son chien իր շնէն dans les détours պտոյաներուն մէջ

du chemin. ճամբուն: (dans les détours du chemin. ճամբուն շրջաններուն մէջ):

4. Il était conduit կ'առաջնորդուէր

par son petit garçon, իր պզտի մանկէն,

qui lui donnait la main. որ անոր (իւր) ձեռքը կուտար,

et qui lui disait: եւ . (որն որ) անոր կ'ըսէր:

Mon père, իմ հայրս, appuyez-vous sur moi. վըրաս կռթռնէ:

5. J'ai rencontré ce pauvre vieillard առ խեղճ ծերունըն պատահեցայ

tout courbé, բոլորովին ծրուած, որն որ բոլորովին կ'ըած էր,

qui a vécu որն որ ապրած է de longues années, երկայն տարիներ,

et qui a bien souffert եւ որն որ շատ նեղութիւն կ'ըած է

dans sa vie. իւր կենաց մէջ:

6. Il a eu des maladies; Անիկա հիւանդութիւններ ունեցած է.

il a été atteint անիկա բռնուած է

Թէ կ'ուղես կրնամ քեզի առաջնորդել, եւ զքեզ ճամբուն նեղութիւններէն ազատել:

15. Խեղճ ծերունի, վրաս կռթռնէ, ես զքեզ բռնելու չափ զօրութիւն ունիմ:

16. Խեղճ որբեւարի, առ քու տղոցդ համար իմ նախաճաշիս պտուղներն ու հացը, ահա ատիկ քեզի կու տամ:

par les infirmités աստերէ, հիւանդութիւններէ,

il marche avec peine, դըրժուարութեամբ, դժուարաւ կը քայլէ,

en s'appuyant կռթռնելով sur son bâton. իւր գաւազանին վրայ:

7. J'ai vu la pauvre femme veuve, իս խեղճ այրի կինը տեսայ,

qui a trois enfants, որ երեք տղայ ունի,

et qui ne peut travailler եւ (որն որ) չի կրնար գործել pour les nourrir. զանոնք կերակրելու համար:

8. Ayez pitié Գթացէք de ceux qui souffrent անոնց վրայ որոնք նեղութիւն կը կրեն

et qui sont dans la peine. եւ որոնք տառապանաց մէջ են:

9. Je voudrais partager Առ զէի բաժնել

avec eux անոնց հետ mon pain, իմ հացս,

et les soulager. եւ զանոնք սփոփել:

10. Si nous voulions travailler իթէ ուղէինք աշխատիլ

une heure seulement, ժամ մը միայն

par jour որը, ամէն օր pour les pauvres, աղքատաց համար,

nous leur ferions beaucoup de bien. անոնց շատ բարեք կ'ընէինք:

11. Et si nous voulions եւ թէ ուղէնայինք

chaque jour ամէն օր retrancher quelque chose բան մը կտրել յապաւել

de ce que nous avons de trop, մեր չափէն աւելի ունեցածէն, մեր աւելորդներէն,

nous pourrions satisfaire կրնայինք գոհ ընել, լեցընել

une partie de leurs besoins. իրենց կարօտութեանց մէկ մասը:

12. Quel bonheur, ի՞նչ երջանկութիւն,

s'il n'y avait plus թէ ասիլ չգտնուէր

de malheureux. *դժբախտ-ներ:*

13. Dieu a donné toutes choses *Աստուած ամէն բան տուած է*

aux hommes. *մարդիկնե-րուն:*

Celui qui donne aux autres *ով որ ուրիշներուն (բան մը) կու տայ*

imité Dieu. *նմանող կ'ըլլայ Աստուծոյ:*

14. Pauvre aveugle, *խեղճ կոյր,*

je ne suis qu'un enfant, *ես ուրիշ բան չեմ բայց տը-ղայ մը, ես աղայ մըն եմ,*

mais, si tu veux, *բայց, եթէ կ'ուզես,*

je puis te conduire *կրնամ բեզի առաջնորդել*

et l'éviter *և քեզի հե-ռացնել*

les embarras du chemin. *ճամբուն նեղութիւնները:*

15. Pauvre vieillard, *խեղճ ծերունի,*

appuie-toi sur moi; *կռթընէ վրաս.*

je suis assez fort *բաւական զօրաւոր եմ*

pour le soutenir. *զբեզ բանելու համար:*

16. Pauvre femme veuve, *Տնանկ այրի կնիկ,*

tiens, *բռնէ, առ,*

voici, *ահա ասիկ,*

pour tes enfants, *քու տը-ղոց համար,*

les fruits et le pain de mon déjeuner. *իմ նախաճաշիս պտուղներն ու հացը:*

XIX. Jules et Eugène.

1. Un matin | Jules se leva | de bonne heure. |

2. Il sortit de la maison, | et, par un beau chemin | dans la campagne, | se rendit | à la maison d'un bon vieillard. |

3. Il salua ce vieillard, | qui était son grand-père; | il s'empressa | de lui rendre toutes sortes de soins, | voulant éviter de la peine | à ce vieillard faible et brisé. |

4. Jules revint, | il avait le cœur content, | son âme débordait de joie. |

5. Le temps était superbe, | les fleurs étaient belles. |

6. Il courait joyeusement | après les papillons | sur le bord du chemin. |

7. Les oiseaux chantaient | sur sa route. |

ԺԹ. Յուլիոս և Եւգինէոս:

1. Յուլիոս առտու մը կանուխ ելաւ:

2. Տնէն դուրս ելաւ, և դաշտին մէջէն գեղեցիկ ճամբով մը բարի ծերունեւոյ մը տունը գնաց:

3. Ողջունեց նոյն ծերունին, որ իւր պապն էր. և փութացաւ անոր ամէն կերպ հոգ տարաւ, ուղելով աս տկար ու վաստակաբեկ ծերունին ամէն տառապանքէ ազատել:

4. Եւս դարձած ատեն Յուլիոսին սիրտը գոհ էր, հոգին ուրախութեամբ կը զեղջրէ:

5. Օդը շքեղ էր, ծաղիկները գեղեցիկ էին:

6. Ճամբուն քովերն եղած թիթեաներուն ետեւէն ցնծալից կը վազէր:

7. Իւր ճամբուն վրայ թռչունները կ'երգէին:

8. Quand il rentra, | le chien de la maison | courut au-devant de lui, | lui faisant mille caresses. |

9. La mère lui tendit les bras | et lui donna des baisers. |

10. Jules avait la joie d'avoir fait le bien; | il avait la joie de la bonne conscience. |

11. Eugène était sorti | un jour. |

12. Il rencontra un pauvre enfant, | qu'il frappa. |

13. Il entra dans un jardin | en passant par-dessus la haie; | il y vit des fruits, | qu'il vola. |

14. Puis Eugène se cacha, | prenant, | pour revenir, | la route obscure du bois | et les détours d'un sentier. |

15. Il y avait des nuages | au ciel, | des gouttes de pluie tombaient. |

16. La nuit approchait, | tout était triste. | Le tonnerre grondait | au loin; | Eugène avait peur. |

17. Les chiens aboyaient, | Eugène tremblait, | pensant | que ces chiens voulaient le mordre. |

18. Une branche d'arbre | le fit tomber, | il crut | qu'un soldat l'arrêtait | pour le mettre en prison. |

19. Eugène avait la honte d'avoir fait le mal. |

8. Երբ որ տուն մտաւ, տան շունը դիմացը վազեց՝ հաղարումէկ քծինք ընելով:

9. Մայրը բազուկներն անոր տարածեց, եւ համբոյրներ տուաւ:

10. Յուլիոս ուրախ էր՝ բարեք ըրած ըլլալուն. հանդարտ խղճի ուրախութիւնն ունէր:

11. Եւգինէոս օր մը դուրս ելած էր:

12. Խեղճ տղու մը հանդիպեցաւ, եւ զան ծեծեց:

13. Յանկին վրայէն անցնելով՝ պարտէզ մը մտաւ, հոն պտուղ տեսնելով՝ գողցաւ:

14. Ետքը Եւգինէոս պահուրտեցաւ, ետ դառնալու ատեն՝ անտառին մթին ճամբան եւ նեղ ճամբու մը շրջանները բռնելով:

15. Երկինքն ամպեր կային, անձրևի կաթիլները կ'իջնային:

16. Գիշերը կը մտնեար, ամենայն ինչ տխուր էր: Որտու մը կը գոռար հեռուանց. Եւգինէոս կը վախնար:

17. Շները կը հաչէին, Եւգինիոս կը դողար, կարծելով որ նոյն շները կ'ուզեն զինքը իսածնել:

18. Ծառի ճիւղ մը զինքը գետին ձգեց. կարծեց որ զինուոր մը զինքը կը կեցընէ, որ բանտարկէ:

19. Եւգինէոս կ'ամբջնար գէշ բան ընելուն համար:

20. Il avait le trouble de la mauvaise conscience. |

XIX. Jules et Eugène. ԺԹ. Զուլիսս եւ Եւգինէսս.

1. Un matin Առտու մը Jules se leva Զուլիսս ելլաւ de bonne heure. կանուխ:

2. Il sortit de la maison, անէն դուրս ելլաւ, et par un beau chemin եւ գեղեցիկ ճամբով մը dans la campagne, դաշտին մէջէն, se rendit գնաց à la maison d'un bon vieillard. բարի ծերունւոյ մը տունը:

3. Il salua ce vieillard, Կոյն ծերունին սղջունեց, qui était son grand-père; որ իւր պապն էր. il s'empressa ածապարեց, փութաց de lui rendre toutes sortes de soins, անոր ամէն կերպ հոգացողութիւններ ընելու, voulant éviter de la peine ուղեղով ներութիւնը հեռացրնել,

à ce vieillard faible et brisé. աս տկար ու վաստակարէկ ծերունին:

4. Jules revint, Զուլիսս ետ դարձաւ, il avait le cœur content, գոհ սիրտ ունէր, սիրար գոհ էր, son âme débordait de joie.

իւր հոգին ուրախութեամբ կը զեղցր:

5. Le temps était superbe, Օդը շքեղ էր, les fleurs étaient belles. ծաղիկները գեղեցիկ էին:

6. Il courait joyeusement Անիկա կը վազէր ուրախութեամբ après les papillons Թիթեաներու ետեւէն sur le bord du chemin. ճամբուն եզերաց վրայ:

7. Les oiseaux chantaient Թռչունները կ'երգէին sur sa route. իւր ճամբուն վրայ:

8. Quand il rentra, Երբոր անիկա ներս մտաւ, տունը դարձաւ, le chien de la maison տան շունը

courut au-devant de lui, վազեց անոր դիմացը, առջեւը, lui faisant mille caresses. հաղարուձեկ գգուանք ընելով անոր:

9. La mère lui tendit les bras Մայրն անոր իւր բազուկները տարածեց et lui donna des baisers. եւ անոր համբոյրներ տուաւ, զինքը համբուրեց:

10. Jules avait la joie d'avoir fait le bien; Զուլիսս բարիք բրած ըլլալուն ուրախութիւնն ունէր.

20. Խոսովեալ իր ճի տագնապը զինքը կը չարչարէր:

il avait la joie de la bonne conscience. անիկա բարի խղճմտանքի ուրախութիւնն ունէր:

11. Eugène était sorti Եւգինէսս դուրս ելլած էր un jour. որ մը:

12. Il rencontra un pauvre enfant, Անիկա խեղճ աղու մը պատահեցաւ, qu'il frappa. զորն որ ծեծեց:

13. Il entra dans un jardin, Անիկա պարտեզ մը մտաւ, en passant par-dessus la haie; ցանկին վրայէն անցնելով.

il y vit des fruits, հոն պըտուղներ տեսաւ, qu'il vola. զորնոր գողցաւ:

14. Puis Eugène se cacha, Եւբը Եւգինէսս պահուր տեցաւ, (առնելով), ընտել, prenant, (առնելով), pour revenir, ետ դառնալու համար,

la route obscure du bois անտառին մթին ճամբան et les détours d'un sentier. եւ նեղ ճամբուն մը շրջանները:

15. Il y avait des nuages Ամպեր կային au ciel, երկինքը, des gouttes de pluie tom-

baient. անձրեւի կաթիլներ կ'իջնային:

16. La nuit approchait, Գիշերը կը մտանար, tout était triste. ամենայնինչ տխուր էր: Le tonnerre grondait Որոտու մը կը գուռար au loin; հեռուն. Eugène avait peur. Եւգինէսս կը վախնար:

17. Les chiens aboyaient, Հները կը հաջէին, Eugène tremblait, Եւգինէսս կը դողար, pensant կարծելով que ces chiens voulaient le mordre. որ աս շները կ'ուզեն զինքը խածնել:

18. Une branche d'arbre Ծառի ճիւղ մը le fit tomber, զինքը վարձեց,

il crut անիկա կարծեց qu'un soldat l'arrêtait որ զինուոր մը զինքը կը կեցընէ, կը բռնէ pour le mettre en prison. զինքը բանա գնելու համար:

19. Eugène avait la honte d'avoir fait le mal. Եւգինէսս չար բանն բրած ըլլալուն ամօթն ունէր:

20. Il avait le trouble de la mauvaise conscience. Չար խղճին խռովութիւնն ունէր:

XX. Le bon Arbre.

1. Le bon arbre | est celui qui | porte
de bons fruits. |

2. Au printemps, | il se couvre de
fleurs | et paraît dans sa beauté. |

3. Les fruits succèdent aux fleurs, |
et les fruits mûrissent | au soleil de l'été. |

4. Et quand vient l'automne, | l'arbre
donne | sa récolte abondante | et ses
fruits dorés. |

5. Le mauvais arbre | n'a pas de
fruits; | il étale ses branches stériles. |

6. Le maître, | voyant ce mauvais
arbre, | prend sa cognée | et l'abat. |

7. Le mauvais arbre | est jeté au feu. |

8. L'homme sage | est comme le bon
arbre. |

9. Dans sa jeunesse, | il plaît | par
sa bonté et sa douceur, | comme l'arbre |
au printemps | par ses fleurs. |

10. Plus tard, | il est utile | par son
travail | et il produit des fruits de sa-
gesse et de vertu. |

11. Le méchant est comme le mau-
vais arbre; |

12. Il est inutile | à lui-même | et
aux autres. |

13. Comme le mauvais arbre, | le
méchant sera renversé. |

Ի. Աղէկ ծառը:

1. Աղէկ ծառն ան է, որ աղէկ պտուղ կը
բերէ:

2. Գարնան՝ ծաղիկներով կը ծածկուի,
եւ իւր գեղեցկութեամբ կ'երեւայ:

3. Կտուղները ծաղիկներուն կը յաջորդեն, եւ
պտուղներն ամառան արեւին կը հասունանան:

4. Եւ երբ որ աշունը կու գայ, ծառն իւր
առատ կութքն ու ոսկեգոյն պտուղները կու
տայ:

5. Գէշ ծառը պտուղ չունի. իւր անբեր
ձիւղերը կը տարածէ:

6. Տէրն աս գէշ ծառը տեսնելով, կ'առնու
իւր տապարը եւ կը կտրէ վար կը ձգէ:

7. Գէշ ծառը կրակ կը նետուի:

8. Խելացի մարդն աղէկ ծառին պէս է:

9. Իւր երիտասարդութեան ատեն հաճելի
կըլլայ իւր բարութեամբն ու հեղութեամբը,
ինչպէս որ ծառը գարնան՝ իւր ծաղիկներովը:

10. Ետքը՝ օգտակար կ'ըլլայ իւր աշխատու-
թեամբը, եւ իմաստութեան ու առաքինութեան
պտուղներ յառաջ կը բերէ:

11. Անզգամը գէշ ծառին պէս է.

12. Թէ իրեն եւ թէ ուրիշին անօգուտ է:

13. Գէշ ծառին պէս՝ անզգամը վար կը
ձգուի:

14. La cognée de Dieu | abattra le méchant. |

XX. Le bon Arbre. Ի. Աղէկ ծառը:

1. Le bon arbre Աղէկ ծառը est celui qui ան (ծառն) է որ porte de bons fruits. աղէկ պտուղ (ներ) կը բերէ:

2. Au printemps, Գարնան, il se couvre de fleurs ծաղիկներով կը ծածկուի et paraît dans sa beauté. Եւ իւր գեղեցկութեան մէջ կ'երեւայ:

3. Les fruits succèdent aux fleurs, Պտուղները ծաղիկներուն կը յաջորդեն, et les fruits mûrissent եւ պտուղները կը հասունանան au soleil de l'été. ամառան արեւին:

4. Et quand vient l'automne, Իւ երբ որ աշունը կու գայ,

l'arbre donne ծառը կու տայ sa récolte abondante իւր առատ կու թրք et ses fruits dorés. Եւ իւր սսկեղօծ պտուղները:

5. Le mauvais arbre Գէշ ծառը չունի. n'a pas de fruits; պտուղ il étale ses branches stériles. անիկա իւր անբեր ճիւղերը կը տարածէ:

6. Le maître, Տէրը, voyant ce mauvais arbre, ապէշ ծառը տեսնելով, prend sa cognée կ'առնու իւր տասպարը et l'abat. Եւ զանիկա կը կտրէ վար կը ձգէ:

7. Le mauvais arbre Գէշ ծառը est jeté au feu. կրակը կը նետուի:

XXI. Le beau Spectacle.

1. Enfants, | savez-vous | ce qui est | un beau spectacle? |

2. C'est celui du bien et de la vertu. |

3. Il y a dans une chaumière | une pauvre femme vieille et infirme; |

4. Sa fille est près d'elle, | sa fille bonne et douce. |

14. Աստուծոյ տասպարը զանդգամը կը տասպալէ:

8. L'homme sage Իմաստուն մարդը est comme le bon arbre. աղէկ ծառին պէս է:

9. Dans sa jeunesse, իւր երիտասարդութեան ատենը, il plaît անիկա հաճոյ կ'ըլլայ par sa bonté et sa douceur, իւր բարութեամբն ու իւր քաղցրութեամբը, comme l'arbre ինչպէս ծառը au printemps գարնան par ses fleurs. իւր ծաղիկներովը:

10. Plus tard, Իտքէն, աւելի ուշ, il est utile անիկա օգտակար կ'ըլլայ par son travail իւր աշխատութեամբը

et il produit des fruits de sagesse et de vertu. Եւ իմաստութեան ու առաքինութեան պտուղներ յառաջ կը բերէ:

11. Le méchant est comme le mauvais arbre; Չարագործը դէշ ծառին պէս է.

12. Il est inutile Անիկա անօգուտ է à lui-même իւր անձին et aux autres. Եւ ուրիշներուն:

13. Comme le mauvais arbre, Գէշ ծառին պէս, le méchant sera renversé. չարագործը պիտի կործանուի:

14. La cognée de Dieu Աստուծոյ տասպարը abattra le méchant. Չարագործը պիտի կործանէ:

ԻԱ. Գեղեցիկ տեսարանը:

1. Տղայք, գիտէք որն է գեղեցիկ տեսարանը:

2. Բարւոյն եւ առաքինութեան տեսարանն է:

3. Խրճիթի մը մէջ խեղճ պատաւ հիւանդօտ կին մը կայ.

4. Իւր աղջիկը քովն է, բարի եւ հեղ աղջիկը:

5. La fille veille | sur sa mère | et la soigne. |

6. Quand la mère veut marcher, | elle s'appuie | sur sa fille; |

7. Quand la mère s'endort, | la fille veille près de son lit, | travaillant et filant. |

8. Elle travaille et file, | afin de soulager sa mère. |

---

9. Enfants, | voulez-vous encore un beau spectacle? |

10. Il y a un pauvre homme | chargé de famille; | il n'a pour vivre que ses bras; | du matin au soir | il est à l'ouvrage, | labourant, | battant le grain. |

11. Puis, quand le soir | il rentre bien las, | il va chez son voisin malade et pauvre, | qui ne peut travailler. |

12. Il cultive | le jardin de son voisin malade, | il laboure sa terre. |

13. N'ayant rien, | il donne ce qu'il peut, | son travail et sa peine . . . |

---

14. Enfants, | voici encore un beau spectacle. |

15. Un petit garçon | passait son chemin, | se rendant à l'école; |

5. Աղջիկը կը հսկէ իւր մօրը վրայ եւ զանիկայ կը հոգայ:

6. Երբ որ մայրը պտըտիլ կ'ուզէ, աղջնակները վրայ կը կռթնին:

7. Երբ որ մայրը քուն կը մտնէ, աղջիկն անոր անկողնոյն քով կը հսկէ՝ գործելով ու մանելով:

8. Անիկայ կը գործէ ու կը մանէ, որպէս զի իւր մայրը սիրտիէ:

---

9. Տղաք, գեղեցիկ տեսարան մ'ալ կ'ուզէք:

10. Խեղճ մարդ մը կայ բազմաթիւ ընտանիքով. ապրուստի համար իւր բազուկներէն զատ բան մը չունի. առտուընէ մինչեւ իրիկուն գործելու հետ է, հերկելով, ցորեանը ծեծելով:

11. Իսրը՝ երբ իրիկունը խիստ յոգնած տուն կը գառնայ, կ'երթայ իւր հիւանդ ու աղքատ գրացւոյն տունը, որ չի կրնար գործել:

12. Ինք կը մշակէ իւր հիւանդ գրացւոյն պարտէզը, անոր երկիրը կը հերկէ:

13. Ամենեւին բան մը չունենալուն, կրցածը կու տայ, այս ինքն՝ իւր աշխատանքն եւ իւր յոգնութիւնը . . . :

---

14. Տղաք, ահաւասիկ գեղեցիկ տեսարան մ'ալ:

15. Պզտի մանչ մը ճամբան կը քալէր՝ գպրոց երթալու ատեն:

16. Et en marchant | il mangeait
gaiement son pain. |

17. Un pauvre vieillard se rencon-
tra, | qui avait faim. |

18. Le petit enfant s'arrêta, | et don-
na son pain au vieillard. |

19. Dieu tient compte | d'un verre
d'eau | donné | à celui qui a soif. |

XXI. Le beau spectacle.

ԻՄ. Գեղեցիկ տեսարանը:

1. Enfants, Տղաք,
savez-vous գիտե՞ք
ce qui est այն որ է, ինչ է.

որն է
un beau spectacle? գեղեցիկ
տեսարան մը:

2. C'est celui du bien et
de la vertu. Բարւոյն եւ
առաքինութեանն (տեսա-
րանն) է:

3. Il y a dans une chau-
mière Հիւղի մը մէջ կայ
une pauvre femme vieille et
infirme; խեղճ պառաւ եւ
հիւանդոտ կին մը.

4. Sa fille est près d'elle,
Իւր աղջիկը բոլի է.

sa fille bonne et douce. Իւր
բարի ու հեղ աղջիկը:

5. La fille veille Աղջիկը կը
հսկէ

sur sa mère Իւր մօրը վրայ
et la soigne. Եւ զանիկայ կը
հոգայ, կը խնամէ:

6. Quand la mère veut
marcher Երբոր մայրը բա-
լել կ'ուզէ
elle s'appuie կը կռթնի

sur sa fille; Իւր աղջրկան
վրայ.

7. Quand la mère s'endort,
Երբ որ մայրը քուն կը
մանէ,

la fille veille près de son
lit, աղջիկն անոր անկողնոյն
մօտ կը հսկէ.

travaillant et filant. աշխա-
տելով ու մանելով:

8. Elle travaille et file
Աշխատի ու կը մանէ
afin de soulager sa mère-
մայրը սփոփելու համար:

9. Enfants, voulez-vous
encore un beau spectacle?
Տղաք, կ'ուզե՞ք դարձեալ
գեղեցիկ տեսարան մը:

10. Il y a un pauvre homme
խեղճ մարդ մը կայ

chargé de famille; բնասի-
բով բեռնաւորուած, բազ-
մաթիւ բնասիւթով.

il n'a pour vivre que ses
bras; ապրելու համար Իւր
բազուկներէն զատ բան
չունի.

du matin au soir առտուը-
նէ մինչեւ իրիկուն

16. Եւ քայած միջոցին՝ զուարթութեամբ
Իւր հացը կ'ուտէր:

17. Աղքատ ծերունի մը պատահեցաւ, որ
անօթի էր:

18. Պզտի տղան կեցաւ եւ Իւր հացը ծե-
րունեղն տուաւ:

19. Աստուած կը վարձատրէ գաւաթ մը
ջուրը, որ ծարաւի եղողին կը արուի:

il est à l'ouvrage, անիկա
գործելու հետ է,

labourant, հերկելով,
battant le grain. ցորեանը
ձեծելով:

11. Puis, quand le soir
Ետքը, երբ իրիկունը
il rentre bien las, Երեստ

յոգնած տուն կը դառնայ,
il va chez son voisin malade
et pauvre, Իւր հիւանդ ու

աղքատ դրացւոյն տունը
կ'երթայ,

qui ne peut travailler. որն
որ չի կրնար աշխատիլ:

12. Il cultive կը մշակէ
le jardin de son voisin ma-
lade, Իւր հիւանդ դրա-
ցւոյն պարտեզը.

il laboure sa terre. անոր եր-
կիրը կը հերկէ:

13. N'ayant rien, Ամենե-
ին բան մը չունենալուն,

il donne ce qu'il peut, կու
տայ ինչ որ կրնայ, կրցածը
կու տայ,

son travail et sa peine. . .
Իւր աշխատանքն եւ Իւր

յոգնութիւնը. . . :

14. Enfants, Տղաք,
voici encore un beau spec-

tacle. ահա. ասիկ դարձեալ
գեղեցիկ տեսարան մը:

15. Un petit garçon Պզտի
մանչ մը
passait son chemin, ծամբան

կը քայէր,
se rendant à l'école; դպրոց
երթալով.

16. Et en marchant Եւ
քայելու ատեն

il mangeait gaiement son
pain. զուարթութեամբ

Իւր հացը կ'ուտէր:

17. Un pauvre vieillard se
rencontra, Աղքատ ծերու-
նի մը պատահեցաւ.

qui avait faim. որն որ ան-
թի էր:

18. Le petit enfant s'arrê-
ta, Պզտի տղան կեցաւ.

et donna son pain au vieil-
lard. Եւ Իւր հացը ծերու-
նեղն տուաւ:

19. Dieu tient compte Աս-
տուած (հաշիւ կը բռնէ),

բանի սեղ կը դնէ,
d'un verre d'eau գաւաթ մը
ջուր

donné արուած, որն որ կը
à celui qui a soif. անոր որ
ծարաւի է:

XXII. Regardons | autour de nous. |

1. Regardons autour de nous; | toutes choses | nous instruisent. |

2. La terre se couvre de moissons... | C'est la bonté de Dieu | qui les fait croître: | Dieu est grand, | Dieu est bon. |

3. Les moissons ne croîtraient pas | sans le travail de l'homme . . . | Il faut que l'homme laboure; | il faut qu'il ensemence. |

4. Sans le travail, | l'homme ne saurait vivre. |

5. Le champ du paresseux | est couvert de ronces . . . | Le champ de l'homme laborieux | se couvre de fruits... |

6. Le coq cherche la nourriture | pour sa famille; | il appelle ses petits, | pour qu'ils viennent la prendre. |

7. Il les défend; | il s'arme de courage | contre l'agresseur, | et le combat de son bec et de ses ongles. |

8. Ainsi le père protège ses enfants; | il travaille pour eux; | il les défend. . . |

9. Le chien est bon, | il est fidèle, | il aime son maître | et le sert. |

ԻՔ. Մեր բոլորտիքը նայինք:

1. Մեր բոլորտիքը նայինք. ամենայն ինչ զմեզ կը կրթէ:

2. Երկիրը հունձքերով կը ծածկուի. . . : Աստուծոյ բարութիւնն է՝ որ զանոնք կ'աճեցընէ. Աստուած մեծ է, Աստուած բարի է:

3. Հունձքերը չէին աճեր, առանց մարդուն աշխատութեան. . . : Պէտք է որ մարդը մշակէ. պէտք է որ սերմանէ:

4. Առանց աշխատանքի՝ մարդը չէր կարող ապրիլ:

5. Ծուլին արտը տատասկներով ծածկուած է. . . : Աշխատասէր մարդուն արտը պտուղներով կը ծածկուի. . . :

6. Աքաղաղն իւր ընտանեացը համար կերակուր կը փնտռէ. ձագերը կը կանչէ, որ գան առնուն:

7. Ինք զանոնք կը պաշտպանէ. քաջութեամբ կը զինի յարձակողին դէմ, եւ անոր հետ կը կռուի իւր կտցովն ու մագիլներովը:

8. Այսպէս ալ հայրն իւր տղաքը կը պաշտպանէ. անոնց համար կ'աշխատի. զանոնք կը պարսպարէ. . . :

9. Հունը բարի է, հաւատարիմ է, իւր տէրը կը սիրէ եւ անոր կը ծառայէ:

10. Il veille la nuit | autour de la maison, | et conduit les troupeaux au pâturage. |

11. On aime le chien; | il a sa part | du repas de son maître. | La main de son maître | le caresse. |

12. Le loup | est méchant et cruel; | il rôde autour de la bergerie, | se jette sur les moutons, | et les dévore. |

13. On hait le loup, | on lui tend des pièges: | les bergers l'attaquent | et le tuent. |

14. On aime les bons, | on déteste les méchants. |

XXII. Regardons ԻՒՒ նայ-ինք
autour de nous. մեր բոլոր-տիքը:

1. Regardons autour de nous; Մեր բոլորտիքը նայ-ինք.
toutes choses ամէն բաները nous instruisent. զմեզ կը կրթեն:

2. La terre se couvre de moissons. Երկիրը հունձ-բերով կը ծածկուի:
C'est la bonté de Dieu Աստուծոյ բարութիւնն է qui les fait croître. որ զանոնք աճիլ կու տայ:
Dieu est grand, Աստուած մեծ է,

Dieu est bon. Աստուած բարի է:

3. Les moissons ne croi- traient pas Հունձբերը չէին աճեր

sans le travail de l'homme. առանց մարդուն աշխատութեան:

Il faut que l'homme laboure; զէտք է որ մարդը հերկէ, մշակէ.

il faut qu'il enseance, պէտք որ սերմանէ:

4. Sans le travail, Առանց աշխատանքի, l'homme ne saurait vivre. մարդը չէր կրնար ապրիլ:

5. Le champ du paresseux ծուլին արտը

10. Գիշերը տան բոլորտիքը կը հսկէ, եւ հօտերն արածելու կը տանի:

11. Մարդ շունը կը սիրէ. անիկա իւր տիրոջը կերակրէն իւր մասը կ'ուշենայ: Իւր տիրոջ ձեռքը զինքը կը շոյէ:

12. Գայլը չար եւ անգուժ է. ոչխարաց գաւթին բոլորտիքը կը յածի կը դառնայ, ոչխարաց վրայ կը յարձակի եւ զանոնք կ'ուտէ կը լափէ:

13. Մարդ գայլը կ'ատէ, անոր որոգայթներ կը լարէ. հովիւներն անոր վրայ կը յարձակին եւ զինք կը սպանեն:

14. Բարիները կը սիրուին, չարերը կ'ատուին:

est couvert de ronces. տա- տասկներով ծածկուած է:
Le champ de l'homme labo- rieux Աշխատասէր մար- դուն արտը se couvre de fruits. պտուղ- ներով, բերքերով կը ծած- կուի:

6. Le coq cherche la nour- riture Աբաղաղը կերակուր կը փնտռէ
pour sa famille; իւր ընտա- նեաց համար.

il appelle ses petits, իւր ձագերը կը կանչէ,
pour qu'ils viennent la prendre. որպէս զի գան առնուն:

7. Il les défend; Անիկա զանոնք կը պաշտպանէ.

il s'arme de courage անիկա քաջութեամբ կը զինուի
contre l'agresseur, յարձա- կողին դէմ

et le combat եւ անոր հետ կը կռուի

de son bec et de ses on- gles. իւր կտցովն ու մա- գիշերովը:

8. Ainsi le père protège ses enfants; Այսպէս ալ հայրն իւր տղաքը կը պաշտպանէ.

il travaille pour eux; անի- կա իրենց համար կ'աշխա- տի.

il les défend, զանոնք կը պաշտպանէ:

9. Le chien est bon, Շու-
նը բարի է,
il est fidèle, անիկա հաւա-
տարիմ է,
il aime son maître անիկա
իւր տէրը կը սիրէ
et le sert. եւ անոր կը ծա-
ուայէ:

10. Il veille la nuit Անիկա
գիշերը կը հսկէ
autour de la maison, տան
բոլորտիքը.

et conduit le troupeau au
pâturage. եւ հօտերը ճա-
րակելու կը տանի:

11. On aime le chien;
Մարդս շունը կը սիրէ.
il a sa part անիկա իւր մասը
կունենայ
du repas de son maître. իւր
տիրոջը կերակրէն:

La main de son maître իւր
տիրոջ ձեռքը
le caresse. զինքը կը շոյէ:

12. Le loup գայլը

XXIII. L'École.

1. Voici que l'heure sonne. | J'entends
la cloche de l'école. |

2. Les enfants partent... | Ils quittent
la maison de leur père, | pour aller à
l'école. |

3. La mère dit adieu | à l'enfant. |
"Adieu, mon fils, | sois sage. |

4. "Tu apprendras tes leçons, | et tu
seras docile; |

5. "Ta mère sera heureuse, | si le
maître est content.," |

6. Les enfants s'en vont | marchant
par les rues, | par la route; | portant
leurs livres | sous le bras; |

7. Et chemin faisant, | ils voient |
beaucoup de choses | qui les amusent. |

8. Ils voient les cultivateurs | qui

est méchant et cruel; չար
եւ անդուժ է.
il rôde autour de la berge-
rie, անիկա ոչխարաց գաւ-
թին բոլորտիքը կը դառնայ,
կը յածի,

se jette sur les moutons,
ոչխարներուն վրայ կը նե-
տուի կը յարձակի,
et les dévore. եւ զանոնք
կը լափէ կը սպառէ:

13. On hait le loup, Մար-
դիկ գայլը կ'ատեն,
on déteste les méchants.
չարերը կ'ատուին:

on lui tend des pièges: մար-
դիկ անոր որոգայթ կը
լարեն.
les bergers l'attaquent հո-
գիւններն անոր վրայ կը
յարձակին
et le tuent. եւ զանիկա կը
սպաննեն:

14. On aime les bons, Բա-
րիները կը սիրուին,

on déteste les méchants.
չարերը կ'ատուին:

ԻԳ. Դպրոցը:

1. Ահաւասիկ ժամը կը զարնէ: Դպրոցին
զանգակը կը լսեմ:

2. Տղաք ճամբայ կ'ելեն. . . իրենց հօրը
տունը կը թողուն ու դպրոց կ'երթան:

3. Մայրը տղուն բարի երթաս կ'ըսէ: "Եր-
թաս բարով, որդեակ, խելք կեցիր:

4. "Համարներդ սորվես, եւ հլու ըլլաս.

5. "Մայրդ երանելի կ'ըլլայ, եթէ վարպետը
գոհ է,":

6. Տղաք կ'ելեն կ'երթան, փողոցներէն՝
ճամբէն քալելով, իրենց գրքերը թեւերնուն
տակ տանելով.

7. Եւ ճամբան գացած ատեննին՝ շատ բան
կը տեսնեն, որ զիրենք կը զբօսցընեն:

8. Կը տեսնեն մշակները՝ որ արտերու մէջ

travaillent aux champs, | les ouvriers |
qui travaillent à l'atelier. |

9. Ils voient la bonne femme | qui
va prier Dieu à l'église. |

10. Ils voient la jeune fille | qui tra-
vaille et qui coud, | chantant devant sa
porte. |

11. Allez, jeunes enfants, | allez pour
vous instruire. |

12. Allez; | vous apprendrez à lire
les grandes choses | qui sont dans les
livres; |

13. Vous apprendrez à connaître le
monde, | et comme le monde est grand; |

14. A connaître les fleuves, | les ri-
vières, | les mers; |

15. Les mers que soulèvent les tem-
pêtes, | et qui engloutissent les vais-
seaux; |

16. Et les hautes montagnes, | si
hautes, | qu'elles se cachent dans les
nuages, | et que leur sommet | se couvre
de neiges, |

17. De neiges éternelles | et de glaces |
qui ne fondent jamais. |

18. Vous apprendrez | les comptes
et les calculs. |

19. Mais, enfants, | vous apprendrez |
ce qui vaut mieux encore: |

կաշխատին, եւ գործավարները՝ որոնք գործատան
մէջ կը գործեն:

9. Կը տեսնեն բարի կինը՝ որ եկեղեցին
կ'երթայ աղօթք ընելու:

10. Կը տեսնեն պղտիկ աղջիկը՝ որ կ'աշխա-
տի եւ կար կը կարէ իւր դրան առջին երգելով:

11. Գացէք, պզտի տղաք, գացէք կրթուե-
լու:

12. Գացէք. որ սորվիք կարդալ այն մեծա-
մեծ բաներն՝ որ գրքերու մէջ կան.

13. Սորվիք աշխարհք ճանչնալ, եւ թէ որ-
չափ մեծ է աշխարհք.

14. Ճանչնաք գետերը, վտակները, ծովերը.

15. Ան ծովերը, զորոնք մրրիկները տակն
ու վրայ կ'ընեն կը խռովեն, եւ որոնք նաւերը
կուլ կու տան.

16. Եւ բարձր լեռները, որոնք այնչափ
բարձր են՝ որ ամպերու մէջ կը ծածկուին, եւ
իրենց գագաթը ձիւներով ծածկուած է,

17. Մշտնջենաւոր ձիւներով ու սառոյցնե-
րով, որ երբեք չեն հալիք:

18. Սորվիք համարներն ու հաշիւները:

19. Բայց, տղաք, սորվիք ամենէն աւելի ար-
ժէք ունեցող բանը.

20. Vous apprendrez à connaître Dieu | et à l'aimer; |

21. Vous apprendrez | à être bons et vertueux. |

22. Car la sagesse est plus précieuse | que la science. |

XXIII. L'école. Ի Գ. Գ. Գրո-
ցը:

1. Voici que l'heure sonne.
Ահա առիկ ժամը կը հնչէ,
կը զարնէ:

J'entends la cloche de l'é-
cole. Դպրոցին զանգակը
կը լսեմ:

2. Les enfants partent.
Տղաք ճամբայ կ'ելլեն:

Ils quittent la maison de
leur père, իրենց հօրը սու-
նը թող կու տան,

pour aller à l'école. Դպրոց
երթալու համար:

3. La mère dit adieu մայրը
բարի երթաս կ'ըսէ
à l'enfant. տղուն:

Adieu, mon fils, բարի եր-
թաս, որդեակս,
sois sage. Խելքը կեցիր:

4. Tu apprendras tes le-
çons, համարներդ (պիտի)
սորվես,

et tu seras docile. Եւ հլու
(պիտի) ըլլաս:

5. Ta mère sera heureuse,
Մայրդ երանելի պիտի ըլ-
լայ, կ'ըլլայ,

si le maître est content. Եւ
թէ վարպետը գոհ է:

6. Les enfants s'en vont
Տղաք կ'ելլեն կ'երթան

marchant par les rues, բա-
լելով փողոցներէն,
par la route; ճամբէն.

portant leurs livres կրելով
իրենց զրքերը
sous le bras; Թելին տակ.

7. Et chemin faisant, Եւ
ճամբան գացած ատեննին,
ils voient կը տեսնեն

beaucoup de choses շատ
բաներ

qui les amusent. որոնք զի-
րենք կը զբօսցընեն:

8. Ils voient les cultiva-
teurs կը տեսնեն մշակները
qui travaillent aux champs,
որոնք արտերու վրայ կ'աշ-
խատին,

les ouvriers գործավարները
qui travaillent à l'atelier.
որոնք գործատան մէջ կը
գործեն:

9. Ils voient la bonne fem-
me կը տեսնեն բարի կինը
qui va prier Dieu à l'église;
որ (Աստուծոյ) աղօթելու
կ'երթայ եկեղեցւոյ մէջ:

20. Սորվէք զԱստուած ճանչնալ եւ զինք
սիրել:

21. Սորվէք բարի ու առաքինի ըլլալ:

22. Վասն զի իմաստութիւնը՝ գիտութենէն
աւելի պատուական է:

10. Ils voient la jeune
fille կը տեսնեն պզտիկ

qui travaille et qui coud, որ
կ'աշխատի եւ կար կը
կարէ,

singing devant sa porte.
Իւր դրան առջին երգելով:

11. Allez, jeunes enfants,
Գացէք, պզտի տղաք,
allez pour vous instruire.
գացէք կրթուելու համար:

12. Allez; Գացէք.
vous apprendrez à lire les
grandes choses դուք պի-
տի սորվէք կարգալ մեծա-
մեծ բաները

qui sont dans les livres; որ
գրքերու մէջ կան.

13. Vous apprendrez à con-
naître le monde, դուք պի-
տի սորվէք զաշխարհը
ճանչնալ,

et comme le monde est
grand; Եւ թէ որչափ մեծ
է աշխարհքը.

14. A connaître les fleuves,
ճանչնալ գետերը,
les rivières, վտակները,
les mers; ծովերը.

15. Les mers que soulèvent
les tempêtes, Ծովերը զս-
րունք մըրիկները տակն ու
վրայ կ'ընեն,

et qui engloutissent les
vaisseaux; Եւ որոնք զնաւ-
երը կուլ կու տան.

16. Et les hautes mon-
tagnes, Եւ բարձր լեռները,
si hautes, այնպէս բարձր,
qu'elles se cachent dans les
nuages, որ ամպերու մէջ
կը ծածկուին,

et que leur sommet Եւ
իրենց գագաթը
se couvre de neiges, ձիւ-
ներով կը ծածկուի,

17. De neiges éternelles
յաւիտենական ձիւներով
et de glaces Եւ սառոյցնե-
րով

qui ne fondent jamais. որ
երբեք չեն հալիր:

18. Vous apprendrez Գուք
պիտի սորվէք
les comptes et les calculs.
համարներն ու հաշիւները.

19. Mais, enfants, Բայց,
տղաք,
vous apprendrez դուք պիտի
սորվէք

ce qui vaut mieux encore: | connaître Dieu Դուք պիտի
ան բանն որ ալ աւելի | սորվիք զԱստուած ճանչ-
կ'արժէ. | նալ

20. Vous apprendrez à

et à l'aimer; եւ զինքը զի-
րեւլ.

XXIV. Suite de l'École.

1. Voici l'école: | silence! |

2. Les enfants couraient et jouaient, |
parlant et criant; | mais le maître paraît: |
silence! |

3. Et la première parole | qui se fait
entendre | est celle de l'enfant | qui dit
la prière. |

4. Le premier mot | est le nom de
Dieu. |

5. Dieu, qui est partout, | est au mi-
lieu de l'école, |

6. Au milieu de tous ces enfants |
qu'il a fait naître | et qu'il entoure | de
sa bonté. |

7. Eh bien, enfants, | lisez: | le livre
vous instruira. |

8. L'enfant lit . . . | Voici ce que dit
le livre: |

9. "Il ne faut pas faire | à autrui |
"ce que vous ne voudriez pas | que les
"autres vous fissent. |

21. Vous apprendrez Դուք | précieuse Վանն զի իմաս-
պիտի սորվիք | տուածինն աւելի մեծա-
à être bons et vertueux. բարի | զին է
ու առաքինի բլլալ: | que la science. քան թէ
22. Car la sagesse est plus | գիտութիւնը:

ԻԴ. Դպրոցին շարունակութիւնը:

1. Ահա դպրոցը. լռութիւն:

2. Տղաք կը վազէին ու կը խաղային, խօսե-
լով ու պոռայով. բայց վարպետը կ'երեւայ.
լռութիւն:

3. Առաջին լսուած խօսքը՝ տղուն ըրած ա-
ղօթքն է:

4. Առջի բառն Աստուծոյ անունն է:

5. Աստուած որ ամէն տեղ է, դպրոցին
մէջն ալ կը գտնուի,

6. Բոլոր այն տղոց մէջ՝ զորոնք ինք ստեղ-
ծած է եւ իւր բարութեամբը կը պահպանէ:

7. Ուրեմն, տղաք, կարդացէք. գիտքը զձեզ
կը կրթէ:

8. Տղան կը կարդայ. . . : Ահա գրքին ըսածը:

9. "Պէտք չէ ընել ուրիշին այն բանը, զորն
"որ չէք ուզեր որ ուրիշները ձեզի ընեն:

10. "Ce que vous voudriez | que les "autres fissent pour vous, | faites-le pour "eux. |

11. "Car vous recevrez de Dieu | sui- "vant ce que | vous aurez fait aux hommes.," |

12. Voici encore | ce que l'enfant lit | dans le livre: |

13. "Hommes, | soyez contents | de "votre sort. |

14. "Car, quelque part que vous "soyez, | c'est Dieu qui vous y a placés, | "et il lui plaît | que vous y soyez.," |

XXIV. Suite de l'école. Ի Գ. Գպրոցին շարունակութիւնը:

1. Voici l'école: Ահա գպրոցը. silence! Լռութիւն:

2. Les enfants couraient et jouaient, Տղաք կը վազէին ու կը խաղային. parlant et criant; Խօսելով ու պոռայով.

mais le maître paraît: բայց վարպետը կ'երևայ. silence! Լռութիւն:

3. Et la première parole էւ առաջին խօսքը qui se fait entendre որ կը լսուի est celle de l'enfant տղուն է, տղուն խօսքն է qui dit la prière. որ աղօթք կ'ընէ:

4. Le premier mot Առջի բառը est le nom de Dieu. Աստուծոյ անունն է,

5. Dieu, qui est partout, Աստուած, որ ամէն տեղ է,

est au milieu de l'école, գպրոցին մէջն է.

6. Au milieu de tous ces enfants այն ամէն տղոց մէջ

qu'il a fait naître գորոնք ծնանել տուած է, ստեղծած է

et qu'il entoure էւ զգորոնք կը պատէ de sa bonté. Իւր բարութեամբը:

7. Eh bien, enfants, Ուրեմն, տղաք, lisez: կարդացէք.

le livre vous instruira. գիրքը զձեզ պիտ'որ կրթէ:

10. "Ինչ որ կ'ուզէք որ ուրիշները ձեզի "ընեն, դուք ալ նոյնն անոնց ըրէք:

11. "Վասն զի մարդիկներուն ըրածնուդ "համեմատ պիտ'որ ընդունիք Աստուծակ":

12. Ահա դարձեալ գրքին մէջ տղուն կարգացածը.

13. "Մարդիկ, ձեր վիճակէն գոհ եղէք:

14. "Վասն զի ուր որ ալ ըլլաք, զձեզ "հոն գնողն Աստուած է. եւ իրեն հաճոյ է" որ "դուք հոն գտնուիք.":

8. L'enfant lit. Տղան կը կարդայ:

Voici ce que dit le livre: Ահա ինչ որ կ'ըսէ գիրքը, գրքին բաժը.

9. Il ne faut pas faire Պէտք չէ ընել à autrui ուրիշին

ce que vous ne voudriez pas ան բանը զորն որ չէիք ուզեր

que les autres vous fissent որ ուրիշները ձեզի ընեն:

10. Ce que vous voudriez ինչ որ կ'ուզէիք que les autres fissent pour vous, որ ուրիշները ձեզի համար ընեն.

faites-le pour eux. նոյնն անոնց համար դուք ալ ըրէք:

11. Car vous recevrez de Dieu Վասն զի պիտ'որ ընդունիք Աստուծակ suivant ce que ըստ այնմ' ինչ որ vous aurez fait aux hommes. դուք մարդիկներուն ըրած էք, ըրած կ'ըլլաք:

12. Voici encore Ահա աւսիկ դարձեալ ce que l'enfant lit ինչ որ տղան կը կարդայ, տղուն կարդացածը dans le livre: գրքին մէջ.

13. Hommes, Մարդիկ, soyez contents գոհ եղէք de votre sort. ձեր վիճակին բախտին վրայ:

14. Car, quelque part que vous soyez, Վասն զի ինչ էւ իցէ տեղ որ ըլլաք, ուր որ ալ գտնուիք, c'est Dieu qui vous y a placés, Աստուած է որ զձեզ հոն դրած է, [է

et il lui plaît էւ իրեն հաճոյ que vous y soyez. որ դուք հոն ըլլաք:

XXV. Les histoires du livre.

1. Les histoires du livre sont belles. |
2. Elles touchent le cœur. |
3. Et quand on a lu ces histoires, |
on a le désir d'être bon. |
4. Voici quelques histoires du livre. |

Le bon Frère.

5. Un pauvre jeune homme était
malade . . . ; | il était dans son lit, | la
fièvre le brûlait. |

6. Le père et la mère | étaient dans
la tristesse et la douleur. |

7. Le frère de ce jeune homme, |
petit enfant de huit ans, | se mit à pleu-
rer | voyant tant de chagrin. |

8. Puis, il alla | dans un coin de la
chambre; | il se mit à genoux | et pria
Dieu. |

9. Et on l'entendit qui disait tout
bas: | "Mon Dieu, ayez pitié de mon
frère, | et rendez-le à la santé. |

10. "Et s'il faut | que quelqu'un
meure, | ô mon Dieu, | faites-moi mou-
rir plutôt. |

ԻՆ. Գրքին պատմութիւնները:

1. Գրքին պատմութիւնները գեղեցիկ են:
2. Սրտաշարժ պատմութիւններ են:
3. Եւ երբոր մէկը նոյն պատմութիւնները
կը կարդայ, բարի ըլլալու փափաք կ'ունենայ:
4. Ահաւասիկ գրքին մէկ քանի պատմու-
թիւնները:

Բարի եղբայրը:

5. Խեղճ երիտասարդ մը հիւանդ էր. . .
Իւր անկողնոյն մէջ. տենդը զինքը կը տոչորէր:

6. Հայրն ու մայրը տրտմութեան եւ ցաւոց
մէջ էին:

7. Աս երիտասարդին եղբայրը, ութ տարւան
պզտի տղայ մը, պշտապի վիշտ տեսնելով՝ սկսաւ
լալ:

8. Յետոյ խցին մէկ անկիւնը գնաց, ծնկան
վրայ եկաւ եւ աղօթք ըրաւ:

9. Կը լսուէր որ ցած ձայնիւ կ'ըսէր. "Աս-
տուած իմ, խղճա՛ւ եղբօրս, եւ անոր առողջու-
թիւն պարգեւէ:

10. "Եւ եթէ հարկ է որ մէկը մեռնի, ո՛վ
Աստուած իմ, աւելի ինձի մահ խաւրէ:

11. "Car mon frere est grand et fort, | et il soutiendra mon pere et ma mere. |

12. "Et moi, mon Dieu, | je suis faible et petit, | et je ne puis rien pour eux..." |

13. Entendant cela, | le pere et la mere pleuraient doublement; |

14. Voyant que leur fils aine etait si malade, | et que le plus jeune etait si bon. |

15. Mais ils furent soulages; | car Dieu ecouta les prieres du petit enfant pour son frere. | La sante et la joie revinrent dans la maison. |

XXV. Les histoires du livre. ԻԵ. Գրքին պատմութիւնները,

1. Les histoires du livre sont belles. Գրքին պատմութիւնները գեղեցիկ են:

2. Elles touchent le cœur. Անոնք սիրտը կը շարժեն:

3. Et quand on a lu ces histoires, Եւ երբ որ մէկը նոյն պատմութիւնները կարդացած է, կը կարդայ, on a le désir d'être bon. բարի ըլլալու բաղձանք կ'ունենայ:

4. Voici quelques histoires du livre. Ահա աւսիկ գրքին քանի մը պատմութիւնները:

Le bon Frère. բարի եղբայրը:

5. Un pauvre jeune homme

était malade; Խեղճ երե-տասարդ մը հիւանդ էր.

il était dans son lit, անիկա իւր անկողնոյն մէջն էր, la fièvre le brûlait. տենդը զինքը կ'այրէր:

6. Le père et la mère Հայրն ու մայրը étaient dans la tristesse et la douleur. ցաւոց եւ տրտմութեան մէջ էին:

7. Le frere de ce jeune homme, Աս երիտասարդին եղբայրը, petit enfant de huit ans, ութ տարեկան պզտի տղայ մը,

se mit à pleurer սկսաւ լալ voyant tant de chagrin. այնչափ տխրութիւն տեսնելով:

8. Puis, il alla Յետոյ գնաց

11. "Դնչու որ եղբայրս մեծ ու զօրաւոր է, եւ հայրս ու մայրս ինք պիտ'որ հոգայ:

12. "Իսկ ես, Աստուած իմ, տկար ու պզտիկ եմ, եւ իրենց համար բան մը չեմ կրնար ընել":

13. Աս լսելով՝ հայրն ու մայրը կրկնապատիկ արցունք կը թափէին.

14. Տեսնելով որ երէց որդիներն այնչափ ծանր հիւանդ է, եւ կրտսերն այնպէս բարեսիրտ:

15. Բայց սիրտեցան. վասն զի Աստուած լսեց պզտի տղուն իւր եղբօրը համար ըրած աղօթքը: Առողջութիւնն եւ ուրախութիւնը վերստին տուն դարձան:

dans un coin dela chambre; Խցին մէկ անկիւնը. il se mit à genoux ծնկան վրայ եկաւ et pria Dieu. եւ (Աստուծոյ) աղօթք ըրաւ:

9. Et on l'entendit qui disait tout bas, Իւ լսեցին, լուռ-ցաւ որ կ'ըսէր ցած ձայնիւ.

Mon Dieu, ayez pitié de mon frere, Աստուած իմ, գթաւ եղբօրս վրայ, et rendez-le à la santé. եւ զինքն առողջութեան դարձուր:

10. Et s'il faut Եւ եթէ հարկ է que quelqu'un meure, որ մէկը մեռնի, ô mon Dieu, ո՛վ Աստուած իմ,

faites-moi mourir plutôt. ըրէ որ աւելի ես մեռնիմ, աւելի ինձի մահ տուր:

11. Car mon frere est grand et fort, Ասան զի եղբայրս մեծ ու զօրաւոր է, et il soutiendra mon pere et ma mere. եւ ինք պիտ'որ հոգայ հայրս ու մայրս:

12. Et moi, mon Dieu, Իսկ ես, Աստուած իմ, je suis faible et petit, տկար եմ եւ պզտիկ, et je ne puis rien pour eux. եւ իրենց համար բան մը չեմ կրնար ընել:

13. Entendant cela, Աս բանս լսելով, le pere et la mere pleuraient doublement; հայրն ու մայրը կրկին արցունք կը թափէին.

14. Voyant que leur fils aîné était si malade, տեսնելով որ իրենց երեց որդին այնչափ հիւանդ էր, et que le plus jeune était si bon. եւ ամէնէն պղտիկն այնչափ բարի էր:

15. Mais ils furent soulagés; Բայց անոնք սփռփուեցան .

XXVI. Le Conducteur de l'Aveugle.

1. Voici encore une histoire du livre. |

2. Un homme avait travaillé toute sa vie; |

3. Mais il avait eu des malheurs, | et il était arrivé à la vieillesse. |

4. Et comme il avait soixante-dix ans, | n'ayant plus ses enfants ni sa femme, | que la maladie lui avait enlevés, | il vint à perdre la vue. |

5. Or, il était bien malheureux, | seul, | abandonné dans sa maison. |

6. Dans la maison voisine | était un petit garçon. |

7. Cet enfant, voyant le malheur du vieillard, | entreprit de le soulager. |

8. Il venait le matin, | avant d'aller à l'école, | visiter le vieux aveugle. |

9. Il lui disait: "Appuyez-vous sur moi, | donnez-moi la main, | je vous conduirai." |

10. Il le menait par les allées de son jardin. |

Car Dieu écoutales prières | La santé et la joie re-
du petit enfant pour son | vinrent dans la maison.
frère. Վասն զի Աստուած | Առողջութիւնն եւ ուրա-
լսեց պղտի տղուն իւր եղ- | խութիւնը նորէն տուն
բօրը համարըած աղօթքը: | դարձան:

ԻԶ. Կուրին առաջնորդը:

1. Ահաւասիկ դարձեալ գրքին ուրիշ մեկ պատմութիւնը:

2. Մարդուն մէկը բոլոր իւր կենաց մէջ աշխատած էր.

3. Բայց դժբախտութիւններու պատահած եւ ծերութեան հասած էր:

4. Եթանասուն տարեկան որ եղաւ, ալ կին ու տղաք չունենալով, զորոնք հիւանդութիւնն իրմէ յափշտակած էր, տեսութիւնը կորսընցուց:

5. Արդ նոյն մարդը շատ դժբախտ էր, մի- նաւորիկ, լքեալ թողեալ իւր տանը մէջ:

6. Մօտաւոր տունը պղտի տղայ մը կար:

7. Աս տղան ծերունւոյն թշուառութիւնը տեսնելով, զինքն սփոփելու ձեռք զարկաւ:

8. Առտուանց՝ դպրոց երթալէն յառաջ՝ կու գար կուրին այցելութիւն կ'ընէր:

9. Անոր կ'ըսէր. "Վրաս կոթընէ, ձեռքդ քնձի տուր, եւ քեզի առաջնորդեմ":

10. Զինքն իւր պարտիզին ծառուղիներէն կը տանէր:

11. Et tout en marchant, | il lui racontait | que les fleurs allaient bientôt éclore, | que les légumes grossissaient, | et que les fruits étaient mûrs. |

12. Puis il conduisait le vieillard à un fauteuil, | pour qu'il pût s'asseoir. |

13. Souvent il prenait son livre, | et il lisait au vieillard | les belles choses qu'il avait lues à l'école. |

14. Cela dura trois ans, quatre ans. |

15. L'enfant ne manquait jamais | à venir visiter le vieillard. |

16. Il préférerait cela | aux jeux et aux distractions de son âge. |

17. Et quand, au bout de ce temps, | le vieillard se sentit mourir, | il posa ses mains sur la tête de l'enfant, | et il le bénit. |

XXVI. Le conducteur de l'aveugle. ԻՉ. Կուրին առաջնորդը :

1. Voici encore une histoire du livre. Ահա գրքին մէկ պատմութիւնն ալ :

2. Un homme avait travaillé toute sa vie; Մարդ մը բոլոր իւր կենաց մէջ գործած էր.

3. Mais il avait eu des malheurs, Բայց դժբախտութիւններ ունեցած էր, et il était arrivé à la vieillesse. Եւ ծերութեան հասած էր :

4. Et comme il avait soixante-dix ans, Եւ երբ որ եօթանասուն տարւան էր, n'ayant plus ses enfants ni sa femme, ալ կին եւ տղաք չունենալով,

que la maladie lui avait enlevés, զորոնք հիւանդութիւնն իրմէ յափշտակած էր,

il vint à perdre sa vue. այնպէս եղաւ որ տեսութիւնը կորսնցուց, չտեսնելու սկսաւ :

5. Or, il était bien malheureux. Արդ շատ դժբախտ էր,

11. Բալած ատեն ալ անոր կը պատմէր թէ քիչ մը ետքը ծաղիկները պիտի բացուին, կանաչեղէնները կը մեծնան եւ պտուղները հասունեցած են :

12. Աւերջը ծերունին կ'առնէր, թիկնաթոռի մը քով կը տանէր, որպէս զի կարենայ նստիլ :

13. Յաճախ իւր գիրքը կ'առնէր, դպրոցը կարդացած գեղեցիկ բաները ծերունւոյն կը կարդար :

14. Աօրկա երեք չորս տարի տեսց :

15. Տղան երբեք զանց չէր ըներ ծերունւոյն այցելութեան գալու :

16. Աս բանն իւր հասակին խաղերէն ու դրօսանքներէն վեր կը դասէր :

17. Եւ երբոր աս ժամանակն անցնելէն ետքը՝ ծերունին իմացաւ որ պիտ'որ մեռնի, ձեռուրները տղուն գլուխը դրաւ եւ օրհնեց :

seul, միս մինակ, առանձին, abandonné dans sa maison. ամէնէն թողուած իւր տան մէջ :

6. Dans la maison voisine քովի տունը était un petit garçon. Կրտսի մանչ մը կար :

7. Cet enfant, voyant le malheur du vieillard, Աս տղան ծերունւոյն թշուառութիւնը տեսնելով, entreprit de le soulager. զանկա սփոփելու ձեռք զարկաւ :

8. Il venait le matin, Առտուն կու գար, avant d'aller à l'école, դպրոց երթ ալէն յատաջ, visiter le vieux aveugle. ծեր կուրին այցելութիւն ընելու :

9. Il lui disait: Appuyez-vous sur moi, Իմ՝ վրաս կու թընէ, կ'ըսէր, donnez-moi la main, ինծի տուր ձեռքդ, je vous conduirai. Ես քեզի կ'առաջնորդեմ :

10. Il le menait par les allées de son jardin. Իւր

պարտիզին ծառուղինե-
րուն մէջէն զինքը կը տա-
նէր:

11. Et tout en marchant,
Եւ ճամբան քալած ատեն-
նին,

il lui racontait *անոր կը*
պատմէր

que les fleurs allaient bien-
tôt éclore, որ ծաղիկները
քիչ մ'ետքը պիտ'որ բա-
ցուին,

que les légumes grossis-
saient, որ կանաչդէնները
կը մեծնան,

et que les fruits étaient
mûrs. եւ Թէ պտուղները
հասունցած են:

12. Puis il conduisait le
vieillard à un fauteuil, Եւ
քը ձերունին Թիկնաթոռ
մը կը տանէր,

pour qu'il pût s'asseoir. որ-
պէս զի կարենայ նստիլ:

13. Souvent il prenait son
livre, Յաճախ իւր գիրքը
կ'առնուր,

et il lisait au vieillard եւ
ձերունւոյն կը կարդար
les belles choses qu'il avait

XXVII. Marie.

1. Voici une autre histoire du livre. |

2. Marie était une fille de quinze
ans. |

3. Déjà elle travaillait, | elle gagnait
quelque argent, | fruit de ses peines. |

4. Un jour, toute joyeuse, | elle tra-
versait la ville. |

5. Elle allait acheter une robe, | un
fichu . . . , | heureuse à la pensée de sa
toilette nouvelle. |

6. Cette belle robe devait être sa pa-
rure des fêtes, | elle la porterait aux
beaux jours; | et Marie bondissait et sou-
riait | en pensant à cela. |

lues à l'école. *ան գեղեցիկ*
բաներն որ դպրոցը կար-
դացած էր, դպրոցը կար-
դացած գեղեցիկ բաները:

14. Cela dura trois ans,
quatre ans. Ասիկա էրէք
տարի, չորս տարի տեւեց:

15. L'enfant ne manquait
jamais Տղան էրէք չէր
պակտեր

à venir visiter le vieillard.
ձերունւոյն այց ընելու:

16. Il préférerait cela Աս
բանս կը նախադասէր
aux jeux et aux distractions

de son âge. *իւր հասակին*
խաղերուն եւ զրօսանքնե-
րուն:

17. Et quand, au bout de
ce temps, Եւ երբոր աս ժա-
մանակին վերջը,

le vieillard se sentit mourir,
ձերունին զգաց մեռնիլը,
որ կը մեռնի,

il posa ses mains sur la
tête de l'enfant, ձեռուը-
նէրը տղուն գլուխը դրաւ,
et il le bénit. եւ զանիկա
որհնեց:

ԻԷ. Մարիամ:

1. Ահաւասիկ գրքին ուրիշ մէկ պատմու-
թիւնն ալ:

2. Մարիամ տասնուհինգ տարեկան աղջիկ
մըն էր:

3. Արդէն կը գործէր, քիչ մը ստակ կը
վաստորկէր, որ իւր աշխատութեանց պտուղն էր:

4. Օր մը ցնծալից քաղքին մէջէն կ'անցնէր:

5. Զգեստ մը, վզի թաշկինակ մը . . . գնե-
լու կ'երթար. եւ այս նոր զարդարանքին մտա-
ծութեամբը կը հրճուէր:

6. Նոյն գեղեցիկ զգեստը՝ տօնի օրերուն
զարդը պիտ'որ ըլլար, նոյնն աղուոր օգերուն
պիտ'որ հագնէր. եւ Մարիամ աս բանս մտածե-
լով կը խայտար ու կը ժպտէր:

7. Comme elle courait ainsi, | Marie
passa près d'une pauvre femme. |

8. La pauvre femme était tristement
assise | sur le bord de la route. |

9. Ses vêtements annonçaient sa mi-
sère, | et elle demandait aux passants |
quelques secours pour son enfant. |

10. Marie, qui sautait joyeuse, | s'ar-
rête à cette vue. | Elle s'attendrit, |
considérant cette malheureuse et son enfant; |

11. Et, dans son cœur, elle se dit |
qu'elle voudrait être riche, | afin de pou-
voir la soulager. |

12. Tout à coup | une pensée lui
vient. | "Mais je suis riche, dit-elle; |
cette robe des jours de fête, | je puis
m'en passer. |

13. "Mieux vaut | habiller ce pauvre
enfant presque nu, | que d'acheter une
parure pour moi." |

14. Disant cela, | elle revient sur ses
pas, | et doucement elle glisse dans la
main de la pauvre femme | l'argent ré-
servé pour sa robe. |

15. Et Marie s'en retourna chez elle
bien heureuse. |

16. Jamais la plus belle robe | et la
plus belle parure | ne lui avaient fait
éprouver | toute cette joie qu'elle ressen-

7. Այսպէս վազած ատեն՝ Մարիամ աղքատ
կնոջ մը քովէն անցաւ:

8. Խեղճ կինը տրտում տխուր ճամբուն
քովը նստած էր:

9. Ղրայի զգեստներէն կը տեսնուէր կնոջ
խեղճութիւնը, որն որ անցնող դարձողներէն
նպաստ կը խնդրէր իւր տղուն համար:

10. Մարիամ, որ ցնծալից կը ցատքուտէր,
աս տեսներուն պէս՝ կեցաւ: Ի գուժ շարժեցաւ
նոյն ողորմելի կինն ու անոր որդին նկատելով:

11. Եւ մտքին մէջ ինքն իրեն կ'ըսէր.
"Վ՛ուզէի հարուստ ըլլալ, որ կարենայի զինքն
սփոփել":

12. Յանկարծ իրեն խորհուրդ մ'եկաւ.
"Բայց ես հարուստ եմ, ըսաւ. աս տօնի օրերու
զգեստը կրնամ զանց առնել:

13. "Աւելի աղէկ է աս կիսամերկ աղքատ
տղան հագուեցընել, քան թէ ինծի համար
զարդ մը գնել":

14. Աս ըսելով՝ ետ դարձաւ, եւ իւր զգես-
տին համար պահած ստակը կամացուկ մը խեղճ
կնկան ձեռքը դրաւ:

15. Մարիամ անկէ տուն դարձաւ մեծ ու-
րախուժեամբ:

16. Երբեք ամէնէն գեղեցիկ զգեստը, ամէ-
նէն գեղեցիկ զարդարանքն իրեն այն ուրա-
խութիւնն զգալ չէին տուած, զորն որ խեղճ

tait | pour avoir soulagé le malheur d'une pauvre femme. |

17. Au lieu du plaisir que donne une belle robe, | elle avait la joie d'une bonne action. |

18. La belle robe se fane; | la joie d'une bonne action dure toujours. |

XXVII. Marie. Ի՛ի. Մա-
րիամ: 1. Voici une autre histoire
du livre. Ահա առիկ գրքին
մէկ ուրիշ պատմութիւնը:
2. Marie était une fille de
quinze ans. Մարիամ տասն-
ուհինգ տարեկան աղջիկ
մըն էր:
3. Déjà elle travaillait,
Արդէն անիկա կը գործէր,
elle gagnait quelque argent,
անիկա քեչ մը ստակ կը
վասարկէր,
fruit de ses peines. Իւր աշ-
խատանաց պտուղը:
4. Un jour, toute joyeuse,
Օր մը ուրախ գուարթ,
elle traversait la ville. քաղ-
քին մէջէն կ'անցնէր:
5. Elle allait acheter une
robe, անիկա զգեստ մը
գնելու կ'երթար,
un fichu, վըն թաշկինակ
մը,
heureuse à la pensée de sa
toilette nouvelle. Իւր նոր
զարգարանքին մտածու-
թեամբն երջանիկ համա-
բերով ինք գինքը:
6. Cette belle robe devait

être sa parure des fêtes,
Աս գեղեցիկ զգեստը տօնի
օրերուն զարդը պիտ'որ
ըլլար,
elle la porterait aux beaux
jours; գանիկա աղուոր օ-
րերուն պիտ'որ հագնէր,
et Marie bondissait et sou-
riaient եւ Մարիամ կը
խայտար ու կը ժպտէր
en pensant à cela. ասոր
վրայ մտածելով:
7. Comme elle courait ain-
si, Երբ որ այսպէս կը
վազէր,
Marie passa près d'une
pauvre femme. Մարիամ
աղքատ կնոջ մը քովէն
անցաւ:
8. La pauvre femme était
tristement assise խեղճ
կինը տրտմութեամբ նըս-
տած էր
sur le bord de la route.
ճամբուն քովը:
9. Ses vêtements annon-
çaient sa misère, Իւր
զգեստներն անոր խեղճու-
թիւնը կը յայտնէին,
et elle demandait aux pas-

կնոջ մը թշուառութիւնը սփոփելուն համար
կը զգար:

17. Գեղեցիկ զգեստի մը պատճառած հա-
ճութեան տեղ՝ ըրած բարեգործութեան վրայ
կ'ուրախանար:

18. Գեղեցիկ զգեստը գոյնը կը նետե-
բայց բարեգործութեան ուրախութիւնը միշտ
կը տեսէ:

sants եւ անցնող դարձող-
ներէն կը խնդրէր
quelques secours pour son
enfant. Իւր աղուն համար
օգնութիւն մը:
10. Marie, qui sautait
joyeuse, Մարիամ որ ու-
րախ գուարթ կը ցատրո-
ւարէ,
s'arrête à cette vue. աս
տեսնելով կը կենայ:
Elle s'attendrit, Անիկա ի
գութ կը շարժի,
considérant cette malheu-
reuse et son enfant. աս
դժբախտ կինն եւ անոր
տղան նկատելով:
11. Et, dans son cœur, elle
se dit Եւ Իւր սրտին մէջ՝
իկքն իրեն կ'ըսէ
qu'elle voudrait être riche,
թէ կ'ուզէր հարուստ ըլ-
լալ,
afin de pouvoir la soulager.
որպէս զի կարենայ զինքը
սփոփել:
12. Tout à coup Յանկարծ
une pensée lui vient. Իրեն
խորհուրդ մը կու գայ:
Mais je suis riche, dit-elle;

Բայց ես հարուստեմ, կ'ը-
սէ:
cette robe des jours de fête,
աս տօնի օրերուն զգեստը
je puis m'en passer. ես
կրնամ զանց առնել, ա-
ռանց անոր ըլլալ:
13. Mieux vaut Աւելի
կ'արժէ, աւելի աղէկ է
habiller ce pauvre enfant
presque nu, աս խեղճ եւ
զրեթէ մերկ տղան հա-
գուցեցնել,
que d'acheter une parure
pour moi. քան թէ ինծի
համար զարդ մը գնել:
14. Disant cela, Աս ըսելով,
elle revient sur ses pas,
անիկայ քայլերուն վրայ կը
դառնայ, շուտ մը ետ կը
դառնայ,
et doucement elle glisse
dans la main de la pauvre
femme եւ կամացուկ մը
կը սահեցնէ խեղճ կնկան
ձեռքին մէջ
l'argent réservé pour sa
robe. Իւր զգեստին համար
պահուած ստակը:
15. Et Marie s'en retourna

chez elle bien heureuse.
 16. **Մարիամ Երանիկ** երջանիկ իւր տունը դարձաւ :
 16. **Jamais la plus belle robe երբեք ամենագեղեցիկ զգեստն**
 et la plus belle parure ամենագեղեցիկ զարդն
 ne lui avaient fait éprou-

ver իրեն զգալ տուած չէին
 toute cette joie qu'elle ressentait բոլոր այն ուրախութիւնը զորն որ կը զգար :
 pour avoir soulagé le malheur d'une pauvre femme.
 ինզճ կնկան մը թշուառու-

XXVIII. Les Fables¹ du livre.

1. Dans le livre il y a des fables.
2. Et les fables instruisent² et apprennent³ beaucoup de choses.
3. Voyons⁴ les fables du livre.

La Cigale et la Fourmi⁵.

4. La Cigale avait chanté tout l'été⁶ ;
5. Elle avait chanté, se promenant⁷ dans l'herbe et les fleurs, sautant⁸, volant⁹ et ne songeant qu'au plaisir¹⁰.
6. Mais quand vint l'hiver, la Cigale se trouva fort dépourvue¹¹.
7. Il n'y avait plus de vermisseaux¹² pour la nourrir, plus d'herbes tendres¹³ ni de fleurs.
8. Elle alla crier famine¹⁴ chez la Fourmi.
9. "Je vous en prie, dit la Cigale à la Fourmi, prêtez-moi¹⁵ quelque peu de

թիւնն սիրտած ըլլալուն թեան մը ուրախութիւնն չամար :
 17. Au lieu du plaisir que donne une belle robe, Փոխանակ այն հաճութեան, զոր գեղեցիկ զգեստ մը կը պատճառէ,
 elle avait la joie d'une bonne action. բարեգործու-

թեան մը ուրախութիւնն ունէր :
 18. La belle robe se fane, գեղեցիկ զգեստը գոյնը կը նետէ :
 la joie d'une bonne action dure toujours. բարի գործքի մը ուրախութիւնը միշտ կը տեսէ :

ԻԸ. Գրքին առակները :

1. Գրքին մէջ առակներ կան :
2. Եւ առակները կը կրթեն ու շատ բան կը սորվեցընեն :
3. Տեսնենք գրքին առակները :

Ժպիտն ու Մրջինը :

4. Ճպիտն ամառն ի բուն երգած էր :
5. Երգած էր խոտի ու ծաղկանց մէջ պտըտելով, ցատքելով, թռչելով եւ զբօսանքէ զատ բան չմտածելով :
6. Բայց երբոր ձմեռն եկաւ, Ճպիտը շատ անպատրաստ գտնուեցաւ :
7. Մնանելու համար՝ ալ ոչ որդ, ոչ փափուկ խոտ, ոչ ծաղիկ կար :
8. Մրջնոյն գնաց սովոյն վրայ տրտնջելու :
9. "Ս'աղաչեմ, ըսաւ Ճպտուր մրջնոյն, ինծի

grain pour subsister¹⁶ jusqu'au printemps.

10. "Au printemps je vous le rendrai¹⁷,"

11. La Fourmi est bonne ouvrière, elle travaille et se fatigue tout l'été, ramassant ses provisions pour l'hiver¹⁸.

12. "Oh! oh! dit-elle à la Cigale, et que faisiez-vous, ma belle¹⁹, quand le temps était chaud²⁰?"

13. "Vous chantiez, j'en suis fort aise²¹: eh bien! dansez²² maintenant."

14. Puis elle tourna le dos²³ et rentra²⁴ dans sa maison.

15. La Fourmi se montra dure²⁵ pour la Cigale indigente²⁶.

16. Mais la Cigale fut bien folle²⁷, qui par sa paresse s'exposait à la faim²⁸ pendant l'hiver²⁹, et au refus³⁰ orgueilleux³¹ de la Fourmi.

- 1. Les fables առակները
- 2. instruisent կը կրթեն
- 3. apprennent կը սորվեցընեն
- 4. voyons տեսներ
- 5. la cigale et la fourmi ճպիտն ու մրջիկներ
- 6. tout l'été բոլոր ամառ
- 7. se promenant պտրտելով
- 8. sautant ցատրելով
- 9. volant թռչելով
- 10. ne songeant qu'au plaisir միայն զբօսանք մտածելով

- 11. la cigale se trouva fort dépourvue ճպիտն ինք զինք շատ անպատրաստ գտաւ
- 12. vermisseaux որդեր
- 13. herbes tendres փափուկ խոտեր
- 14. elle alla crier famine անիկա սովոյն վրայ տրտնջելու գնաց
- 15. prêtez-moi ինձի փոխ տուր:
- 16. subsister ապրիլ
- 17. je vous le rendrai զա-

մինչեւ գարուն ապրելու համար քիչ մը ցորեն փոխ տուր:

10. Գարնան կը հատուցանեմ,":

11. Մրջիկներ ժիր բանուոր է, բոլոր ամառ կ'աշխատի ու կը յոգնի, ձմեռուան համար պաշար կը ժողվէ:

12. "Ո՛հ, ո՛հ, ըսաւ ճպտան, ի՞նչ կ'ընէիր, գեղեցիկս, օղը տաք եղած ժամանակ:

13. Կ'երգէիր. շատ ուրախ եմ. հիմակ ալ պարէ:

14. Յետոյ կռնակը դարձուց, տունը մտաւ:

15. Մրջիկներ չքաւոր ճպտան հետ խստասրբտուժեամբ վարուեցաւ:

16. Բայց շատ անմիտ գտնուեցաւ ճպիտն ալ, որ իւր ծուլութեամբն ինք զինք վտանգի մէջ դրաւ ձմեռն անօթի մնալու եւ մրջնոյն ամբարտաւան մերժումը կրելու:

- նիկա քեզի կը հատուցանեմ
- 18. ramassant ses provisions pour l'hiver ձմեռուան համար իւր պաշարները ժողվելով
- 19. ma belle գեղեցիկս
- 20. chaud տաք
- 21. j'en suis fort aise շատ ուրախ գոհ եմ
- 22. dansez պարէ
- 23. elle tourna le dos կռ-
- նակը դարձուց գնաց

- 24. rentra ներս մտաւ
- 25. se montra dure ինք զինք խիստ ցուցուց, խստասրտութիւն բրաւ
- 26. indigent, te չքաւոր
- 27. fou, folle անմիտ
- 28. s'exposait à la faim ինք զինք անօթութեան վտանգի մէջ կը դնէր
- 29. pendant l'hiver ձմեռատն
- 20. refus մերժում
- 31. orgueilleux հպարտ:

XXIX. La Colombe¹ et la Fourmi.

1. Voici encore, enfants, une fable du livre.

2. C'est une belle fable et qu'il vous faut bien comprendre².

3. Une pauvre Fourmi était tombée³ dans l'eau.

4. Elle allait mourir⁴, car elle n'avait pas la force⁵ d'arriver jusqu'au bord⁶.

5. Une Colombe était venue qui voulait se désaltérer⁷ à cette eau pure⁸, et qui marchait sur la rive⁹.

6. Elle vit la Fourmi et elle en eut pitié¹⁰.

7. Alors, intelligente autant que bonne¹¹, de son bec elle ramasse quelques brins d'herbe et de paille¹²; et les pose¹³ doucement sur l'eau.

8. Ainsi elle fait un pont¹⁴ pour la Fourmi, et la Fourmi, montant¹⁵ sur les brins de paille, se sauve sur le rivage¹⁶.

9. Cela fait¹⁷, la colombe s'envole¹⁸, et va se percher¹⁹ sur un arbre.

10. Or, voici qu'arrive un chasseur²⁰.

11. Le chasseur voit la colombe, et déjà, croyant l'avoir tuée²¹, il arme son fusil, et le coup va partir²².

ԻԹ. Աղանին ու մրջինը:

1. Ահա ափիկ դարձեալ, տղաք, գրքին մէկ առակը:

2. Գեղեցիկ առակ մըն է, պէտք է որ ազէկ հասկընաք:

3. Խեղճ մրջին մը ջուրն ինկած էր:

4. Մեռնիլն աներկբայ էր, վասն զի մինչեւ եղերք հասնելու զրոււթիւն չուներ:

5. Աղանի մ'ալ եկած էր, որ նոյն յստակ ջրէն ծարաւն անցընել կ'ուզէր, եւ եղերքը կը քալէր:

6. Ասիկա զմրջինը տեսաւ, եւ վրան խղճաց:

7. Ան ատեն որովհետեւ որչափ բարեսէր նոյնչափ ալ հանճարեղ էր, կտցովը յարդի եւ խոտի քանի մը շիղ ժողվեց, եւ կամացուկ մը ջրին վրայ դրաւ:

8. Այսպէս մրջնոյն համար կամուրջ մը շինեց. եւ մրջինն յարդի շիղերուն վրայ ելելով՝ ափունքն եկաւ աղատեցաւ:

9. Աս ըրաւ աղանին, եւ թոռա գնաց ծառի մը վրայ թառեցաւ:

10. Մէյ մ'ալ անդիէն որսորդ մը կը հասնի:

11. Որսորդն աղանին կը տեսնէ, եւ արդէն զարկած համարելով՝ հրացանը կը զինէ, եւ հարուածն երթալու վրայ է:

12. Mais la fourmi avait vu le danger²³.

13. Se glissant²⁴ sous l'herbe, elle pique²⁵ le chasseur au talon²⁶.

14. Le chasseur piqué se retourne, et pendant ce temps la colombe s'envole et fuit à tire-d'aile²⁷.

15. Que nous dit cette fable?

16. Elle nous dit qu'il est bon de rendre service²⁸ aux autres;

17. Qu'on est heureux du bien qu'on fait aux autres;

18. Qu'il faut obliger²⁹ même les plus petits;

19. Car les plus petits peuvent nous obliger à leur tour³⁰.

1. La colombe աղանին
2. comprendre հասկընալ
3. tombé ինկած
4. elle allait mourir մեռնելու վրայ էր, շուտով պիտի մեռնէր
5. la force ոյժ, զօրութիւն
6. arriver jusqu'au bord մինչև եզերք հասնիլ
7. se désaltérer ծարաւն անցընել
8. eau pure յտաակ, մաքուր ջուր
9. la rive եզերք

10. elle en eut pitié անոր վրայ գթացաւ
11. intelligente autant que bonne բարի եղածին չափ ալ խելացի
12. elle ramasse quelques brins d'herbe et de paille յարդի ու խոտի քանի մը շղէր կը ժողվէ
13. pose կը դնէ
14. un pont կամուրջ մը
15. montant ելլելով
16. se sauve sur le rivage եզերքին վրայ կը փախչի

12. Բայց միջևնը վտանգը տեսած էր.

13. Խոտին տակէն սպրդելով՝ որսորդին գարշապարը կը խայթէ:

14. Խայթուած որսորդն ետեւ կը դառնայ. եւ այն միջոցին աղանին կը թռչի եւ արագաթեւ կը սրանայ:

15. Աս առակը մեզի ի՞նչ կ'ըսէ:

16. Ա'ըսէ թէ լաւ է ուրիշներուն ծառայութիւն ընել.

17. Թէ ուրիշներուն բարիք ընելով՝ մարդ երջանիկ կ'ըլլայ.

18. Թէ պէտք է նոյն իսկ ամենէն պզտիկներուն ալ բարեկամութիւն ընել:

19. Վասն զի ամենէն պզտիկներն ալ փոխանակաւ կրնան մեզի բարեկամութիւն ընել:

17. cela fait au rivaire et

18. s'envole et fuit à tire-d'aile

19. et va se percher

20. arrive un chasseur

21. croyant l'avoir tuée

22. il arme son fusil, et le coup va partir

23. le danger վտանգը
24. se glissant սողալով
25. pique կը խայթէ
26. talon գարշապար
27. à tire-d'aile թեւերուն բոլոր զօրութեամբը
28. rendre service ծառայութիւն ընել, բարիք
29. obliger ծառայութիւն ընել, օգտակար ըլլալ
30. à leur tour իրենց կարգն եկած ատեն:

XXX. La petite Glaneuse¹.

1. C'était le temps de la moisson², l'année avait été bonne, et les champs étaient beaux.

2. La terre était jaune³ d'épis⁴; les moissonneurs⁵ étaient dans la plaine⁶, les épis tombaient sous la faux⁷.

3. Une petite glaneuse suivait les moissonneurs⁸. Elle était dans le champ dès la pointe du jour⁹, ramassant les épis échappés de la gerbe¹⁰.

4. Et pendant qu'elle glanait¹¹, voyant grossir¹² sa botte¹³, elle pensait que sa mère serait bien heureuse à son retour¹⁴, le soir;

5. Qu'elle reviendrait courbée sous son fardeau¹⁵, et que ses épis ramassés donneraient du pain à ses parents.

6. Elle se réjouissait¹⁶ à cette pensée et ne songeait pas à sa fatigue.

7. Le maître du champ¹⁷ la vit: "Tu es une bonne travailleuse¹⁸, lui dit-il, et déjà tu as ramassé une belle gerbe¹⁹ . . .

8. "C'est du pain pour ma mère", dit la petite glaneuse, et elle continuait²⁰ son travail, active et zélée²¹ . . .

9. Le maître du champ connut son bon cœur . . . il alla à ses moissonneurs

I. Պզտի հասկաքաղ աղջիկը:

1. Հունձքի ժամանակ էր. յաջող էր տարին, արտերը գեղեցիկ էին:

2. Երկիրն հասկերով դեղնցած էր. հնձողները դաշտի վրայ էին, հասկերը մանգաղին տակ կ'իյնային:

3. Պզտիկ հասկաքաղ աղջիկ մը հնձողներուն ետեւէն կ'երթար: Օրը ծագելէն ի վեր արտը կը գտնուէր, որաներէն ինկած հասկերը կը ժողվէր:

4. Եւ հասկաքաղ ըրած առենը՝ տեսնելով որ խուրձը կը մեծնայ, կը մտածէր թէ իրիկունը ետ դառնալուն՝ մայրը շատ պիտ'որ ուրախանայ.

5. Թէ ինք իւր բեռան տակ կըքած՝ տուն պիտ'որ դառնայ, եւ ժողված հասկերը՝ ծնուլացը հաց պիտ'որ տան:

6. Այսու մտածմամբ կ'ուրախանար, եւ իւր յոգնութեան վրայ ամենեւին չէր մտածեր:

7. Արտին տէրը զինքը տեսաւ. "Գուն ժիր ու աշխատասէր աղջիկ մըն ես, ըսաւ. եւ արդէն գեղեցիկ որայ մը ժողվեր ես:

8. "Ասիկայ մօրս համար հաց է, " ըսաւ պզտիկ հասկաքաղ աղջիկը, եւ իւր գործքը ժրութեամբ ու եռանդեամբ կը շարունակէր:

9. Արտին տէրն անոր սրտին աղէկութիւնը տեսնելով, իւր հնձողներուն գնաց եւ իրենց

et il leur dit: "Quand vous ramasserez vos gerbes, laissez des épis tomber dans le champ;

10. "Afin que²³ la petite glaneuse les ramasse, et qu'elle fasse bonne récolte²³."

11. "Ne vous retournez pas pour ramasser les épis qui tombent²⁴."

12. "Laissez tomber des épis pour les malheureux et pour les pauvres."

1. Glaneuse հասկաբաղ աղ- ջիկ կին	8. suivait les moissonneurs հնձողներուն ետեւէն կեր- թար
2. la moisson հունձք	9. dès la pointe du jour օրը
3. jaune դեղին	ծագելէն ի վեր
4. d'épis հասկերով	10. Les épis échappés de la gerbe որայէն ինկած հաս- կերը
5. les moissonneurs հնձող- ները, արահունձները	11. Et pendant qu'elle gla- nait եւ հասկերը քաղած ատեն
6. la plaine բացավայրը, դաշտը	12. grossir մեծնալ
7. sous la faux մանգաղին տակը	

XXXI. Les Enfants et le Chien.

1. Il est cruel¹ de faire du mal aux animaux².

2. Les animaux sont bons: ils sont utiles à l'homme.

3. Ce sont des compagnons³ que Dieu nous a donnés.

4. Le bœuf et le cheval labourent⁴ pour nous la terre.

ըսաւ. "Որաները ժողված ատեննիդ՝ արտին մէջ
հասկեր թողուցէք.

10. "Որպէս զի պզտիկ հասկաբաղ աղջիկը
ժողվէ, եւ առատ հունձք ընէ:

11. "Ինկած հասկերը ժողվելու համար ետ
մի դառնար:

12. "Դժբախտներուն ու աղքատներուն
հասկեր թող տուէք:,"

13. sa botte իւր խուրձը	19. une belle gerbe գեղեցիկ որայ մը
14. à son retour իւր դառ- նալուն	20. elle continuait անիկա կը շարունակէր
15. courbée sous son far- deau իւր բեռան տակ կքած	21. active et zélée գործու- նեայ եւ եռանդուն
16. Elle se réjouissait անի- կա կ'ուրախանար	22. Afin que որպէս զի
17. le maître du champ ար- տին տէրը	23. bonne récolte աղէկ հունձք
18. travailleur աշխատող travailleuse աշխատող կին	24. les épis qui tombent ինկած հասկերը:

II. Տղաքն ու Ծուռը:

1. Անգթութիւն է անասունները չարչարել:

2. Անասունները բարի են. անոնք մարդուս
օգտակար են:

3. Անոնք՝ Աստուծոյ մեղի տրուած ընկեր-
ներ են:

4. Եզն ու ձին մեղի համար երկիրը կը
հերկեն:

5. La vache⁵ nous donne son lait⁶,
la brebis⁷ sa laine⁸.

6. Le chien garde la maison et conduit le troupeau⁹.

7. Le chien est l'ami de l'homme, et lèche¹⁰ la main de son maître.

8. Les animaux nous font du bien; il est odieux¹¹ de leur faire du mal.

9. De petits garçons sortant de l'école étaient à jouer¹² sur la route.

10. Ils jouaient, lançant¹³ des pierres et s'exerçant avec des bâtons¹⁴.

11. Un chien vint à passer¹⁵, qui retournait à la bergerie¹⁶, et les méchants garçons, l'attaquant à coups de pierres et de bâtons¹⁷, le poursuivirent¹⁸ dans les champs.

12. Ils exerçaient¹⁹ leur adresse²⁰ sur le pauvre chien qui ne se défendait pas²¹, et ils riaient quand une pierre avait blessé²² le chien.

13. Mais tout à coup²³ la scène²⁴ change.

14. Un loup paraît²⁵, qui sort du bois²⁶, et les enfants se sauvent tremblants²⁷.

15. Le loup les poursuit; il va les atteindre²⁸. . . Ils poussent des cris²⁹.

16. Le chien entend ces cris, il ac-

5. Կովը մեզի իւր կաթը կու տայ, ոչխարն՝
իւր բուրդը:

6. Շունը տան պահպանութիւն կ'ընէ եւ
հօտին կ'առաջնորդէ:

7. Շունը մարդուն բարեկամն է. եւ իւր
տիրոջ ձեռքը կը լզէ:

8. Անասունները մեզի բարիք կ'ընեն. ատե-
լի բան է անոնց չարիք ընելը:

9. Քանի մը պզտի տղաք դպրոցէն ելած՝
ճամբուն վրայ խաղալու հետ էին:

10. Կը խաղային՝ քար նետելով ու գաւա-
զաններով կըթուփիւն ընելով:

11. Մէյ մ'ալ շուն մը անցաւ, որ ոչխա-
րաց գաւիթը կը դառնար. աս անզգամ տղաք
անոր վրայ յարձակեցան, եւ գաւազաններով
զարնելով ու քար նետելով արտերու մէջ
հալածեցին:

12. Իրենց ճարտարութիւնը կը փորձէին
խեղճ շան վրայ, որ ինք զինք չէր պաշտպա-
ներ. եւ կը ծիծաղէին երբ որ քար մը զըռնը
կը զարնէր:

13. Բայց յանկարծ տեսարանը կը փոխուի:

14. Անտառէն ելած գայլ մը երեւան կ'ել-
լէ, եւ տղաք դողալով կը փախնին:

15. Գայլը զերեք կը հալածէ, անոնց հաս-
նելու վրայ է: Տղաք աղաղակներ կ'արձակեն:

16. Շունն աս ձայները կը լսէ, կը վազէ,

court³⁰, il se jette³¹ sur le loup, et un combat s'engage³².

17. Le chien étrangle le loup³³, et le terrasse³⁴.

18. Mais il est blessé lui-même, ce pauvre chien... le sang coule de sa plaie³⁵.

19. Les petits garçons tout honteux³⁶ s'approchent de lui³⁷, et lavent³⁸ avec l'eau du ruisseau³⁹ le sang qui coule de la blessure⁴⁰ du chien.

20. Ils sont honteux, car ils ont battu⁴¹ le chien, et le chien a été leur sauveur⁴²...

1. Il est cruel անդուժբան է	15. vint à passer յանկարծ՝
2. animal անասուն, animaux անասունք	բոս պատահման անցաւ
3. compagnon ընկեր	16. à la bergerie ոչխարաց
4. labourent կը հերկեն	գաւիթը
5. la vache կովը	17. l'attaquant à coups de
6. son lait իւր կաթը	պղանի ու քարի հարու-
7. la brebis ոչխարը	ածներով վրան յարձակե-
8. sa laine իւր բուրդը	լով
9. le troupeau հօտը	18. le poursuivirent գանի-
10. lèche կը լգէ	կայ հալածեցին՝ քշեցին
11. il est odieux ատելի բան է	19. ils exerçaient կը փոր-
12. étaient à jouer խաղալու հետ էին	ձէին
13. lançant նետելով	20. leur adresse իրենց
14. s'exerçant avec des bâtons գաւազաններով կըրթուիին ընկելով	ճարտարութիւնը
	21. ne se défendait pas ինք
	զինք չէր պաշտպաներ
	22. avait blessé վերաւորած՝
	զարկած էր

գայլին վրայ կը նետուի, եւ երկուքին մէջ պատերազմ մը կը սկսի:

17. Շունը զգայլը կը խղզէ եւ գետինը կը զարնէ:

18. Բայց ինքն ալ կը վերաւորի խեղճ շունը... արիւնը վերքէն կը վազէ:

19. Պղտի տղաք ամօթապարտ՝ քովը կը մօտենան, եւ շան վերքէն վազած արիւնն առուակին ջրովը կը լուան:

20. Կ'ամբընային, վասն զի իրենք շունը ծեծած էին. իսկ շունն իրենց ազատիչն եղաւ:

23. tout à coup մէկէն ի մէկ	եւ պատերազմ մը կը սկսի
յանկարծակի	մէջերնին
24. la scène տեսարանը	33. le chien étrangle le loup
25. un loup paraît գայլ մը երևան կ'ելլէ	շունը զգայլը կը խղզէ
26. qui sort du bois որն որ անտառէն դուրս կ'ելլէ	34. le terrasse գանիկայ գետինը կը զարնէ
27. les enfants se sauvent tremblants տղաք դողալով փախուստ կ'աճապարեն	35. le sang coule de sa plaie արիւնն անօր վերքէն կը վազէ
28. il va les atteindre անոնց հասնելու մօտ է	36. tout honteux բոլորովին ամբըցած
29. ils poussent des cris ձայներ կ'արձակեն	37. s'approchent de lui անօր քովը կը մօտենան
30. il accourt կը վազէ կուգայ	38. lavent կը լուան
31. il se jette կը նետուի	39. le ruisseau առուակը
32. et un combat s'engage կիչ:	40. la blessure վերքը
	41. ils ont battu ծեծեցին
	42. sauveur ազատիչ, փրկիչ:

XXXII. L'Horloge¹.

1. Je vais voir à l'horloge qui est sur la place², au-dessus du portail³ de l'église. . . Il est huit heures.

2. L'aiguille⁴ de l'horloge marche si doucement qu'on ne peut la voir marcher. Cependant⁵ elle avance⁶ à mesure que⁷ le temps s'écoule⁸.

3. Je me retourne⁹, je fais quelques pas¹⁰, je joue. . . Je reviens¹¹, je lève la tête; déjà l'aiguille s'est déplacée¹².

4. Il était huit heures, voici qu'il est huit heures un quart¹³. . . Comme le temps passe!

5. Je ferme les yeux; il fait chaud, je m'endors¹⁴. . . Je me réveille¹⁵. . . quelle heure est-il? onze heures. . .

6. O mon Dieu, trois heures écoulées! Il est bien tard¹⁶, le temps me manque¹⁷ pour le travail ordonné¹⁸. Le quart de ma journée¹⁹ est perdu.

7. Voyez comme l'aiguille de l'horloge a marché pendant que je dormais²⁰, ne songeant à rien²¹.

8. L'aiguille de l'horloge ne recule jamais²², elle avance toujours.

9. Pendant que je joue, que je reste oisif²³, elle marche, elle marche toujours.

ԼԲ. Ժամացոյցը :

1. Կ'երթամ հրապարակին մէջ եկեղեցւոյն մեծ դրան վերեւն եղող ժամացոյցը կը նայիմ: Ժամն ութ է:

2. Ժամացուցին սլաքն այնչափ կամաց կը քալէ, որ մարդ չի տեսներ քալելը: Ի վերայ այսր ամենայնի յառաջ կ'երթայ, ժամանակին անցնելուն համեմատ:

3. Ետ կը դառնամ, քանի մը քայլ կ'առնում, կը խաղամ: Նորէն կը դառնամ կուգամ, գլուխս կը վերցընեմ, սլաքն արդէն տեղը փոխեր է:

4. Ժամն ութ էր. հիմակ ութը քառորդ է անցեր. . . : Ի՛նչպէս կ'անցնի ատենը:

5. Աչուրներս կը գոցեմ. օդը տաք է, քունս կը տանի. . . : Կ'արթըննամ. . . : Ժամը քանի է. տասնումէկն է. . . :

6. Տէր Աստուած, երեք ժամ անցեր է: Ատենը շատ ուշ է. ապսպրուած գործքը կատարելու ժամանակ չէ մնացեր: Օրուանս քառորդը կորսուեր է:

7. Տես, ինչպէս ժամացուցին սլաքը քալեր է՝ անհոգութեամբ քնացած ատենս:

8. Ժամացուցին սլաքն երբեք ետ չ'երթար. միշտ կը յառաջանայ:

9. Իմ խաղացած ատենս, դատարկ կեցած ատենս, ինք կը քալէ, միշտ կը քալէ:

10. L'heure qui est passée ne revient pas . . . On ne retrouve pas²⁴ le temps perdu.

11. Quand je prends du sable²⁵ dans ma main et que je le répands²⁶ sur la terre, si doucement que je le répande, ma main est bientôt²⁷ vide²⁸.

12. Ainsi est le temps; il s'échappe²⁹, et rien n'en reste³⁰: l'heure sonne³¹ à l'horloge, c'est le compte³² du temps qui passe.

13. L'heure qui sonne nous dit "Travaille."

14. Car la même heure ne sonnera pas deux fois³³.

1. L'horloge <i>Ժամացոյցը</i>	9. je me retourne <i>ետեւ կը դառնամ</i>
2. la place <i>հրապարակը</i>	10. le pas <i>քայլը</i>
3. le portail <i>մեծ դուռ, ճակատ</i>	11. je reviens <i>նորէն կը դառնամ կու գամ</i>
4. l'aiguille <i>սլաքը</i>	12. s'est déplacée <i>տեղը փոխեր է</i>
5. cependant <i>ե վերայ այսր ամենայնի</i>	13. huit heures un quart <i>ութը քառորդ անցած</i>
6. elle avance <i>յառաջ կ'երթայ</i>	14. je m'endors <i>քունս կը տանի, քուն կ'ըլլամ</i>
7. à mesure que <i>ըստ չափու, համեմատ</i>	15. je me réveille <i>կարթըննամ</i>
8. s'écoule <i>կ'անցնի</i>	16. il est bien tard <i>ատենը ներուն համեմատ)</i>
(à mesure que le temps s'écoule <i>Ժամանակին անցնելուն համեմատ)</i>	2. le compte <i>շատ ուշ է</i>

10. Անցած ժամն ետ չի դառնար. . . : կորսուած ժամանակը մարդս նորէն չի գտներ:

11. Եթէ ձեռքս աւաղ առնում եւ գետինը թափեմ, որչափ կամաց ալ թափեմ, շատ չ'անցնիր՝ ձեռքս դատարկ կը մնայ:

12. Այսպէս է ժամանակն ալ. կ'անցնի կ'երթայ, եւ բան մ'ալ չի մնար: Ժամացոյցին ժամն որ կը զարնէ, անցած ատենին հաշիւն է:

13. Զարնող ժամը մեղէ «Գործէ», կ'ըսէ:

14. Վասն զի միեւնոյն ժամն երկու անգամ չի զարներ:

17. le temps me manque <i>ատենը կը պակսի, ատեն չունիմ</i>	24. on ne retrouve pas <i>մարդ նորէն չի գտներ</i>
18. le travail ordonné <i>հրամայուած գործքը</i>	25. le sable <i>աւաղը</i>
19. le quart de ma journée <i>օրուանս չորսին մէկը</i>	26. je répands <i>կը թափեմ</i>
20. pendant que je dormais <i>քնացած ատենս</i>	27. bientôt <i>շուտ, շատ չանցած</i>
21. ne songeant à rien <i>բան մը չմտածելով</i>	28. vide <i>դատարկ</i>
22. ne recule jamais <i>երբեք ետ չ'երթար</i>	29. il s'échappe <i>կը փակսնէ, կ'անցնի կ'երթայ</i>
23. je reste oisif <i>դատարկ կը կենամ</i>	30. et rien n'en reste <i>եւ բան մը չի մնար անկից</i>
	31. sonne <i>կը զարնէ</i>
	32. le compte <i>հաշիւը</i>
	33. deux fois <i>երկու անգամ</i> :

XXXIII. Il y a toujours du bien à faire.

1. A chaque heure, à chaque instant on peut faire du bien.

2. Pour un bon cœur, l'occasion d'une bonne œuvre¹ se présente² toujours. Il n'y a qu'à vouloir³.

3. Ecoutez, enfants, vous verrez⁴.

4. Il y avait sur la route⁵ un pauvre homme qui s'était arrêté⁶ accablé⁷ de fatigue⁸.

5. Il faisait chaud, l'air était brûlant⁹, il avait soif.

6. Le petit Paul, enfant de six ans, est accouru¹⁰. Il a été chercher de l'eau fraîche à la fontaine¹¹.

7. "Tenez, brave homme, a-t-il dit, buvez.,.

8. Et le pauvre homme rafraîchi¹² a repris sa route, en remerciant Paul.

9. Avec un bon cœur et un verre d'eau¹³, Paul avait fait du bien.

10. Une petite fille était malade: elle avait la fièvre¹⁴ et souffrait.

11. Son frère était près d'elle et la soignait¹⁵.

12. Il a été dans les champs, ramassant¹⁶ des fleurs de violette¹⁷ et de mauve¹⁸.

13. Il a rapporté¹⁹ ces fleurs à sa mère;

19. Միշտ բարիք կայ ընելու:

1. Ամէն ժամ, ամէն վայրկեան մարդ կրնայ բարիք ընել:

2. Բարեսիրտ մարդուն համար՝ բարեգործութեան առիթ միշտ կը հանդիպի: Միայն թէ ուղղուի:

3. Մտիկ ըրէք, տղաք, եւ կը տեսնէք:

4. Ճամբուն վրայ խեղճ մարդ մը կար, որ յոգնութենէ ընկճած կեցած էր:

5. Տաք էր, օդը կիզէ, ինք ծարաւի:

6. Պօղոսիկ, վեց տարեկան տղայ մը՝ վազելով եկաւ: Անիկա աղբիւր գացած՝ լո՛վ ջուր բերած էր:

7. "Առ, պատուականս, ըսաւ, խմէ,":

8. Խեղճ մարդն ալ զովանալով, նորէն ճամբայ ելաւ, Պօղոսին շնորհակալ ըլլալով:

9. Բարի սրտիւ եւ գաւաթ մը ջրով Պօղոս բարիք ըրած էր:

10. Պղտիկ աղջիկ մը հիւանդ էր, տեսդէ բռնուած՝ կը չարչարուէր:

11. Եղբայրն անոր քովն էր, եւ զնոր կը հոգար:

12. Դաշտերը գացած՝ մանուշակի եւ մոլոշի ծաղիկներ ժողված էր:

13. Աս ծաղիկները մօրը բերաւ, մայրն ալ

et la mère a fait une tisane²⁰ bienfaisante²¹ pour la pauvre enfant qui souffrait.

14. La sœur malade a été soulagée²², et quelques jours après elle jouait devant la porte avec son frère.

15. Avec un bon cœur et quelques fleurs des champs, l'enfant avait soulagé sa sœur.

16. C'était l'hiver, il faisait froid.

17. La terre était couverte de neige et de verglas²³.

18. Et l'on ne pouvait marcher qu'avec peine.

19. Un vieillard n'osait²⁴ avancer sur la glace.

20. Il s'appuyait sur son bâton, craignant de glisser²⁵ et de tomber.

21. Le petit Jacques s'est approché; "Appuyez-vous sur moi, bon vieillard, dit-il, et je vous soutiendrai²⁶. J'ai le pied ferme²⁷, et je ne glisserai pas."

22. Vous le voyez, enfants, l'occasion du bien est partout.

23. Une bonne vieille femme portait un fardeau²⁸, le fardeau était lourd²⁹, elle avait peine à le porter.

24. Le petit Pierre est venu, avec la

օգտակար բուսածուր մը եփեց խեղճ՝ աղջկան համար, որ կը չարչարուէր:

14. Հիւանդ քոյրը սփոփուածիւն գտաւ, եւ քանի մ'օր ետքը դրան առջեւը եղբօրը հետ կը խաղար:

15. Բւ եսրտուածեամբ եւ քանի մը դաշտի ծաղիկներով՝ տղան իւր քոյրն սփոփած էր:

16. Չմեռ ու ցուրտ էր:

17. Գետինը ձիւնով եւ բարակ սառով ծածկուած էր:

18. Մարդս շատ դժուարուածեամբ կրնար քայլել:

19. Ծերունւոյն մէկը չէր համարձակեր սառուցին վրայ քայլել յառաջ երթալ:

20. Իւր գաւազանին վրայ կը կռթնէր, վախնալով որ չսահի իյնայ:

21. Յակոբիկն իրեն մօտենալով, վրաս կռթնէ, բարի ծեր, ըսաւ, ես զքեզ կը բռնեմ: Իմ ոտուըններս հաստատուն են. չեմ սահիր:

22. Կը տեսնէք, տղաք, բարեգործութեան առիթ ամէն տեղ կայ:

23. Պառաւկէկ կնկան մէկը բեռ մը կը սանէր: Բեռը ծանր էր, եւ շատ դժուարաւ կը վերցընէր:

24. Պետրոսիկն եկաւ իւր հօրը սայլիկովը,

brouette³⁰ de son père, et déchargeant³¹ la pauvre femme, il a roulé³² le fardeau jusqu'au village.

25. Chemin faisant, il causait³³ gaie-ment avec la pauvre femme soulagée.

26. J'ai vu un petit garçon qui courait dans la campagne³⁴. Il courait entouré de ses camarades³⁵; c'était une belle partie de jeu³⁶.

27. Un vieillard est venu; le petit garçon a oublié³⁷ son jeu, il s'est arrêté³⁸, il a salué le vieillard.

28. Brave³⁹ enfant, ta jeunesse⁴⁰ sera aimée, toi qui respectes⁴¹ la vieillesse⁴²...

1. L'occasion d'une bonne œuvre բարեգործութեան առիթը	10. est accouru վաղեց եկաւ
2. se présente առջեւը կ'ելլէ, կը հանդիպի	11. la fontaine աղբիւրը
3. il n'y a qu'à vouloir միայն ուզել պէտք է	12. rafraîchi զովացած
4. vous verrez պիտի տեսնէք	13. un verre d'eau գաւաթ մը ջուր
5. la route ճամբան	14. la fièvre տենդը
6. qui s'était arrêté որ կեցած էր	15. soignait կը հոգար, կը խնամէր
7. accablé ընկճած	16. ramassant ժողովելով
8. la fatigue յոգնութիւն	17. la violette մանուշակը
9. brûlant կիզիչ	18. la mauve մոլոշը
	19. il a rapporté բերաւ
	20. tisane բուսածոջ
	21. bienfaisant բարբար, ազէկ ընող

եւ խեղճ կնկան բեռը վար առած՝ գլտորելով մինչեւ գեղ տարաւ:

25. Ճամբան՝ կաղզուրած խեղճ կնկան հետ զուարթութեամբ կը խօսակցէր:

26. Պզտի տղայ մը տեսայ, որ գաշտը կը վազէր, ընկերներու բաղմութեամբ կը վազէր: Գեղեցիկ խաղ մը կը խաղային:

27. Ծերունի մ'եկաւ. տղէկն իւր խաղը մոռցաւ, մէկէն կեցաւ ծերունին բարեւեց:

28. Ազնիւ տղայ, մանկութիւնդ պիտի սիրուի, որ ծերութիւնը կը յարգես:

22. a été soulagé սփոփուեցաւ	33. il causait կը խօսակցէր
23. verglas բարակ սառոյց	34. campagne դաշտ, բացավայր
24. n'osait չէր համարձակէր	35. entouré de ses camarades իւր ընկերներէն շրջապատած
25. glisser սահել	36. partie de jeu ընկերութեամբ եղած խաղ
26. je vous soutiendrais զքեզ կը բռնեմ	37. a oublié մոռցաւ
27. ferme հաստատուն	38. il s'est arrêté կեցաւ
28. fardeau բեռ	39. brave քաջ, բարի
29. lourd ծանր	40. jeunesse երիտասարդութիւն
30. la brouette սայլակ	41. tu respectes կը յարգես
31. déchargeant բեռը վար առնելով	42. vieillesse ծերութիւն
32. il a roulé գլտորեց	

XXXIV. Le bien pour le mal.

1. Tu m'as fait le mal, dit le méchant; je te rendrai le mal. Tu m'as frappé; je te frapperai.

2. Tu m'as fait du mal, dit celui qui est bon; je te le pardonne. Tu m'as frappé; je ne m'en souviens pas.

3. Parce que tu es méchant, je ne veux pas l'être moi-même. Tu es méchant, je ne veux pas te ressembler.

4. Serais-je plus heureux parce que je t'aurais fait du mal?

5. Quel bien peut-il nous revenir du mal que nous faisons aux autres?

6. Dieu dit: "Celui qui fait le mal recueillera le mal, celui qui fait le bien recueillera le bien."

7. Dieu se réserve le châtement, comme il se réserve la récompense.

8. Le moucheron qui m'a piqué tombe dans les filets de l'araignée.

9. Le milan qui, de son bec, a dévoré l'oiseau, est atteint par le fusil du chasseur.

10. Méchant, tu te heurtes à la pierre que tu as mise dans le chemin pour faire tomber un autre.

ԼԳ. Բարիք փոխանակ չարի:

1. Գունն ինձի չարիք ըրիր, կ'ըսէ անզգամը. ես ալ քեզի չարիք կը հատուցանեմ: Գունն ինձի զարկիր. ես ալ քեզի կը զարնեմ:

2. Գունն ինձի չարիք ըրիր, կ'ըսէ բարի եղողը. ես քեզի կը ներեմ: Գունն ինձի զարկիր. ես ըրածդ չեմ յիշեր:

3. Քու անզգամ ըլլալուդ համար՝ ես ալ անզգամ չեմ ուզեր ըլլալ: Գունն անզգամ ես. ես չեմ ուզեր քեզի նմանիլ:

4. Քեզի չարիք ընելով՝ աւելի երջանիկ կ'ըլլամ:

5. Արիշներուն ըրած չարիքներնէս՝ մեզի ինչ բարիք կրնայ ծագիլ:

6. Աստուած կ'ըսէ. «Չարիք ընողը՝ չարիք կը քաղէ, բարիք ընողը՝ բարիք կը քաղէ»:

7. Աստուած իւր անձին կը պահէ թէ պատիժն ու թէ հատուցումը:

8. Զիս խայթող ճանճը՝ սարդին ոստայնը կ'իյնայ:

9. Յինը՝ որ իւր կտցովը թռչունը պատուեց կերաւ, որսորդին հրացանովը կը զարնուի:

10. Անզգամ, դուն կը զարնուիս ան քարին, զորն որ ճամբուն վրայ դրիր ուրիշը ձգելու համար:

XXXV. J'ai trouvé . . .

1. Passant dans la rue, traversant les champs, j'ai trouvé . . .

2. J'ai trouvé une bourse, et dans cette bourse de l'argent.

3. J'ai trouvé un bijou d'or et des objets de prix; me voici bien heureux de posséder ce trésor.

4. Tu as trouvé . . . , mais, dis-le-moi, réfléchis bien: ce que tu as trouvé, peux-tu le garder?

5. Ce que tu as trouvé t'appartient-il?

6. Pendant que tu te réjouis d'avoir trouvé, un autre pleure d'avoir perdu. Un autre cherche et se désole.

7. Si donc tu t'attribues ce que tu as trouvé, tu le dérobes à celui qui l'a perdu.

8. Enfant, j'ai trouvé une balle, en passant par la ville. Enfant, j'ai trouvé des raquettes et un volant.

9. "Cette balle est à moi, dis-tu, ces raquettes m'appartiennent." Que dirais-tu si je répondais: " Cette balle est à moi, je l'ai trouvée . . . ; ce volant m'appartient, tu l'avais perdu."

10. Le bien d'autrui n'a pas besoin, pour être gardé, d'être renfermé dans une armoire ou dans un coffre.

[Ե. Գտայ]:

1. Փողըըը քալած, արտերէն անցած ա-տենս՝ . . . գտայ:

2. Քսակ մը գտայ. նոյն քսակին մէջն ալ ստակ:

3. Ոսկի զարդ մը եւ ծանրագին բաներ գտայ. շատ ուրախ եմ աս գանձը ձեռք բերե-լուս:

4. Դուն գտար . . . բայց ըսէ մէյ մը . . . աղէկ մտածէ, գտածդ կրնաս պահել:

5. Գտածդ քովդ է:

6. Երբ դուն գտնելուդ վըպ կ'ուրախանաս, ուրիշ մը կու լայ կորսընցընելուն համար: Ու-րիշ մ'ալ կը փնտռէ եւ կը տառապի:

7. Ուստի եթէ գտածդ քեզի սեպհակա-նես, կը յափշտակես կորսընցընողէն:

8. Տղայ՛, քաղքէն անցած տեղս՝ ափուշ մը գտայ: Տղայ՛, գնդահարներ ու փետրագունդ մը գտայ:

9. "Այդ ափուշն իմն է, կ'ըսես, այդ փե-տրագնդերն իմն են," : Ի՞նչ կ'ըսէիր եթէ պատաս-խանէի "Այդ ափուշն իմն է, ես գտայ. այդ փետրագունդն իմն է. դուն կորսընցուցիր," :

10. Ուրիշին ինչքը պահպանուելու համար՝ հարկ չէ որ գարանի կամ արկեղ մէջ փա-կուած ըլլայ:

11. Il n'est pas besoin, pour qu'une chose soit à moi, que je la tiennne sous clef.

12. Ce qui est à moi est à moi, partout, dans les champs comme dans la maison, dans la rue comme dans un coffre.

13. Qui donc me le gardera dans les champs ou dans la rue?

14. Qui me le gardera? La probité . . . , l'honneur . . .

XXXVI. Pierre et Jean.

1. Pierre avait un champ que lui avait laissé son père.

2. Pierre cultivait assidûment sa terre. Il portait du fumier, il labourait, il sarclait pour détruire les mauvaises herbes.

3. Il avait planté des arbres; il les taillait et les émondait.

4. Il mettait dans sa terre toutes sortes de semences. Le blé et le seigle pour faire du pain;

5. Les pommes de terre dont la racine donne des fruits si nourrissants; les pois, les fèves, les haricots.

6. C'était un plaisir de voir tout ce champ cultivé se couvrir chaque année de récoltes.

11. Բան մը իմն ըլլալու համար՝ հարկ չկայ որ բանաւոյ տակ պահէմ:

12. Ինչ որ իմն է՝ իմն է, ամէն տեղ, արտերու վրայ եղեր է տան մէջ եղեր է, փողոցը թէ արկեղ մէջ:

13. Արտերու վրայ կամ փողոցին մէջ նոյնը պահպանողն ո՞վ պիտի ըլլայ:

14. Ո՞վ պիտի ըլլայ. բարեբարութիւնը . . . պատիւը . . . :

ԼԶ. Պետրոս ու Յովհաննես:

1. Պետրոս արտ մ'ունէր, որ իւր հայրն իրեն ձգած էր:

2. Պետրոս իւր երկիրը յարատեւութեամբ կը մշակէր: Աղբ կը կրէր, կը հերկէր, մոլախոտը խլելու ջնջելու ետեւէ կ'ըլլար:

3. Ծառեր տնկած էր, զանոնք կը յատանէր ու կը մաքրէր:

4. Իւր գետնին մէջ ամէն տեսակ սերմեր կը սերմանէր: Յորեան ու հաճար՝ հաց շինելու համար.

5. Գետնախնձոր, որուն արմատը սննդաբար պտուղ կու տայ, ոլոռ, բակլայ, լուբիա:

6. Ահնահաճոյ բան էր տեսնել՝ թէ ինչպէս աս մշակուած արտն ամէն տարի հունձքով կը ծածկուէր:

7. Et Pierre s'était enrichi par le travail de ses bras. Sa famille avait de la nourriture en abondance.

8. Jean, aussi, avait un champ que son père lui avait laissé en mourant.

9. Une terre riche et fertile et qui ne demandait qu'à produire.

10. Mais Jean était lâche et paresseux.

11. Le soleil se levait et éclairait la terre de ses rayons. Mais Jean ne se levait pas, restant engourdi dans son lit.

12. Pendant ce temps, les mauvaises herbes croissaient dans son champ.

13. Les mauvaises herbes étouffaient le grain.

14. Il ne portait pas de fumier sur la terre, il ne sarclait pas les plantes, il n'arrosait pas le sol desséché; et les plantes périssaient ou restaient languissantes.

15. C'était un triste spectacle que cette terre toute salie de ronces et d'herbes traînantes.

16. Et quand la moisson venait, quand le moment de la récolte arrivait, Jean n'avait pas de récolte à rentrer dans sa grange.

17. Jean devint pauvre et malheureux, portant envie à la joie des autres et, autour de lui, tout était triste et désolé.

7. Այսպէս Պետրոս իւր բազկաց աշխատութեամբը հարստացաւ: Իւր ընտանիքն առատ ուտելիք ունէր:

8. Յովհաննէս ալ արտ մ'ունէր, որ իւր հայրն անոր ձգած էր մեռած ժամանակը:

9. Այնպէս բերրի ու պտղաբեր երկիր մըն էր, որ միշտ բան կրնար յառաջ բերել:

10. Բայց Յովհաննէս վատ ու ծոյլ էր:

11. Արեւը կը ծագէր եւ իւր ճառագայթներովն երկիրը կը լուսաւորէր: Իսկ Յովհաննէս չէր ելլեր, անկողնոյն մէջ թմբած կը մնար:

12. Նոյն միջոցին մոլախոտն իւր արտին մէջ կը մեծնար:

13. Մոլախոտը ցորենը կը խղզէր:

14. Ծոյլ մարդն իւր երկրին համար աղբ չէր կրեր, անկերը չէր մաքրեր, չորցած գետինը չէր ջրեր. եւ անկերը կը փձանային կամ թռուած կը մնային:

15. Տխուր տեսարան մըն էր աս երկիրը, որ տատասկներով ու գետնաբարշտ խոտերով ծածկուած էր:

16. Եւ երբոր հունձքի ժամանակը կու գար, երբ որ կ'ընդատենը կը հասնէր, Յովհաննէս հնձելու բան չէր գտներ, իւր շտեմարանը բերելու հունձք չէր ունենար:

17. Յովհաննէս աղքատցաւ ու խեղճ եղաւ. ուրիշներուն ուրախութեան վրայ կը նախանձէր, եւ չորս դին ամէն բան տրտում տխուր էր:

XXXVII. Etre bon pour être heureux.

1. Venez, enfants, donnez-moi la main, je veux vous conduire.

2. Je vous conduirai par le bon chemin, par la bonne voie, où vous ne tomberez pas.

3. Enfants, celui qui vous donne un bon conseil vous aime, et celui qui vous donne un mauvais conseil est votre ennemi.

4. Car il n'y a que ce qui est bien qui puisse vous rendre heureux, et jamais le méchant n'a trouvé la joie dans le mal.

5. Celui donc qui vous conseille le bien veut votre bonheur, et celui qui vous conseille le mal veut votre malheur.

6. Ne voyez-vous pas quelle est la joie de celui qui a fait le bien?

7. Il n'a aucun trouble dans son cœur, car sa conscience ne lui reproche rien.

8. Il se met avec tranquillité devant Dieu, pensant que Dieu voit au fond de son âme.

9. Il ne s'agite pour rien, il ne se plaint de rien; car il pense que Dieu est bon, et que Dieu suffit à toutes choses.

ԼԵ. Բարի ըլլալ բարեբախտ ըլլալու համար:

1. Եկէք, տղայք, ինձի տուէք ձեռուընիդ. ձեզնի առաջնորդեմ:

2. Ես ձեզնի աղէկ ճամբէն առաջնորդեմ, աղէկ շաւղէն, ուր որ չէք իյնար:

3. Տղայք, ձեզնի բարի խորհուրդ տուողը, զձեզ կը սիրէ. իսկ չար խորհուրդ տուողը ձեր թշնամին է:

4. Վասն զի բարիքէն զատ բան չկայ՝ որ զձեզ բարեբախտ ընէ, եւ երբեք անզգամը չարեաց մէջ ուրախութիւն գտած չէ:

5. Ուստի ո՛վ որ ձեզնի բարիք գործելու խորհուրդ կու տայ՝ բարեբախտութիւննիդ կ'ուզէ. եւ չար գործելու խորհուրդ տուողը՝ դժբախտութիւննիդ կ'ուզէ:

6. Չէք տեսներ թէ ինչ ուրախութիւն է՝ բարիք գործողն ուրախութիւնը:

7. Այնպիսին սրտին մէջ ամենեւին խոռվութիւն չունի. վասն զի իւր խղճմտանքը զինքը բանի մը համար չի յանդիմաներ:

8. Հանդարտութեամբ ինք զինքն Աստուծոյ առջեւ կը դնէ, մտածելով որ Աստուած իւր սրտին խորքը կը տեսնէ:

9. Բանի մը վրայ չ'այլայլիր, բանի մը վրայ քանքատ չ'ըներ. վասն զի կը մտածէ թէ Աստուած բարի է, ամէն բանի բաւական է:

10. Voyez . . . Pierre est bon pour ses camarades; tous ses camarades le chérissent.

11. Pierre donne aux autres de ce qu'il a . . . N'est-il pas plus heureux que s'il voulait en jouir tout seul?

12. Un méchant vous a fait du mal . . . Enfants, rendez le bien pour le mal.

13. En récompense, vous en aurez de la joie en vous-mêmes.

14. Travaillez, enfants, la fin de la journée sera joyeuse.

15. Si vous restez dans l'oisiveté et la paresse, vous aurez honte de vous-mêmes.

16. Voyez, comme l'homme de bien s'endort en paix.

17. Le sommeil du méchant est plein de trouble.

18. La sérénité est sur le visage de l'homme de bien.

19. Le visage du méchant est empreint de la tristesse du mal.

XXXVIII. La Promenade de l'Enfant.

1. Il fait beau; le ciel est pur et bleu, le soleil brille et répand une douce chaleur.

10. Տեսէք . . . Պետրոս իւր ընկերներուն բարիք կ'ընէ. բոլոր իւր ընկերներն ալ զինքը կը սիրեն:

11. Պետրոս իւր ունեցածէն ուրիշներուն կու տայ . . . : Ասիկա աւելի երջանկութիւն չէ՞, քան թէ ինք միայն ուղէր զանոնք վայելել:

12. Անդգամ մը ձեզի չարիք ըրաւ: Տղաք, չարեաց դիմացը բարիք հատուցէք:

13. Ասոր փոխարէն՝ սրտերնուդ մէջ անոր վրայ ուրախ կ'ըլլաք:

14. Աշխատեցէք, տղաք, օրուան վերջն ուրախական կ'ըլլայ:

15. Եթէ դատարկութեան եւ ծուլութեան մէջ մնաք, դուք ձեզմէ կ'ամբնաք:

16. Կայեցէք, ինչպէս բարերար մարդը խաղաղութեամբ քուն կ'ըլլայ:

17. Անդգամին քունը խռովութեամբ լի է:

18. Զուարթութիւնը բարերար մարդուն երեսէն ալ կը տեսնուի:

19. Անդգամին երեսին վրայ չարութեան տխրութիւնը դրոշմնւած է:

ԼԸ. Տղուն ժուռգալը:

1. Օդը գեղեցիկ է, երկինքը՝ ջինջ ու կապոյտ. արեգակը կը շողայ եւ հեշտ ջերմութիւն մը կը տարածէ:

2. Que la campagne est belle! Que l'herbe est verte! Comme les arbres sont chargés de fleurs!

3. Que Dieu est grand, qui a fait tout cela! Que Dieu est bon, qui a donné à l'homme une si belle demeure!

4. Voici le vigneron qui travaille, il laboure la terre, il taille les branches de la vigne.

5. Le vigneron travaille, mais il aura sa récompense; sa vigne se couvrira de fruits, le vin remplira ses tonneaux.

6. Voici les portes de la ferme qui sont ouvertes. Tout le monde travaille dans la ferme.

7. Le charretier conduit les chevaux au labour. Le berger soigne le troupeau dans la bergerie.

8. La ménagère est partout. On trait le lait des vaches, on remplit de lait les grands vases.

9. Les servantes battent le beurre; elles vont répandre le grain aux volailles de la basse-cour.

10. Ainsi tout le monde travaille.

11. Le travail est la tâche de l'homme.

12. Qu'arriverait-il donc si tout le monde ne travaillait pas?

2. Ո՛րչափ գեղեցիկ է դաշտավայրը: Ի՛նչչափ կանաչ՝ խոտը: Ի՛նչպէս ծառերը ծաղիկներով լեցուած են:

3. Ո՛րչափ մեծ է Աստուած որ աս ամէն բան ըրաւ: Ո՛րչափ բարի է Աստուած, որ մարդուն այսպիսի գեղեցիկ բնակարան մը տուաւ:

4. Ահաւասիկ այգեգործը կ'աշխատի, երկիրը կը հերկէ, որթատնկին ճիւղերը կը յատանէ:

5. Այգեգործը կ'աշխատի. բայց իւր վարձքը պիտի ընդունի. իւր այգին պտղովք պիտի ծածկուի, դինին իւր տակառները պիտի լեցընէ:

6. Ահա ագարակին դռները բաց են, ամէնքը կ'աշխատին:

7. Հերկահարը ձիերը հերկելու կը տանի: Հովիւն ոչխարաց հօտը փարախին մէջ կը խնամէ:

8. Տնտես կինն ամէն տեղ կը գտնուի: Արվերուն կաթը կը կթեն, մեծամեծ անօթները կաթով կը լեցընեն:

9. Աղախինները կարագ կը զարնեն, հաւնոցին հաւերուն կեր կը սիրեն:

10. Այսպէս ամէն մարդ կը գործէ:

11. Աշխատանքը մարդուս պարտաւորեալ գործքն է:

12. Արդ ի՛նչ կ'ըլլար, եթէ ամէն մարդ չաշխատէր:

13. La terre resterait inculte; les champs ne se couvriraient pas de blé, et le pain manquerait aux hommes.

14. En me promenant dans les champs tout ce que je vois m'instruit.

15. J'ai passé devant la petite maison du tisserand.

16. Cette maison est bien humble et bien modeste. Le toit en est couvert de chaume, et l'herbe croît sur les murailles.

17. Mais cependant Dieu a donné de la grâce à cette simplicité.

18. Un grand arbre ombrage la chaudière. Une vigne avec ses belles grappes court autour de la fenêtre.

19. Le pauvre tisserand travaille, mais il est peut-être plus heureux que le riche.

20. Il est plus heureux certainement, s'il est plus vertueux.

21. Sur mon chemin, j'ai rencontré des enfants qui jouaient.

22. Ils couraient, exerçant leurs forces en luttant de vitesse.

23. Avec adresse ils poussaient un cerceau, qui roulait décrivant des cercles.

24. Ils sautaient et s'élançaient comme des chevreux qui bondissent.

13. Երկիրն առանց մշակութեան կը մնար, արտերը ցորենով չէին ծածկուեր. եւ հացը մարդկան կը պակսէր:

14. Գաշտերու մէջ պտըտած ժամանակս՝ ամէն տեսածս զիս կը կրթէ:

15. Ոստայնանկին պղտիկ տան առջեւէն անցայ:

16. Նոյն տունը շատ ցած եւ անպաճոյճ է: Տանիքը խողանով ծածկուած է. պատերուն վրայ ալ խոտ կը բուսի:

17. Բայց ի վերայ այսր ամենայնի աս պարզութեան՝ շնորհք մը տուած է Աստուած:

18. Մեծ ծառ մը հիւղին վրայ շուք կը ձգէ: Որթատունկ մը իւր գեղեցիկ ողկոյններով պատուհանին բոլորտիքը կը պատի:

19. Ինչ՞ ոստայնանկը կ'աշխատի, բայց թերեւս հարստէն աւելի երջանիկ է:

20. Ստուգիւ անկէ երջանկագոյն է, եթէ առաքինագոյն է:

21. Ճամբուս վրայ՝ խողացող տղոց պատահեցայ:

22. Կը վազէին, իրենց զօրութիւնը փորձելով, արագութեան մէջ մրցելով:

23. Շրջանակ մ'առած՝ ճարտարութեամբ յառաջ կը մղէին, որ շրջաններ ընելով կը գլտորէր:

24. Իսպտացող այծի ձագերու պէս կը ցաթբռտէին ու կը սրանային:

25. Ils poussaient des cris de joie.

26. Qu'un méchant vienne parmi eux, la joie disparaîtra, et les querelles apporteront le trouble,

27. Ils sont joyeux, parce qu'ils sont bons.

28. J'ai passé devant la demeure du berger.

29. Le père était à son troupeau dans les champs.

30. La mère était absente; elle était allée vendre ses denrées à la ville;

31. Elle était allée au marché de la ville pour acheter des habits aux enfants.

32. Pendant ce temps, l'aînée des sœurs veille sur la maison.

33. Elle porte dans ses bras son plus jeune frère; elle endort le dernier né dans son berceau.

34. Elle commence à pratiquer les devoirs d'une mère; elle est bonne pour tous.

35. Puisqu'elle est bonne, il faut qu'on l'aime et qu'on écoute sa parole.

36. Toujours chemin faisant, traversant le village,

37. J'ai entendu des chants, j'ai entendu des cris.

25. Ուրախութեան աղաղակներ կ'արձակէին:

26. Թող անզգամ մը գայ մէջերնին, ուրախութիւնն աներեւոյթ կ'ըլլայ, եւ կռիւները խռովութիւն յառաջ կը բերեն:

27. Անոնք ուրախ զուարթ են, որովհետեւ բարի են:

28. Հովուին բնակարանին առջեւէն անցայ:

29. Հայրը դաշտերու մէջ իր հօտին քովն էր:

30. Մայրը հոն չէր, քաղաք գացած էր՝ իւր վաճառքը ծախելու:

31. Քաղքին վաճառանոցը գացած էր՝ տղոց հագուստ գնելու համար:

32. Աս միջոցին մէջ քոյրերուն էրէցը տան վրայ կը հսկէ:

33. Իւր բազկաց մէջ կը կրէ կրտսերագոյն եղբայրը, եւ նորածինն իւր որրոցին մէջ կը քնացընէ:

34. Մօր մը պարտքերն ի գործ գնելու կը սկսի. ամէնուն հետ սիրով կը վարուի:

35. Որովհետեւ սիրալիր է, պէտք է որ ամէնը զինքը սիրեն եւ խօսքը մտիկ ընեն:

36. Ճամբաս շարունակելով, գեղին մէջէն անցնելով,

37. Երգեր լսեցի, աղաղակներ լսեցի:

38. C'est la maison où vont les buveurs, rassemblés autour des tables.

39. Sur les tables sont des verres et des bouteilles.

40. Le vin remplit les verres, le vin coule et salit les tables.

41. Ces hommes perdent leur raison en buvant.

42. Ils crient et parlent tous ensemble comme s'ils étaient en démence.

43. Ils se querellent et se menacent, et souvent le sang coule avec le vin.

44. Il y en a qui chancellent et qui tombent, abrutis et n'ayant plus de forces.

45. Ils ne savent plus ce qu'ils disent ni ce qu'ils font.

46. Ils marchent en se heurtant contre les troncs d'arbres et contre les murailles.

47. Ils sont si faibles, qu'un enfant les jetterait à terre en les poussant du doigt.

48. Voici l'ivrogne qui sort de la maison des buveurs.

49. Il est tout souillé de vin et de boue, il ne peut se tenir sur ses pieds.

50. Insensés, ils ont dépensé à boire le prix de leurs jours de travail;

38. Ասիկա ան տունն է, ուր կ'երթան խմողները՝ սեղաններու բոլորտիքը կը ժողովին:

39. Սեղաններու վրայ գաւաթներ ու շէշեր կան:

40. Գինին գաւաթները կը լեցուի, գինին կը թափի եւ սեղանները կ'աղտոտէ:

41. Այն մարդիկ խմելով իրենց խելքը կը կորսնցընեն:

42. Ամէնը մէկէն պոռալով կը խօսին, իբրեւ թէ խելու ընդին թուցած ըլլան:

43. Իրարու հետ կը կռուին, մէկ մէկու սպառնալք կ'ընեն, եւ շատ անգամ արիւնը գինեոյն հետ կը վազէ:

44. Անոնց մէջ կան՝ որ կը գեղեւին ու կ'իյնան, անբանի պէս եղած են եւ ալ զօրութիւն չունին:

45. Ա՛լ ըսածնին եւ ըրածնին չեն գիտեր:

46. Ծառերու բուներուն ու պատերու զարնուելով կը քալեն:

47. Այնպէս տկար են, որ տղայ մը կրնայ զիրենք գետինը զարնել՝ մատով հրելով:

48. Ահա գինովը՝ խմողներուն անէն դուրս կ'ելէ:

49. Գինով ու տղմով բոլորովին աղտոտած է, ինք զինքն ոտքի վրայ չի կրնար բռնել:

50. Ա՛նմիտներ, իրենց աշխատութեան օրերուն վարձքը խմելու վատնած են.

51. Ils ont perdu à boire le pain de leur famille;

52. Et quand ils rentreront chez eux, ils seront sur la paille.

53. Ils seront misérables, parce qu'ils ont été ivrognes.

54. Leurs enfants leur demanderont du pain; et ils n'auront pas de pain à donner à leurs enfants.

55. Je m'éloigne de la maison des buveurs, où l'on perd son argent et sa raison. Je me détourne, parce que ce spectacle me dégoûte.

56. Au contraire, combien j'ai de joie à voir ce villageois qui passe!

57. Il revient du travail, ses outils sur le dos.

58. Il chante gaiement, et tout en marchant, il salue ses amis qu'il rencontre sur la route.

59. Il s'empresse de retourner à sa maison, car voici le soir qui arrive.

60. C'est aujourd'hui jour de paye, il a touché son salaire de la semaine.

61. Il passe devant la maison des buveurs, mais il n'y entre pas.

62. Tout ce qu'il a gagné, il le rapporte à sa maison.

51. Իրենց ընտանեաց հացը՝ խմելով կորսընցուցած են.

52. Եւ երբոր տներնին կը դառնան, յարդի վրայ պիտի մնան:

53. Ողորմելի պիտի ըլլան, որովհետեւ գինովցան:

54. Տղաքնին իրենցմէ հաց պիտ'որ ուզեն, եւ իրենց տղոցը տալու հաց պիտի չունենան:

55. Ես խմողներու տնէն հեռու կ'երթամ, ուր մարդս իւր ստակն ու խելքը կը կորսընցընէ: Երեսս կը դարձընեմ, որովհետեւ աս տեսարանը զիս կը զրուեցընէ:

56. Ընդ հակառակն որչափ ուրախութիւն կը զգամ սա անցնող գեղացին տեսնելով:

57. Անիկա իր աշխատանքէն ետ կը դառնայ, գործիքները կ'ունակը:

58. Զուարթութեամբ կ'երգէ, եւ քալած ժամանակ կ'ողջունէ իւր բարեկամները՝ որոնց կը պատահի ճամբուն վրայ:

59. Տուն դառնալու կ'աճապարէ, վասն զի իրիկուն կ'ըլլայ:

60. Այսօր վճարման օր է, շաբթուան թուշակն առած է:

61. Խմողներուն տան առջեւէն կ'անցնի, բայց ներս չի մտնէ:

62. Վաստրկածը՝ բոլոր տունը կը տանի:

63. Il achètera des vêtements pour ses enfants, et un jouet pour le plus petit.

64. Il achètera pour sa femme une robe des jours de fête.

65. Il vivra avec ordre et économie, car il veut amasser pour le bonheur de sa famille et pour le sien.

66. De ses épargnes, à la fin de l'année, il achètera une vache;

67. Une vache dont le lait nourrira ses enfants.

68. Puis, son trésor augmentant peu à peu, il sera assez riche bientôt pour acheter un petit champ.

69. Un petit champ non loin de sa maison avec de beaux pommiers.

70. Ce champ, il le cultivera de ses mains. Les légumes y croîtront en abondance.

71. Il y sèmera du blé pour la nourriture de tous. Il y sèmera du grain pour le fourrage de la vache.

72. Ses enfants travailleront avec lui; il n'y aura pas un petit coin de perdu dans cette terre bien cultivée.

73. Et ce sera une joie, aux grands jours, de voir toute la famille heureuse, jouissant des produits de la terre et parée des habits de fête.

63. Իւր տղոց համար հագուստ պիտի գնէ, եւ ամէնէն պզտիկին համար՝ խաղալիք մը:

64. Իւր կնոջ համար տօնի օրերու զգեստ մը պիտի գնէ:

65. Կարգով կանոնով եւ խնայութեամբ պիտ'որ ապրի, վասն զի իւր եւ ընտանեացն երջանկութեան համար ստակ ժողվել կ'ուզէ:

66. Իւր խնայութիւններովը՝ տարւոյն վերջը կով մը պիտի գնէ.

67. Կով մը՝ որուն կաթն իւր տղաքը կերակրէ:

68. Յետոյ իւր գանձը քիչ քիչ աւելնալով, բաւական հարուստ կ'ըլլայ՝ քիչ մ'ետքը արտ մը գնելու:

69. Պզտիկ արտ մը իւր տան մօտ, գեղեցիկ խնձորենիներով:

70. Կոյն արտն իւր ձեռուընթերովը պիտի մշակէ: Ընդեղէնները հոն առատութեամբ պիտ'որ աճին:

71. Ինք հոն ցորեն պիտի սերմանէ ամէնուն սննդեան համար: Հունտ պիտի ցանէ կովին խոտահամբար պատրաստելու համար:

72. Իւր տղաքն իրեն հետ պիտ'որ աշխատին. աս աղէկ մշակուած երկրին մէջ անկիւն մ'ալ պարապ պիտի չմնայ:

73. Եւ ուրախարար բան մը պիտ'որ ըլլայ տեսնելը բոլոր ընտանիքը, որ մեծ օրերուն երանիկ երջանիկ՝ երկրին բերքերը կը վայելէ եւ տօնական զգեստներով կը զարդարուի:

74. Ainsi, quand nous nous promenons, si nous voulons réfléchir à tout, nous nous instruisons.

75. Il n'y a pas dans la nature un spectacle grand ou petit, qui ne nous donne un enseignement.

76. Les nuages s'amoncellent, le tonnerre gronde, et la pluie du ciel menace les moissons que le travail de l'homme a fait croître.

77. Tout est dans la main de Dieu: en un instant il peut détruire le travail d'une année.

78. La cloche de l'église sonne au loin: c'est une voix dans les airs qui nous appelle à prier Dieu.

79. Souvent le son de cette cloche nous annonce une douleur: c'est une famille qui pleure . . .

80. Donnons une larme de notre cœur à ceux qui sont dans la peine.

81. La fleur est fanée sur sa tige. Elle était belle hier; elle n'est plus rien aujourd'hui. Tout passe comme cette fleur.

82. Cet homme qui était si fort, si actif, le voici vieux maintenant, les rides sur le front.

83. Notre jeunesse passera de même, et nous serons courbés comme lui.

74. Այսպէս եթէ ժուռ եկած ժամանակնս՝ ամէն բանի վրայ ուզենք խորհրդածել, կը կրթուինք:

75. Չկայ բնութեան մէջ տեսարան մը՝ մեծ կամ պզտիկ, որ մեզի ուսում մը չտայ:

76. Ամպերը կը դիզուին, որոտումը կը գոռայ, եւ երկնից անձրեւը հունձքերուն կոտորած կը սպառնայ, զորոնք մարդուս աշխատանքն աճեցուց:

77. Ամենայն ինչ Աստուծոյ ձեռքն է. վայրկենի մը մէջ՝ մէկ տարւան աշխատութիւնը կրնայ ջնջել:

78. Եկեղեցւոյն զանգակը հեռուէն կը հնչէ. ասիկա օրին մէջ ձայն մըն է, որ զմեզ աղօթելու կը կանչէ:

79. Յաճախ աս զանգակին հնչիւնը՝ մեզի ցառու տրամութիւն մը կը գուժէ. ընտանիք մը կուլայ . . . :

80. Սրտանց արցունք մը տանք վշտաց մէջ եղողներուն:

81. Ծաղիկն իր կրթունին վրայ թարշամեր է: Երէկ գեղեցիկ էր. այսօր ալ բան մը չէ: Ամենայն ինչ աս ծաղկին պէս կ'անցնի:

82. Սա մարդը՝ որ այնչափ զօրաւոր, այնչափ գործունեայ էր, հիմայ ծեր է, խորշոմները ճակտին վրայ:

83. Մեր երիտասարդութիւնն ալ նոյնպէս պիտ'որ անցնի, եւ մենք ալ անոր պէս կ'բաժնուանք պիտ'որ ըլլանք:

84. Quand mes yeux se portent ainsi sur la nature entière, je vois que les arbres les mieux taillés deviennent les plus beaux, et que les arbres les plus beaux produisent le plus de fruits.

85. Je vois que les champs les mieux cultivés donnent les plus riches moissons.

86. Et je vois bien que de même l'homme le meilleur est le plus heureux,

87. L'homme bon et vertueux est celui qui amasse plus de fruits pour sa vieillesse, et qui a plus de joie dans le fond de son cœur.

88. Mon Dieu, faites que nous soyons toujours bons, et que la pensée du mal n'approche jamais de nous.

84. Երբ որ աչուըներս այսպէս բովանդակ բնութեան վրայ կը յածին, կը տեսնեմ որ ամէնէն աղէկ յատած ծառերն՝ ամէնէն գեղեցիկ կ'ըլլան, եւ ամէնէն աղուոր ծառերն ամէնէն աւելի պտուղ յառաջ կը բերեն:

85. Կը տեսնեմ որ ամէնէն աղէկ մշակուած արտերն ամէնէն աւելի առատ հունձք կու տան:

86. Եւ կը տեսնեմ որ այսպէս ալ ամէնէն աղէկ մարդն ամէնէն աւելի երջանիկն է:

87. Բարի եւ առաքինի մարդ ան է, որ իւր ծերութեան համար աւելի պտուղ կը ժողովէ, եւ իւր սրտին մէջ աւելի ուրախութիւն ունի:

88. Աստուած իմ, տո՛ւր որ միշտ բարի ըլլանք, եւ չար գործելու խորհուրդն երբեք մեզի չմտենայ:

1871
The report of the
committee on the
subject of the
proposed
amendment to the
constitution of the
state of New York
is hereby published
in accordance with
the provisions of
the act in that behalf
passed by the
senate and assembly
of the state of New
York on the 15th
day of March 1871.

« Ազգային գրադարան

NL0058817

